

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2018 YILI BÜTÇE SUNUŞU

İsmet YILMAZ
Millî Eğitim Bakanı

18 Aralık 2017

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR.....	iv
GRAFİKLER	vii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1
1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI	30
1.1. Yönetim ve Organizasyon.....	31
1.2. İnsan Kaynağı	35
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı	35
1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı	38
2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI	44
2.1. Örgün Eğitim	45
2.1.1. Okul Öncesi Eğitim.....	45
2.1.2. İlköğretim.....	46
2.1.3. Ortaöğretim	49
2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik.....	57
2.1.5. Özel Öğretim.....	62
2.1.6. Yükseköğretim	65
2.2. Yaygın Eğitim.....	65
2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme.....	66
3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE	68
3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması	68
3.1.1. Öğrenci Sayıları	68
3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları	71
3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması	74

3.1.4.	Eğitim Kademelerine Göre ğrenci/Derslik ve ğrenci/ğretmen Sayıları	75
3.1.5.	Yükseköğretime Erişim.....	77
3.1.6.	Yaygın Eğitim	77
3.2.	Eğitim ve ğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar	81
3.2.1.	Pansiyon Hizmetleri	81
3.2.2.	Taşıma Hizmetleri	82
3.2.3.	Ücretsiz Ders Kitabı	87
3.2.4.	Eğitim ve ğretimin Teşvik demeleri	89
3.2.5.	Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve ğretim Faaliyetleri	96
3.3.	Eğitim ve ğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması	100
3.3.1.	Öğretmen Yetiştirme	100
3.3.2.	Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme alışmaları	107
3.3.3.	Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci.....	114
3.3.4.	Destekleme ve Yetiştirme Kursları	115
3.3.5.	Fiziki Altyapı	116
3.3.6.	FATİH Projesi.....	122
3.3.7.	Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı	125
3.3.8.	Eğitim ve ğretim ile İştihadam İlişkisinin Geliştirilmesi	134
3.3.9.	Ortaöğretime Uyum Programı.....	137
3.3.10.	Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Okul Standartlarının Yaygınlaştırılması	137

3.3.11.	Müdahale Modeli Araştırması.....	138
3.3.12.	Okulum Türkiye	138
3.3.13.	Ortaöğretimde “Maker Hareketi”: Geleceğin Bilim İnsanlarının Yetiştirilmesi.....	139
3.3.14.	81 İilde 81 Eğitim Müzesi Kurulması.....	139
3.3.15.	Ölçme ve Değerlendirme	139
3.3.16.	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler.....	144
3.4.	Yükseköğretim Kurulu (YÖK)	154
3.5.	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)	161
4.	BÜTÇE.....	163
	2018 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇE TASARISI	166
	YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ.....	177

TABLÖLAR

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Mevcut Personel Sayıları (2017).....	36
Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2017)	38
Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2017).....	39
Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2016-2017)	40
Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2016-2017)	40
Tablo 6. Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarının Ülkelere Göre Dağılımı (2017).....	43
Tablo 7. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açıköğretim Dâhil) (2016-2017)	68
Tablo 8. Eğitim Kursiyer Sayıları (Yaygın) (Resmî ve Özel) (2015/2016)	69
Tablo 9. Öğrenci Sayıları (2006-2017)	70
Tablo 10. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)	71
Tablo 11. Okullaşma Oranları (2012-2013/2016-2017)	72
Tablo 12. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2016-2017) ..	72
Tablo 13. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2017).....	76
Tablo 14. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2017).....	76
Tablo 15. Pansiyon Verileri (2016-2017)	82
Tablo 16. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2016-2017).....	82
Tablo 17. Ücretsiz Ders Kitabı (2003-2017)	88
Tablo 18. Burslar (2003-2017).....	91

Tablo 19. OSB’lerde Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2017-2018)	93
Tablo 20. Eğitim ve Öğretim Desteği (2017-2018)	95
Tablo 21. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler (2017).....	98
Tablo 22. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2003-2017)	104
Tablo 23. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2017)	106
Tablo 24. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2016-2017)	117
Tablo 25. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2017)	118
Tablo 26. Özel Okul Verileri (2016-2017)	121
Tablo 27. Sınav Verileri (2017)	140
Tablo 28. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2014-2017)	145
Tablo 29. İnsani Gelişme Raporu (2015).....	148
Tablo 30. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2017).....	150
Tablo 31. Okutman (Yurt Dışı) (2017)	150
Tablo 32. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (Yurt Dışı) (2017).....	152
Tablo 33. Kitap ve Eğitim Materyalleri (Yurt Dışı) (2017).....	154
Tablo 34. Eğitim Bütçesi (2006-2018)	164
Tablo 35. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2006-2018)	165
Tablo 36. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)	167
Tablo 37. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma) ..	168
Tablo 38. 2018-2020 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı).....	169

Tablo 39. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel ve Ekonomik Sınıflandırma).....	170
Tablo 40. 2018 Yılı Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı)	171
Tablo 41. 2018 Yılı Bütçe Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı).....	172
Tablo 42. MEB Bütçe Tasarısının GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2018)	173
Tablo 43. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2003-2018)	174
Tablo 44. Yatırım Ödenekleri (2018)	176
Tablo 45. 2018 Yılı YÖK ve Üniversiteler Bütçe Tasarısının 2017 Yılı ile Karşılaştırılması	177
Tablo 46. MEB, YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2018)	178
Tablo 47. YÖK ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2018)	180
Tablo 48. 2018 Yılı YÖK ve Üniversite Bütçe Ödenek Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma).....	181

GRAFİKLER

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2017)	36
Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2017)	37
Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (2006-2017)	70
Grafik 4. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (2006-2016)	78
Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları (İlköğretim) (2002-2017)	83
Grafik 6. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2017)	84
Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2017).....	84
Grafik 8. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2017)	85
Grafik 9. Taşınan Öğrenci Sayıları (Engelli) (2004-2017).....	86
Grafik 10. Grafik 9. Taşıma Giderleri (Engelli) (2004-2017)	86
Grafik 11. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (2003-2017)	91
Grafik 12. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2017)	96
Grafik 13. 2018 Yılı Bütçe Tasarısının Ödenek Dağılımı.....	163
Grafik 14. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)	167
Grafik 15. 2018 Yılı MEB Bütçesinin 2017 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması	168
Grafik 16. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2018)	173
Grafik 17. MEB Bütçe Tasarısının GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2018)	174
Grafik 18. MEB Yatırım Ödenekleri (2003-2018).....	175

Grafik 19. 2018 Yılı YÖK ve Üniversiteler Bütçe Tasarısının 2017 Yılı ile Karşılaştırılması.....	178
Grafik 20. MEB, YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2018)	179
Grafik 21. YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2018).....	179

KISALTMALAR

ABİDE	Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Araştırması
AFAD	Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AK	Avrupa Komisyonu
ALES	Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı
AR-GE	Araştırma-Geliştirme
ASIS	Anadolu Sak Intelligence Scale (Anadolu Sak Zekâ Ölçeği)
BİLSEM	Bilim ve Sanat Merkezi
BT	Bilişim Teknolojileri
DUS	Diş Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı
DYS	Doküman Yönetim Sistemi
EBA	Eğitim Bilişim Ağı
ECEC	Early Childhood Education and Care (Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı)
ECVET	The European Credit system for Vocational Education and Training (Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi)
EİT	Ekonomik İş Birliği Teşkilatı
EPALE	Electronic Platform for Adult Learning in Europe (Avrupa'da Yetişkin Eğitimi için Elektronik Platform)
EUROSTAT	European Community Statistical Office (Avrupa Birliği Resmî İstatistik Birimi)
EURYDICE	Avrupa Eğitim Bilgi Ağı
EURYPEDIA	Avrupa Eğitim Ansiklopedisi

FATİH	Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
ILO	International Labour Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
İYEP	İlkokullarda Yetiştirme Programı
KEP	Kayıtlı Elektronik Posta
KEP-2	Özellikle Kız Çocuklarının Okula Devam Oranlarının Artırılması Projesi-2
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MEBİM	Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi
MEMP	Mesleki Eğitim Merkezi Programı
MTSK	Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
ÖSYM	Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
PISA	Programme for International Student Assessment (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı)
RAM	Rehberlik ve Araştırma Merkezi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
ŞEY	Şartlı Eğitim Yardımı
TALIS	Teaching and Learning International Survey (Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması)
TEFBİS	Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi

TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması)
TMV	Türkiye Maarif Vakfı
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYT	Temel Yeterlilik Testi
UDS	Ulusal Destek Servisi
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü)
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)
VPN	Virtual Private Network (Sanal Özel Ağ)
YÖBİS	Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı
YTB	Başbakanlık Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

GİRİŞ

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı ile Üniversitelerin 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarıları ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarılarını sunmak ve Bakanlık faaliyetlerimiz ile hedeflerimiz hakkında bilgi vermek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım.

Bu vesile ile Genel Kurulumuzun Başkan ve tüm üyelerini saygı ile selamlıyorum.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim; çağa uygun olarak sürekli değişen ve gelişen, birikim ve tecrübeler ışığında yenilenen bir süreçtir. Temel hedefi ise, bilgi toplumunun gerektirdiği becerilerle donanmış, millî kültür ile insanlığın evrensel değerlerini içselleştirmiş bireyler yetiştirmektir.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak herkesin eğitim ve öğretime eşit şartlar altında erişmesi, çağın gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışı kazanması, girişimci, yenilikçi, dil becerileri yüksek, iletişime ve öğrenmeye açık, öz güven ve sorumluluk sahibi, sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesi önceliğimizdir.

Bugüne kadar yapılan çalışmalar neticesinde, temel altyapı ve erişim sorunlarını büyük ölçüde çözdük. Nitelikli bir eğitimi ve herkes için eğitimde fırsat eşitliğini deşışmez ve daimi hedefimiz olarak gördük. Bu hedefe ulaşma doğrultusunda, eğitime erişimi ve eğitimde kaliteyi

artıracak etkin ve verimli işleyen bir kurumsal yapıyı tesis etmek; Bakanlığımızın beşeri, mali, fiziki ve teknolojik altyapı ile yönetim ve organizasyonunu daha da iyileştirmek istiyoruz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim bütçemiz, 2018 yılında bütçe giderlerinin yaklaşık yüzde 18'ine denk düşecek şekilde 134 milyar 727 milyon TL olarak belirlenmiştir.

Söz konusu bütçe çerçevesinde Bakanlığımız, toplumun tüm kesimlerini içine alan örgün ve yaygın eğitim ve öğretim hizmetlerini yerine getirmektedir.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel 10.482 okul öncesi, 25.308 ilkokul, 18.643 ortaokul ve 11.360 lise olmak üzere toplam 65.793 okulumuzla eğitim ve öğretim faaliyetlerimize devam ediyoruz.

Bu okullarımızda, 1 milyon 61 bin 989 öğretmen ile toplam 17 milyon 508 bin 955 öğrencimize eğitim vermekteyiz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Hükûmetlerimiz döneminde zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkarıldı. Söz konusu çalışmalarla eğitimin her kademesindeki okullaşma oranlarında ve ortalama eğitim sürelerinde önemli artışlar gerçekleşti.

Eğitim sistemimizde yeni bir aşamaya geçerek temel eğitimden ortaöğretime geçiş sisteminde yeni bir düzenleme yaptık. Bu düzenleme ile birlikte zorunlu eğitim çerçevesinde okullarımız birbirleri ile ilişkilendirilecek ve öğrencilerimiz herhangi bir sınav stresine girmeden

bir üst öğretim kurumuna geçeceklerdir. Böylece her bir öğrencimizin eğitim, ilgi ve yetenekleri açısından kendileri ile en uyumlu okullara gidebilmelerinin önünü açmış olacağız.

Eğitimi çağın teknolojisi ile buluşturmak üzere Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesini başlattık. Bugüne kadar, FATİH Projesi kapsamında 432 bin 288 adet etkileşimli tahta okullarımıza kurulmuştur. 15 bin 103 okulda, 1 milyondan fazla uç kurulumu yapılmıştır. Altyapısı tamamlanan okullarımıza daha hızlı internet erişimine imkân veren Sanal Özel Ağ (VPN) hizmeti verilmektedir. Bu konudaki çalışmalarımız devam etmektedir. Okulların altyapılarının yapılması ve sınıflara etkileşimli tahtaların kurulmasına devam edilecektir. Her okul bu teknolojik imkânlardan faydalanacaktır.

FATİH Projesi Türkiye'nin eğitim ile teknolojinin buluşması anlamında en can alıcı projesi olarak hızla devam ediyor. Geldiğimiz noktada, bugüne kadar tabletin, etkileşimli tahtanın, ağ altyapısının, etkileşimli tahta ve tablet bilgisayarların yönetilmesi için gerekli yazılımların, çağrı merkezinin ihaleleri birbirlerinden bağımsız olarak mal alımı biçiminde yapılıyordu. Birbirleriyle uyum içinde çalışması gereken bu sistem, farklı yükleniciler tarafından karşılandığı için sorunlarla karşılaşılabilir ve bunları aşmak zaman ve enerji kaybına neden oluyordu. Ayrıca projenin her bir bileşeninde karşımıza çıkan sorunlar diğer unsurları da etkilediğinden gecikmeler yaşanmasına neden oluyordu.

Bundan sonra hizmet alımı modeline geçiyoruz. Proje kapsamında içerik dışındaki tüm hizmetlerin sunulduğu bu modelde; etkileşimli tahta, bilgisayar, ağ altyapısı, erişim, bilgisayarların mobil erişimi, bunlarla ilgili tüm yazılımlar -ki bunlar yerli yazılım olacak- çağrı merkezi hizmetleri tek bir yüklenici tarafından sunulacaktır. Böylelikle bu sistemi oluşturan bileşenlerin arasındaki uyumun sağlanması daha kolay olacak maliyet açısından da tasarruf sağlanacaktır. Projenin bu yeni yol haritası ile 24 ay içinde okullarımızın tamamında etkileşimli tahtaların kurulumu tamamlanmış olacak, internet alt yapısı ve erişimi bitmiş olacaktır. Yeni

eğitim öğretim yılından itibaren de kademeli olarak çocuklarımıza taşınabilir bilgisayar setlerini veriyor olacağız.

Bildiğiniz üzere bu proje için bazı kanun değişiklikleri yaptık. Yaptığımız kanun değişiklikleri ile proje bileşenlerinin belirlenen oranlarda yerli üretimini sağlamak için on beş yıla yaygın yüklenme imkânına kavuştuk. Böylece yerli üreticiler veya yurtdışından gelecek yeni yatırımcılar; uzun vadeli bu proje için gerekli üretim tesislerini önlerini görerek kurabilecek, gerekli yatırımları yapabileceklerdir.

Bu süreçte, eğitsel e-İçeriklerin oluşturulması da bir diğer önemli çalışmamızdır. Öğretim programlarının, bilgi teknolojileri destekli öğretime uyumlu hale getirilmesi suretiyle oluşturulan içerikler, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden öğretmen, öğrenci ve velilere sunulmaktadır.

EBA, öğretmen ve öğrencileri tanıyan, bireyselleştirilmiş öğrenim imkânı sağlayan, kullanıcıya yapay zekâ algoritmalarını da kullanarak geri dönüşler yapan ve önerilerde bulunan, verileri analiz edebilen, raporlama yapabilen yeni nesil bir sistemdir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitimin sadece resmî kurumlarda yapılmayacağı hepimizin malumudur. Bu kabulden hareketle, eğitimde özel sektörü hep bir paydaş olarak gördük. Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılmasının, eğitim sistemimizde kalite ve rekabet odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Bu kapsamda özel sektörün, dinamik yatırım ve işletme kabiliyetinin eğitim sistemine katkısını artırmak için teşvik düzenlemeleri yaptık. Özel sektöre arazi ve okul tahsisi, vergi istisnaları, ucuz kredi imkânları ve öğrenci başına eğitim ve öğretim desteği uygulamalarını hayata geçirdik.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında, yeni katılan 75 bin öğrenci ile birlikte toplam 305 bin 128 öğrenci eğitim ve öğretim desteğinden faydalanmaktadır. Böylece 2014-2015 eğitim ve öğretim yılından itibaren toplamda 520 bin 866 öğrenci eğitim ve öğretim desteğinden faydalanmış olacaktır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 1.777 yeni özel okul faaliyete başlamıştır. Geçtiğimiz öğretim yılı dâhil olmak üzere toplam 2.850 özel okul açılmıştır. Söz konusu uygulamalar devlet okullarındaki ikili eğitim yükünün ve derslik başına düşen öğrenci sayısının azaltılmasına önemli katkı sağlamıştır.

2006-2007 eğitim ve öğretim yılında tüm özel okullarda kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı (açık öğretim hariç) 2,53 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %7,6 olmuştur. Örgün eğitim içerisindeki özel okul sayılarının toplam okul sayısına oranı ise %15,9'dur. Eğitimde özel sektörün payının artırılması yönündeki çalışmalarımız devam etmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

15 Temmuz 2016 tarihinde Fetullahçı Terör Örgütünün (FETÖ) Millî iradeye yönelik darbe girişimini müteakip bu terör örgütüyle, iltisakı veya aidiyeti tespit edilen 1.065'i özel okul, 361'i diğer özel öğretim kurumu ve 848'i özel öğrenci yurdu olmak üzere toplam 2.274 kurum kapatılmıştır.

FETÖ tarafından gerçekleştirilen 15 Temmuz menfur darbe girişiminden sonra bu örgütle irtibatlı veya iltisaklı olduğu için kapatılan 1.065 özel okul nedeniyle, eğitim hizmeti sunumunda herhangi bir boşluk oluşmamış; aksine eğitim yatırımı yapan vatandaşlarımız sayesinde özel okullaşma oranı ve özel okula gitme oranı artmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim sisteminin temel unsuru öğretmendir. Ülkemizin geleceğinin teminatı olan gençlerimizin demokratik değerlerle buluşmasında, onların millî ve manevi değerlerle donatılmasında, ülkemizin geleceğini inşa edecek gençlerimizin yetiştirilmesinde en büyük pay hiç kuşkusuz öğretmenlerimize aittir.

Eğitimde en büyük yatırımı öğretmene yaptık. Bu süreçte eğitimin unsurlarından herhangi biri eksik olsa da eğitim faaliyeti devam eder ancak öğretmen yoksa ders yapılamaz. 2003 yılından bu yana 584 bin 288 öğretmen ataması gerçekleştirdik. Bugün görev yapan her 3 öğretmenden ikisi bizim dönemimizde atandı.

Bu noktada, eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfındaki mevcut personelimiz hakkında bazı bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum. Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında görev yapan 904 bin 679 öğretmenimiz bulunmaktadır. Hükûmetlerimiz döneminde atanan öğretmen sayımız, mevcut öğretmen sayısının %64'üne karşılık gelmektedir. Bu aynı zamanda genç bir öğretmen kadrosuna sahip olduğumuzu gösterir. Nitekim 40 yaş ve altındaki öğretmen sayımız toplam öğretmen sayımızın %66'sına tekabül etmektedir.

Bu süre içinde öğretmen başına düşen öğrenci sayımız; ilköğretimde 17'ye, ortaöğretimde de 13'e düşmüştür. Ülkemizin tüm coğrafi bölgelerindeki öğretmen doluluk oranları birbirine yakın bir orana yükseltilmiştir. Bilindiği üzere öğretmen ihtiyaçları Eğitim Kurumları Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik esaslarına göre belirlenmektedir. Norm kadro doluluk oranları Doğu Anadolu Bölgesi'nde %92,28'e, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde %90,35'e, ülke genelinde ise %90,60 seviyesine ulaşmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Öğretmenlerimizin mali ve sosyal haklarında önemli iyileştirmeler yapılmış ve 01.07.2017 tarihi itibarıyla Bakanlığımız bünyesinde göreve yeni başlayan 9. derece 1. kademedeki bir öğretmenimizin maaşı 2.891,92 TL, ek ders ücreti net 12,11 TL (brüt 14,38 TL) olmuştur. Haftada 15 saat ayda 60 saat ek ders veren bir öğretmene 726,60 TL ek ders ücreti ile birlikte toplamda 3.618,52 TL aylık ücret ödenmektedir.

Ayrıca, tüm öğretmenlere, her eğitim ve öğretim yılı başında eğitim ve öğretime hazırlık ödeneği verilmekte olup 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında 1.050 TL ödenmiştir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Toplumsal gelişim açısından her meslek önemlidir. Fakat öğretmenlik mesleğinin yeri ve önemi farklıdır. Çünkü öğretmenler her mesleğin yetiştiricileri oldukları gibi, toplumsal kültür ve değerlerimizin de aktarıcılarıdır. Bu nedenle öğretmenlik mesleğine yönelik iyileştirme çalışmaları öncelikli hedeflerimizdendir. Öğretmenlik mesleğine yönelik lisans eğitimlerinin yapılandırılmasına, öğretmen alımına, adaylık ve yetiştirme süreçlerine, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini teşvik etmeye, performanslarının değerlendirilmesine, kariyer gelişimine ve çalışma şartlarının iyileştirilmesine kadar pek çok hususta yol haritası niteliğinde olan “Öğretmen Strateji Belgesi” Yüksek Planlama Kurulunca onaylanarak 9 Haziran 2017 tarihinde Resmî Gazete’ de yayımlanmıştır.

“Öğretmen Strateji Belgesi”, yaşam boyu öğrenme yaklaşımı anlayışıyla üç amaca yönelik olarak hazırlanmıştır. Bunlar sırasıyla;

- Yüksek nitelikli, iyi yetişmiş ve mesleğe uygun bireylerin öğretmen olarak istihdamını sağlamak,
- Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimini sürekli kılmak,
- Öğretmenlik mesleğine yönelik algıyı iyileştirmek ve mesleğin statüsünü güçlendirmek.

“Öğretmen Strateji Belgesi” bu amaçlara yönelik 35 eylem maddesinden oluşmaktadır. Bu eylemlerin tamamı öğretmen yetiştirme, geliştirme ve istihdam süreçlerinde sürdürülebilir bir kaliteyi sağlamak ve sürekli mesleki gelişimi teşvik etmek amacıyla güncel uluslararası gelişmelerin ışığında hazırlanmıştır.

Öğretmen yetiştirme ve öğretmen niteliklerinin geliştirilmesine çok önemli katkı sunacak diğer önemli bir çalışmamız da en son 2006 yılında yayınlanan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri”nin geçen sürede eğitim ve öğretimde ülkemiz ve dünyadaki yeni gelişmeler sonucu güncellenerek 1 Aralık 2017 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesidir.

“Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri”, öğretmenlerin öz değerlendirme yaparken kendi yetkinlik düzeylerini ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemelerinde, öğretmen adayı yetiştiren yükseköğretim kurumlarının öğretim programlarının düzenlenmesinde, öğretmenlerin mesleğe kabul ve adaylık süreçlerinde, mesleki gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesinde ve bu ihtiyaçları gidermeye yönelik faaliyetlerin planlanmasında, öğretmenlerin performanslarının değerlendirilmesinde, kariyerlerini geliştirmelerinde ve öğretmenlik mesleğinin statüsünün güçlendirilmesi çalışmalarında dikkate alınacak temel bir referans metin olma özelliği taşımaktadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Kaliteli bir eğitim için öncelikle eğitim altyapısının tamamlanması gerekir. Bu kapsamda, derslik başına düşen öğrenci sayısını azaltmak ve ikili öğretime son vererek tüm okullarımızda tam gün eğitim ve öğretime geçmek için okul ve ek derslik yapımı çalışmalarını kararlılıkla sürdürüyoruz.

Bu çerçevede 2003 yılından bugüne kadar, 48 bin 463'ü hayırsever vatandaşımız tarafından olmak üzere toplam 282 bin 166 adet yeni dersliğin yapımı tamamlanarak eğitim ve öğretimin hizmetine sunulmuştur.

Bu vesileyle, gerek derslik yapımı ve gerekse diğer aynı ve nakdi bağışlarıyla eğitimimize gönülden destek olan hayırseverlerimize huzurlarınızda bir kez daha teşekkür ediyorum. Her eğitim kademesinde derslik başına düşen öğrenci sayısı, yeni yapılan derslikler sayesinde, ülke genelinde her geçen gün azalmaktadır.

Bütün bu çalışmalar sonrasında derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 24'e, ortaöğretimde ise 23'e düşmüştür. Bu konudaki çalışmalarımıza hızla devam edebilmemiz için Bakanlığımızın yatırım bütçesi bir önceki yıla göre %6,91 artışla, 7 milyar 737 milyon TL olarak öngörülmüştür. Yatırım bütçemizin kullanımında özellikle ikili eğitimin yapıldığı ve yoğun göç alan şehirlerimize öncelik vereceğiz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bakanlığımız ile İçişleri Bakanlığı arasında "Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İş Birliği Protokolü" imzalanmıştır. Bu protokol ile geleceğimizin

teminatı çocuklarımızın güvenli bir eğitim-öğretim hayatı geçirmesi, madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklardan korunması ve mevcut güvenlik durumunun belirlenerek koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin alınması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında Bakanlığımız, Savunma Sanayi Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve ASELSAN A.Ş. ile 762 okulda çalışmalara başlanmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan Protokol çerçevesinde; 2003 yılından bu yana Türkiye çapında Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) Programı uygulanmakta olup, ihtiyaç sahibi ailelere, çocuklarını düzenli olarak okula göndermeleri şartıyla her ay eğitim yardımı yapılmaktadır.

Okul öncesi ve ilköğretime devam eden erkek çocukları için 35 TL, kız çocukları için 40 TL, ortaöğretime devam eden erkek çocukları için 50 TL, kız çocukları için 60 TL olmak üzere aylık destek verilmektedir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanan şartlı eğitim yardımıyla 2003 yılından 2017 Haziran ayı sonuna kadar ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerimizin annelerine 5 milyar 881 milyon 628 bin 506 TL ödeme yapılmıştır.

Ayrıca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan 1988-2005 döneminde 305 adet, 2009-2017 döneminde 229 adet olmak üzere toplam 534 adet yurt çocuklarımızın eğitim hizmetine sunulmuştur. Bu vesileyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ve emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bilindiği üzere, ücretsiz ders kitabı dağıtımını uygulaması, eğitimde fırsat eşitliğine yönelik yürütülen çalışmalardan biridir. Bu kapsamda 2003'ten 2017 yılına kadar toplam 2 milyar 680 milyon 30 bin 389 adet kitap öğrencilerimize ücretsiz dağıtılmıştır. Bu uygulama için toplam 4 milyar 626 milyon 470 bin 672 TL ödeme yapılmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerine ücretsiz ders kitabı dağıtılması amacıyla 2018 yılı Bakanlık bütçesine 222 milyon 177 bin TL kaynak tahsisi öngörülmüş olup ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için de Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 2018 yılı için 350 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bilindiği üzere, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burslar eğitim ve öğretime erişimi artırarak fırsat eşitliğinin sağlanmasına katkı sağlayan önemli uygulamalardan biridir.

İlköğretim ve ortaöğretimde 261.230 öğrenciye 2017 yılı itibarıyla 204,38 TL aylık burs ödenmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bakanlık olarak özellikle engelli vatandaşlarımızın eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilmeleri öncelik verdiğimiz en önemli konulardan biridir.

Bu bağlamda engellilerin eğitim ve rehabilitasyonuna ilişkin olarak 2006 yılından 2017 yılı Eylül ayına kadar bütçemizden 14 milyar 552 milyon TL harcanmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Ülkemizin her çocuğu bizim için bir değerdir ve eğitime erişimini sağlıklı bir şekilde temin etmeliyiz. Bu kapsamda, ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim okul/kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan özel eğitim kursiyerlerinin resmî okul/kurumlara taşıma yoluyla erişimlerinin sağlanmasına devam etmekteyiz.

Eğitime erişim hakkını kullanmakta güçlük çeken ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlere taşıma hizmeti verilmektedir. Bu çerçevede, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında 91 bin 262 öğrencimize taşıma hizmeti verilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 773 bin 998 ilköğretim öğrencisi taşınmış olup bunların 688 bin 579'i öğle yemeği hizmetinden de yararlanmıştır. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında ise 757 bin 714 öğrencimiz taşınmaktadır. Ayrıca, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 497 bin 740 ortaöğretim öğrencisi taşınmış ve toplam 493 bin 528 öğrenci öğle yemeği hizmetinden faydalanmıştır. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında ise 472 bin 262 öğrencimize hâlen taşıma hizmeti verilmektedir.

Temel eğitim ve ortaöğretim öğrencilerine hizmet veren yurt ve pansiyonlarımızda koğuş sisteminden oda sistemine geçme çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda toplam yatak sayısı 537 bin 292'ye ulaşmıştır.

Yine çocuklarımıza sağlıklı ara öğün tüketim alışkanlığının kazandırılması ile yeterli ve dengeli beslenmelerine katkıda bulunarak sağlıklı büyüme ve gelişmelerinin sağlanması amacıyla 2011-2012 eğitim ve öğretim yılından itibaren “Okul Sütü Programı”, 2014-2015 eğitim ve öğretim yılından itibaren de “Okullara Kuru Üzüm Dağıtım Programı” başlatılmış olup, bu uygulamalardan her yıl yaklaşık 6 milyon öğrencinin yararlanması sağlanmaktadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bakanlığımız tarafından uygulamaya konulan Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi çerçevesinde, Bakanlığımıza bağlı resmî/özel örgün ve yaygın eğitim kurumlarında, istekli öğrenci ve kursiyerlere ücretsiz olarak destek ve yetiştirme kursları verilmektedir. Destekleme ve yetiştirme kursları tamamen okul müfredatını takviye amacı gütmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılı destekleme ve yetiştirme kursları 23 bin 9 kurs merkezinde gerçekleştirilmiştir. Bu kurs merkezlerinde 268 bin 767’i kadrolu, 39 bin 241’i de ücretli olmak üzere toplam 308 bin 8 öğretmen görev almıştır. Söz konusu kurslara toplam 9 milyon 255 bin 964 öğrenci katılmıştır. Destekleme ve yetiştirme kursları 1. dönem, 2. dönem ve yaz kursları olmak üzere üç dönemde yapılmaktadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bilgilerinize sunmak istediğim bir diğer husus da; Bakanlığımızın yurt dışı eğitim ve öğretim faaliyetleriyle ilgili gelişmelerdir.

Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın eğitim ihtiyacını karşılamak ve eğitim ve öğretim alanındaki uluslararası ilişkilerimizin geliştirilmesini sağlamak amacıyla Bakanlığımızın 34 ülkede 31'i eğitim müşavirliği ve 25'i eğitim ataşeliği olmak üzere toplam 56 temsilciliği bulunmaktadır.

Bakanlığımızca açılan, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın çocuklarının devam ettiği 16 ilkokul, 23 ortaokul, 24 lise, 4 Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi (TÖMER) olmak üzere toplam 67 eğitim kurumunda eğitim ve öğretim hizmeti verilmektedir.

Yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarımızdan ikamet ettikleri ülkelere istenen Türkiye'de mezun olduğu mesleki ve teknik alan/bölüme ait öğretim programı içerikleri gönderilmekte ve almış oldukları mesleki eğitimle ilgili alanlarda istihdam edilmeleri sağlanmaktadır.

Yurt dışındaki çocuklarımızın kimliklerini koruyarak, buldukları ülkelerde hayatın her alanında önemli yer edinmesi için özellikle Avrupa ülkelerinde "Türkçe ve Türk Kültürü" dersi adı altında eğitim faaliyetlerimiz devam etmektedir.

Bildiğiniz gibi, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarının eğitim ve öğretim ihtiyacını gidermek, onların anavatanlarıyla bağlarını sağlamlaştırmak, ülkemizin eğitim alanında sahip olduğu birikimi insanlığın hizmetine sunmak amacıyla, gayesi sadece eğitim olan Türkiye Maarif Vakfını (TMV) kurduk. Vakıf faaliyetlerine 01 Eylül 2016 tarihinde başlamıştır. Bugün itibarıyla TMV; 70 ülkede temsilcilik açmış, 18 ülkede de eğitim ve öğretim faaliyetine başlamıştır.

Bu eğitim hizmetlerinde gelişmeleri takip etmek ve seri bir şekilde örgün eğitim sistemimize entegre etmek amacıyla, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı bünyesinde Türkçe Öğretim Programları ve Ders Araç Gereçleri Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Bu çerçevede, söz konusu çalışma grubumuzun odaklanacağı hususlar; yurt dışında yaşayan

vatandaşlarımızın çocuklarının ihtiyaç duydukları programlar ve ders araç gereçleri ile Türkiye Maarif Vakfı'nın hedef kitlesi olan yabancı öğrencilere yönelik ders araç gereçleri olacaktır.

Ayrıca; 1416 sayılı Kanun kapsamında yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak amacıyla, Bakanlığımız tarafından üniversiteler ve bazı kamu kurumları adına yurt dışındaki üniversitelere yüksek lisans öğrencisi gönderilmektedir.

2017 yılında 393 farklı alanda 1.155 yurt dışı kontenjan açılmış olup, ÖSYM'nin lisans programları tablosundaki 1.052 lisans alanı taranmış ve ilan edilen burs kontenjanlarına 328 farklı lisans alanından mezun olan öğrencilerin başvurulabilmesi sağlanmıştır. Şu an 52 farklı ülkede 3.635 öğrencimiz eğitim ve öğretim görmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitimin önemli alanlarından bir diğeri de Türkiye ekonomisinin uluslararası rekabet gücünü artırma ve nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanması için verilen mesleki ve teknik eğitimidir.

İş dünyasının ihtiyaç duyduğu meslek ve alanlarda nitelikli eleman yetiştirilmesini sağlayacak şekilde mesleki eğitimin kalitesini artırmak ve eğitim-istihdam-üretim bağlantısının sağlıklı bir zeminde yürütülmesini sağlamak Hükümetimizin bir diğer önceliğidir.

Ülkemizin nitelikli iş gücü ihtiyacının karşılanması için sektörlerin taleplerine uygun ve sektörle iş birliği içinde yeni tema içerikli mesleki ve teknik eğitim modelini başlattık.

6764 sayılı Kanun ile yapılan değişlikle, yaygın mesleki eğitim kapsamında bulunan çıraklık eğitimi zorunlu örgün ortaöğretim kapsamına alınmıştır. İşbaşı eğitimi ile usta yetiştirilmesi için önemli bir adım atılmıştır. Ustalık programlarının verileceği 4 yıllık süre zarfında isteyenler fark derslerini de vererek lise mezunu olabilecekler ve isterlerse üniversite sınavlarına girerek yükseköğretime devam edebileceklerdir. 6764 sayılı Kanun ile tüm meslek lisesi mezunlarına teknisyen unvanı verilmesini sağladık.

Öğrencilerin işletmelerde gerçek iş ortamında, üretimin içinde yaptıkları beceri eğitimleri ve stajlar mesleki eğitim için büyük önem arz etmektedir. İşletmelerde beceri eğitimi ve staj yaptırmakla yükümlü bulunan işletmeler tarafından öğrencilere ödenen ücrete devlet olarak katkı verilmektedir. Böylece daha fazla işletmenin daha çok öğrenciye beceri eğitimi ve staj imkânı sağlanmasının önü açılmıştır. Ayrıca mesleki ve teknik ortaöğretim okullarına devam eden öğrencilerin, alan eğitimine başladıkları andan mezun oluncaya kadar iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı sigorta primleri devlet tarafından ödenmektedir.

Belirli bir sektörün öne çıktığı ve yoğunlaştığı merkezlerde sadece bu sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünü yetiştirmek üzere “bir meslek alanında” eğitim verilen tematik mesleki ve teknik Anadolu liseleri açılmıştır. 12 ilde bulunan 19 tematik meslek lisesi bu yıl ilk defa öğrenci olarak eğitim ve öğretime başlamıştır.

Mesleki ve teknik eğitimde yapılan iyileştirme çalışmalarını sektöre aktarmak, karşılıklı görüş alışverişinde bulunmak, mesleki ve teknik eğitimde eğitim-sektör iş birliğini geliştirmek amacıyla Bakanlıkça illerde düzenli periyodlarla eğitim-sektör istişare toplantıları yapılmaktadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Mesleki ve teknik eğitimde kaliteyi artırmak, sanayi kuruluşlarına kaliteli iş gücü sağlamak ve istihdamı artırmak amacıyla, organize sanayi bölgelerinde açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her bir öğrenci için; eğitim desteği ödemesi Bakanlığımız tarafından yapılmaktadır. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında öğretim desteği verilen alan sayısı 27'ye çıkarılmıştır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla organize sanayi bölgeleri dışında açılan ve belirli standartlara sahip olan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında okuyan öğrencilere de eğitim ve öğretim desteği ödemesi yapılmaya başlanmıştır.

Organize sanayi bölgelerinin içinde ve dışında açılan özel mesleki ve teknik Anadolu liselerinde eğitim gören her öğrenci için 4.270 TL'den başlayarak alanlara göre 6.900 TL'ye kadar eğitim ve öğretim desteği verilmektedir. Bu kapsamda 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 33 özel mesleki ve teknik Anadolu lisesine 121 milyon 18 bin 673 TL ödeme yapılmıştır.

2017-2018 eğitim ve öğretim döneminde mesleki ve teknik eğitim alan 41.017 öğrencinin eğitim ve öğretim desteği ödemesi Bakanlığımızca karşılanacaktır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim öğretim programlarının geliştirilmesi ve güncellenmesi dinamik bir süreçtir. Bu kapsamda öğrenci açısından işlevsel bilgiye önem vererek temel yeterlilik ve değerlerimizi geliştirmeyi ön plana alan bir yaklaşımı benimsedik. İlkokul, ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi, fen

lisesi, Anadolu imam hatip lisesi, güzel sanatlar lisesi, sosyal bilimler lisesi, mesleki ve teknik Anadolu lisesinde okutulan 51 zorunlu dersin müfredatını güncelledik. Seçimlik derslerle ilgili güncelleme çalışmaları ise devam etmektedir. Bu süreçte katılımcı ve demokratik anlayışı önemsedik.

Öğretim programlarının güncellenmesine ilişkin olarak yürütülen çalışmalar dört temel boyut üzerine inşa edilmiştir. Bu boyutlardan birincisini “sadeleştirme”, ikincisini “okuldaki öğrenmelerin günlük hayatta kullanılabilmesini sağlama”, üçüncüsünü “değerler eğitime müfredat içinde yer verme”, dördüncüsünü ise “analitik düşünme yeteneğini hızlandırma” üst başlığıyla tanımlamak mümkündür.

2017-2018 öğretim yılından güncellenen 51 dersin müfredatı ve ders kitapları okullarımızın 1, 5 ve 9. sınıflarından başlamak üzere uygulanmaya başlanmıştır. Önümüzdeki öğretim yılından itibaren de tüm sınıflarda güncellenen müfredat ve buna uygun hazırlanan ders kitapları kullanılmaya başlanacaktır.

Öğretmen eğitimi çalışmaları kapsamında yaklaşık 25.000 öğretmenin güncellenen müfredata göre eğitici eğitimleri almaları için çalışmalar yürütülmektedir.

Öğretim programlarını geliştirirken gözettiğimiz hususları da kısaca arz etmek isterim. “Millî Eğitim Kalite Çerçevesi”nde daha önce ilan ettiğimiz temel yeterliklere sahip bireylerin yetiştirilmesi yanında bireylere matematik, okuma, anlama ve yazma, bilim, bilgi ve iletişim teknolojileri, sorun çözme, yabancı diller, öğrenmeyi değerli kılma, insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi, hayatla ilgili beceriler, mesleki beceriler, sanat, beden eğitimi yeterliliklerinin de kazandırılması amacıyla öğretim programları için geliştirme çalışmaları yapılmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra, öğretim programlarının bilgi teknolojileri destekli öğretime uygun hale getirilmesi, programlardaki kazanımları öğrencilerin zihninde somutlaştırmak, kazanımları kavramalarını kolaylaştırmak, konu ve kazanım bazlı öğretim materyallerinin ve içeriklerinin hazırlanması, eğitsel e-İçeriklerin genişletilmesi ve geliştirilmesi çalışmaları da devam etmektedir.

Bu kapsamda Bakanlığımız ilgili birimleri tarafından hazırlanan 66 dersin öğretim programı güncelleme çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca, öğrencilerimizin en az bir yabancı dili yazılı ve sözlü iletişim kurabilecek şekilde öğrenmesini sağlamak üzere öğretim programlarında gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Buna ek olarak 5. sınıflarda “Yabancı Dil Ağırlıklı İngilizce Eğitim Pilot Uygulaması” başlatılmıştır. Bu uygulamada dil bilgisi kurallarının öğretilmesi yerine, öğrencilerin okuma, yazma, konuşma ve dinleme esasında 4 temel dil becerisinin geliştirilmesi ve öğrencilerin dili iletişimsel olarak kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

Eğitim sistemimizde dezavantajlı öğrencilere yönelik çalışmalarımız artarak devam etmektedir. İlkokulların 3 ve 4. sınıflarına devam eden öğrencilere yönelik olarak daha önceki yıllarda çeşitli nedenlerle okuma, okuduğunu anlama, yazma ve temel matematik alanlarında yetersizliği görülen öğrencilerin eksik öğrenmelerinin giderilmesini amaçlayan İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) hazırlanmıştır. Pilot uygulama sonrası İYEP’in ülke genelinde ihtiyacı bulunan tüm 3 ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanarak yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Özel yetenekli çocuklarımızın eğitimi için bu yıl yeni bir uygulama başlattık ve İstanbul’da bir araştırma geliştirme ve uygulama okulu kurduk. Bu okula, ülke genelinde BİLSEM seçme sınavları baz alınarak 30 ortaokul, 30 lise özel yetenekli öğrencisini seçerek eğitim ve öğretime başladık.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bakanlığımız ayrıca Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriyeli vatandaşların eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik çalışmalarını da sürdürmektedir.

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün 2017 yılı verilerine göre ülkemizde okul öncesi dâhil 5-17 yaş arası okul çağında yaklaşık 976.200 Suriyeli bulunmakta olup, hali hazırda 250.969’u Geçici Eğitim Merkezlerinde, 362.219’u resmî okullarımızda olmak üzere toplam 613.188 Suriyeli öğrenciye Bakanlığımız tarafından eğitim ve öğretim hizmeti verilmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim sürecinin toplumsal hayatın en dinamik unsuru olduğu gerçeğini dikkate alarak yaygın eğitimi halk eğitimi merkezleri ve olgunlaşma enstitüleri aracılığıyla yürütmekteyiz.

2014-2018 yıllarını kapsayan Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi doğrultusunda, 992 halk eğitimi merkezi, 19 olgunlaşma enstitüsü ile toplam 3.290 programla eğitim hizmetleri sunmaya devam ediyoruz.

Hayat boyu öğrenmeye katılım oranımızı artırmak ve yaygınlaştırmak için ilave kurs merkezleri ve programlarla, beşikten mezara kadar eğitim anlayışı çerçevesinde çalışmalarımıza devam etmekteyiz. 2016-2017 eğitim ve öğretim döneminde 7 milyon 690 bin 81 vatandaşımız eğitim almıştır. 2017-2018 eğitim ve öğretim dönemine ilişkin çalışmalarımız ise devam etmekte olup bugün itibarıyla ise 5.649.956 vatandaşımız kurslara katılım sağlamıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Ülkemizin 2023 yılında dünyanın 10 büyük ekonomisinden biri olma hedefine ulaşması ancak nitelikli bilgi üretimi ve nitelikli insan kaynağı ile mümkün olabilecektir. Bu da, küresel ölçekte rekabetçi bir yükseköğretim sistemine sahip olunmasını gerekli kılmaktadır.

Ülkemizde yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması 2000’li yıllar öncesinde çözümlenmesi gereken en öncelikli konu iken özellikle 2003-2014 yılları arasında bu konuda sayısal açıdan çok önemli bir sıçrama yaşanmış ve yatay büyüme olarak adlandırabileceğimiz önemli düzeyde bir büyümeye şahit olunmuştur.

Bugün itibarıyla; 112 devlet, 67 vakıf yükseköğretim kurumu, 5 vakıf meslek yüksekokulu ile Millî Savunma, Türk-Japon Bilim ve Teknoloji üniversitelerimizle birlikte toplam 186 yükseköğretim kurumumuz bulunmaktadır. 2016-2017 eğitim ve öğretim döneminde öğrenci sayımız da 7 milyon 198 bin 987’ye ulaşmıştır. Bu öğrenci sayımız ile Avrupa yükseköğretim alanındaki ikinci en büyük öğrenci sayısına sahip ülke konumuna gelinmiştir. Bu öğrenci sayısının 2 milyon 555 bin 926’sı ön lisans, 4 milyon 71 bin 579’u lisans, 480 bin 215’i yüksek lisans, 91 bin 267’si doktora öğrencisidir. Öğretim elemanı sayımız ise 151 bin 763 olup bunun 71 bin 390’ı öğretim üyesidir.

Yükseköğretim sistemimizdeki son 10 yılda yaşanan bu büyüme sürecinin bundan sonraki aşaması keyfiyet itibarıyla, nitelik ve kalite bakımından da büyümedir.

Bu kapsamda tarafımızca gerçekleştirilen ve yapısal değişim niteliğinde olan en önemli girişimlerimiz, “*Kalite Kurulu’nun Oluşturulması*” ve “*Misyon Farklılaşması Odaklı İhtisaslaşma*”dır.

Bunlardan Kalite Kurulu ile ilgili olarak; 1 Temmuz 2017 tarihli Üretim Reform Paketi kapsamında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen 35. ek madde ile idari ve mali açıdan bağımsız bir Kalite Kurulunun kurulması mümkün olmuştur. Kısa süre içinde yapılması tamamlanacak olan Yükseköğretim Kalite Kurulu, yükseköğretim kurumlarımızda eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerin iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini ve bu kapsamda tanımlanan görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin esasların düzenlendiği ikincil ve üçüncül mevzuat çalışmalarını da tamamlayacaktır. Bu kurulun önceki dönemde olduğu gibi biri “Kurumsal Değerlendirme” diğeri “Program Akreditasyonu” olmak üzere dış değerlendirme odaklı iki ana misyonu koordine etmesi beklenmektedir.

Yapısal değişikliği gerçekleştirecek ikinci husus, üniversitelerde misyon farklılığı odaklı ihtisaslaşma ve bu kapsamda beklenen çeşitliliğdir. 1 Temmuz 2017 tarihli Üretim Reform Paketi kapsamında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 7' nci Maddesinin D fıkrasının 4. bendi olarak Yükseköğretim Kurulunun görevleri arasına “Yükseköğretim kurumlarının ihtisaslaşmasına yönelik çalışmalar yapmak ve bu konuda karar vermek.” ifadesi eklenmiştir.

Üniversitelerimizin tümünün aynı ve birbirinin kopyası olmasını tasvip etmiyoruz. Üniversitelerimizin hepsi uluslararası nitelikleri gözetmeli, fakat farklı değerler üretmelidir. Bu kapsamda üniversitelerimizin bir kısmının eğitimde, bir kısmının araştırma ve teknoloji üretiminde bazılarının da bölgesel kalkınmaya katkı sağlamakta farklılaşmasını istiyoruz. Bu yaklaşımla kastedilen, bir üniversitenin sadece bir alanda faaliyet göstermesi değil, üniversitenin bütün alanlarda faaliyet gösterirken bir alanda temayüz etmesidir.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için YÖK'ün koordinasyonunda, hem üniversitelerin buldukları bölgeye olan katkılarını artırmak, hem de üniversiteleri belirli alanlarda ihtisaslaşmaya teşvik etmek amacıyla

özellikle 2006 yılı sonrasında kurulmuş olan yükseköğretim kurumlarına yönelik başta Kalkınma Bakanlığımız olmak üzere ilgili Bakanlıklarımız “*Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması ve İhtisaslaşması*” çalışmasını başlatmıştır. Bu kapsamda,

- Bingöl Üniversitesi; tarım ve havza bazlı kalkınma alanında,
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi; hayvancılık alanında,
- Düzce Üniversitesi; sağlık ve çevre alanında,
- Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi; tarım ve jeotermal alanında,
- Uşak Üniversitesi; tekstil, dericilik ve seramik alanında

“*Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması*” projesinin pilot yükseköğretim kurumları olarak belirlenmiştir.

Misyona farklılaşması çalışmasının bir sonraki aşaması olan araştırma üniversitelerinin belirlenme süreci başlatılmıştır. Bu süreçte ilk aşamada 58 devlet üniversitesi niyet beyanında bulunmuştur. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, TÜBİTAK, Kalite Kurulu, Devlet ve Vakıf Üniversite temsilcilerinden oluşan bir jürinin, ilgili üniversitenin rektörleri ve üniversitelerin üst yönetimi ile bir mülakat gerçekleştirilmesiyle onu asıl, beşi aday olmak üzere “*Araştırma Üniversitesi*” belirlenme süreci nihayetlenmiştir.

Araştırma ve Aday Araştırma Üniversitelerinin belirlenmesinde ülkemizin önceliklerinin dâhil edildiği dünyadaki referans çalışmalar, kurumun mevcut durumunun değerlendirilmesi ile gelecek planlaması, liderlik boyutu ve kurumun Ar-Ge Stratejisi ve Yönetişimi dikkate alınmıştır.

26 Eylül 2017 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde gerçekleştirilen 2017-2018 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreni’nde, “*Misyona Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesi*” kapsamında YÖK Başkanlığı tarafından belirlenen “*Araştırma Üniversiteleri*”, Cumhurbaşkanımız

Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından ilk kez kamuoyu ile paylaşılmıştır. Buna göre;

Araştırma Üniversiteleri

- Ankara Üniversitesi
- Boğaziçi Üniversitesi
- Erciyes Üniversitesi
- Gazi Üniversitesi
- Gebze Teknik Üniversitesi
- Hacettepe Üniversitesi
- İstanbul Üniversitesi
- İstanbul Teknik Üniversitesi
- İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Aday Araştırma Üniversiteleri ise;

- Çukurova Üniversitesi
- Ege Üniversitesi
- Selçuk Üniversitesi
- Uludağ Üniversitesi
- Yıldız Teknik Üniversitesi'dir.

1 Temmuz tarihli Üretim Reform Paketi içinde yer alan ve yükseköğretim sisteminde yapısal değişiklikler için önemli araçlar olacağını düşündüğümüz aşağıdaki hususlar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenmiş olup bu kapsamda ikincil mevzuat çalışmaları başlatılmıştır:

- Eğitim Programları Danışma Kurulu ve Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulunun oluşturulması,
- Doktora sonrası araştırmacı istihdamı,
- Devlet yükseköğretim kurumlarının öğretim üyesi kadrosunda fiilen altı yıl çalışan öğretim üyelerine, yurt içinde ve yurt dışında alanıyla ilgili Ar-Ge niteliğinde çalışmak üzere, bir yıl süreyle ücretli izin verilmesinin önü açılması,
- Sermaye şirketi statüsünde teknoloji transfer ofisi kurabilmesinin önünün açılması,
- Bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödeneklerin kullanılmasında, proje kapsamında görevlendirilecek tezli yüksek lisans ve doktora programlarındaki öğrencilere burs ödenebilmesinin mümkün hale gelmesi,
- Organize sanayi bölgelerinde kurulan meslek yüksekokulları için öğrenci başına ilgili yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu bütçesine bu amaçla tahsis edilen ödenekten eğitim desteği yapılabilmesinin mümkün hale gelmesi,
- Yükseköğretim kurumlarında ve/veya belirli fakülte ya da bölüm ve programlarda görevlerinde kalmalarında fayda görülenlerin yaş hadlerinin, ilgili yükseköğretim kurumunun teklifi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile birer yıllık sürelerle yetmiş beş yaşına kadar uzatılabileceğine ilişkin düzenlemenin yapılması gibi yeni önlemler alınmıştır.

Bu önemli projeleri hayata geçirebilmek üzere nitelikli insan kaynağına ihtiyacımız olduğu açıktır. Doktora derecesine sahip insan kaynaklarının nicelik ve nitelik olarak artırılmasına yönelik olarak ülkemiz için öncelikli olanlarda, öğretim üyesi ihtiyacı olan bu alanlarda ihtisaslaşacak 912 araştırma görevlisi için ilana çıkmış olup, bu kapsamda atanan araştırma görevlileri 2017 yılında görevlerine başlamıştır.

Türk yükseköğretim sisteminin keyfiyet yerine bilimsel metotla yeniden şekillendirilmesine ve üniversitelerimizin ihtisaslaşmasına katkı sağlayacak Öncelikli Alan Araştırma Görevlisi Projesiyle de yükseköğretimde hissedilebilir bir iyileşme hedeflenmektedir. Bu projede, üniversitelerimiz en fazla 3 öncelikli alan için, yetiştirecekleri öğrenci sayılarını, kurumsal kapasitelerini ve ilgili alanlarda yetkinlikleri ile yeterliliklerini içeren başvurularını Başkanlığımıza yapmıştır.

Söz konusu çağrıya 56 farklı yükseköğretim kurumu 42 farklı alanda 229 başvuru yapmıştır. Pannelerde yapılan değerlendirmeler sonucunda, 35 farklı yükseköğretim kurumuna; 41 farklı alanda 354 kadro tahsis edilmesi uygun bulunmuştur.

Bunun yanı sıra yükseköğretim tarihimizde bir ilk olacak olan “100/2000 Doktora Projesi” hayata geçirilmiştir. Bu alanlar da rasyonel bir yaklaşımla belirlenerek, ülkemizin gelecek 10 yılını şekillendirecek bir şekilde tasarlanmıştır. “100/2000 Doktora Projesi” bilim hayatımızın önümüzdeki yıllarda teminatı olacaktır. Bu program kapsamında, 2016-2017 bahar döneminde 1.424, 2017-2018 güz döneminde ise 1.821 kontenjan verilmiştir.

Bilim hayatını üniversitelerimizin bilimsel gücüyle tekrar şekillendirmeye ve yükseköğretimi; kalite, ihtisaslaşma, öncelikli alanlar ve nitelikli doktora gibi kavramlarla yeniden yapılandırmaya gayret etmekteyiz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bütçe görüşmelerimiz kapsamında değineceğim son husus Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığımızın (ÖSYM) çalışmaları ve önümüzdeki yıla ilişkin projeksiyonlarıdır.

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından birisidir. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmekte, hızla gelişen bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini yenilemektedir.

10.469 başvuru merkezinden başvuruları alıp, 176 sınav koordinatörlükleri eliyle birçok sınav gerçekleştirmektedir. ÖSYM bünyesinde 2017 yılı içinde bugüne kadar yaklaşık 8 milyon adayın katıldığı 30 sınav yapılmıştır. Yıl sonu itibarıyla bu sayı yaklaşık 40 farklı sınav şeklinde gerçekleşecektir.

ÖSYM yılbaşında açıklanan sınav takvimi çerçevesinde hizmetlerini yerine getirirken bazı önemli yenilikleri de gerçekleştirmiştir. Elektronik sınav uygulamasının yaygınlaştırılması bunlardan biridir. Ankara’da hizmete yeni açılan Esenboğa e-Sınav Merkezi, aynı anda 5.000 adayın elektronik sınava girebileceği kapasitesiyle dünyanın en büyük elektronik sınav merkezidir. Şimdiye kadar sadece yabancı dil sınavında uygulanan elektronik sınavlara ALES ve EDUS sınavı da eklenmiştir. Kamu kurumlarından gelen talepler doğrultusunda 2018 yılından itibaren halen yazılı ortamda yapılan bazı sınavların da elektronik sınav olarak gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim alanında gerçekleştireceğimiz bütün bu faaliyetler için;

- 63 milyar 503 milyon 243 bin TL'si personel giderleri,
- 9 milyar 785 milyon 948 bin TL'si sosyal güvenlik kurumuna devlet primi giderleri,
- 8 milyar 693 milyon 97 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar,
- 2 milyar 784 milyon 739 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler,
- 7 milyar 737 milyon 121 bin TL'si sermaye giderleri,
- 24 milyon 504 bin TL'si sermaye transferleri,

olmak üzere toplam 92 milyar 528 milyon 652 bin TL'si Bakanlığımız bütçesi, 27 milyar 761 milyon 363 bin TL'si Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversitelerin bütçesi, 537 milyon 550 bin TL'si Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı bütçesi, 13 milyar 899 milyon 262 bin TL'si Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu bütçesi olmak üzere toplam eğitim bütçemiz 134 milyar 727 milyon olarak öngörülmüştür.

Ayrıca; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 1 milyar 523 milyon 750 bin TL, Millî Eğitim Bakanlığı olarak okullarımızın yapımına hayırseverlerin katkısı olarak 547 milyon 600 bin TL, il özel idarelerinin katkısı olarak 526 milyon 161 bin 385 TL, 2017 yılında ek yatırım programlarımıza aldığımız projeler için 350 milyon TL, okul aile birliklerimizin gelirleri olarak 716 milyon 41 bin 589 TL, öğrencilerimize dağıtılan okul sütü ve kurum üzüm için tahmini 233 milyon olmak üzere toplam ilave 3 milyar 897 milyon TL' de eğitim bütçemize dâhil edildiğinde toplam eğitim bütçesi rakamımız yaklaşık 138 milyar 624 milyon TL'ye ulaşmaktadır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

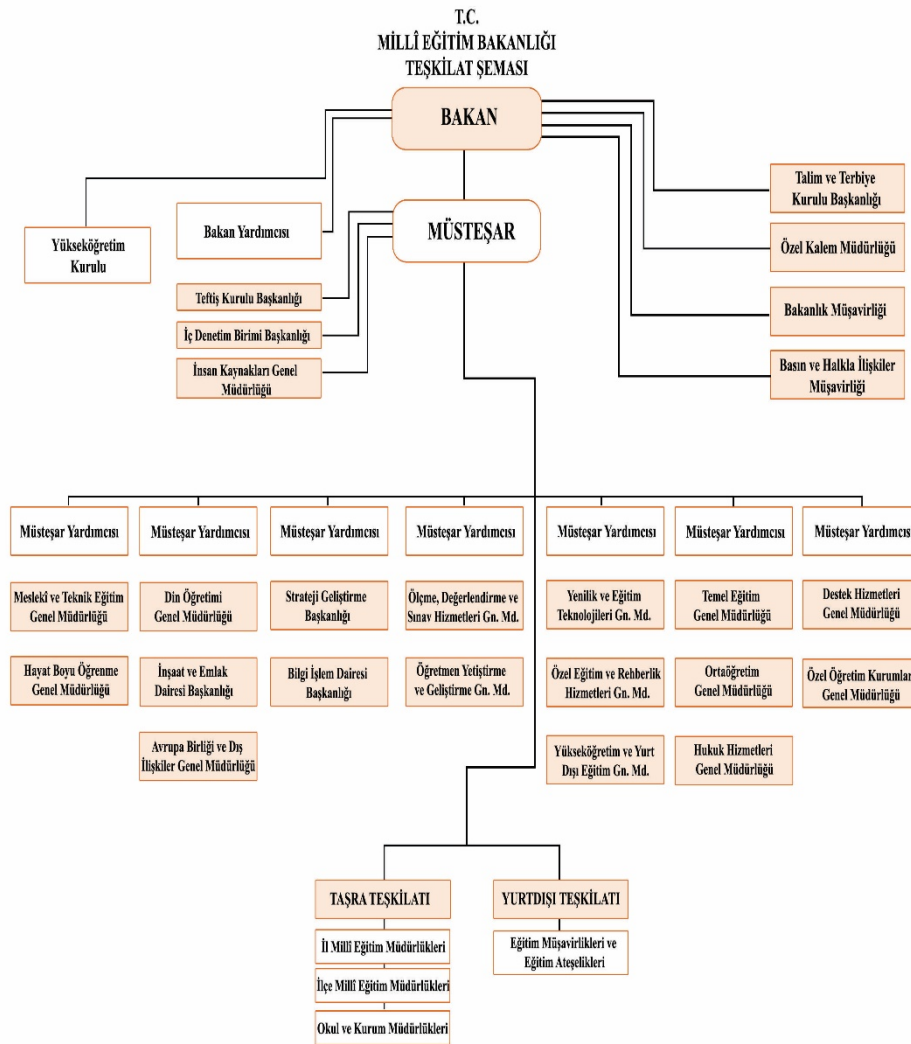
Eğitim, ülkemizin yarınını şekillendiren en önemli unsur; insana dair yapılacak yatırımların en değerlisidir. Hükûmetimiz bu bilinçle hareket etmekte, eğitim alanına yönelik yatırımlarını bilimsel ve pedagojik gelişmelerle koşut bir şekilde sürdürmektedir. Bu sürece katkısı olan, bu süreçte destek veren herkese teşekkür ediyorum. Eğitimin ortak memleket meselesi olarak görülüp bu desteğin sürdürülmesi önemlidir. Genel Kurulumuzun da bu desteği vereceğine olan inancım tamdır. Vereceğiniz destek için bir kez daha teşekkür ediyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı 2018 yılı bütçesinin eğitim ailemize, öğretmenlerimize, öğrencilerimize, velilerimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyor, muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

İsmet YILMAZ
Millî Eğitim Bakanı

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI

Millî Eğitim Bakanlığı, 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Merkez Teşkilatı, Taşra Teşkilatı ve Yurt Dışı Teşkilatı olarak yapılandırılmıştır. Bakanlık merkez teşkilatı; Bakanlık Makamı, Müsteşar ve Müsteşar Yardımcıları, Hizmet Birimleri ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığından oluşmaktadır.

1.1. Yönetim ve Organizasyon

Bakanlığımızın sahip olduğu kurumsal yapı ve kapasitenin etkin bir şekilde kullanılması için planlama, koordinasyon, izleme ve değerlendirme çalışmaları sürdürülmektedir.

Bakanlık görev alanına giren konularla ilgili bilgi, süreç, veri ve istatistikleri bütünsel bir yaklaşımla ele alan coğrafi bilgi sistemi ile entegre bir yönetim bilgi sistemi kurulumu çalışmaları devam etmektedir.

Vatandaşların hizmetlere doğru yerden eksiksiz belgelerle başvurmasının sağlanması, ortak hizmetlerin tüm birimlerde aynı şekilde sunulmasının sağlanması, gereksiz yazışmaların kaldırılması, başvurularda istenen belgelerin azaltılması, hizmetlerin elektronik ortama aktarılması, vatandaşlara başvurularının sonuçlanma süresinin bildirilmesi amacıyla e-Devlet ortamına aktarılmaktadır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı hizmet standartları, Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinesinde tamamlanarak, Bakanlığımız internet sayfasında yayınlanmış ve görünürlüğü sağlanmıştır.

5018 sayılı Kanun gereği Bakanlığımızda iç kontrol sisteminin kurulma çalışmaları devam etmektedir. “Millî Eğitim Bakanlığı İç Kontrol Eylem Planı” güncellenerek, iç kontrol çalışmaları Plan çerçevesinde yürütülecektir.

Kurumların ve/veya birimlerin hiyerarşik yapılarında meydana gelen değişikliklere uygun olarak yazışma kodlarındaki değişimi önlemek ve veri bütünlüğünü sağlamak amacıyla idari birim kimlik kodu uygulamasına geçilmiştir. Bu kapsamda Bakanlığımız tarafından yaklaşık 72.428 idari birim kimlik kodu üretilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığınca öğrenci, öğretmen, yönetici, okul, il ve ilçe gelişim seviyelerinin ülke genelinde yıllık olarak izlenmesi, değerlendirilmesi ve eğitim kalite endeksinin oluşturulması amacıyla hazırlanan Millî Eğitim Kalite Çerçevesi 6/3/2015 tarihli ve 2015/6 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir. Millî Eğitim Kalite Çerçevesi'nde, eğitimin hedefleri tanımlanmış ve Millî Eğitim Sistemi'nin öğrencilere kazandırmak istediği temel değerler, anahtar yetkinlikler ile bilgi, beceri ve tutumları içeren genel kazanımlar belirlenmiştir. Millî Eğitim Kalite Çerçevesi, bir üst çerçeve niteliğinde olup eğitimin kalite açısından hangi referans noktalarından izlenmesi gerektiğine dair bir yol haritası işlevi görmektedir. Bu amaçla Millî Eğitim Kalite Çerçevesi ile ilgili modül çalışmaları başlamış olup devam etmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında; kurumların mevcut durumları ile beklenen durumları arasındaki farkı saptamayı, iyileştirmeye açık alanlarını tespit ederek eksikliklerini gidermeyi amaçlayan ve nihai değerlendirmeyi ve sürekli gelişmeyi hedefleyen kurumsal performans yönetim sistemi modül çalışmaları yapılmaktadır. Yapılacak kurumsal performans değerlendirme sonucunda, eğitim kurumlarımızın var olan mevcut durumları saptanarak gelişim ihtiyaçları tespit edilecektir. Bunun sonucunda da kurumla ilgili gerçekçi veri kaynağı sağlanması hedeflenmektedir.

Bakanlığımız iç denetim faaliyetlerinin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile ilgili mevzuatı doğrultusunda çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı İç Denetim Yönergesi ile belirlenmektedir.

5018 sayılı Kanun gereğince idare tarafından hazırlanan ve geliştirilen iç kontrol sisteminin yeterliliği ve etkinliğine güvence vermek üzere, söz konusu yasa ve yönetmelikte öngörülen sistem denetimi, mali denetim,

uygunluk denetimi ve bilgi teknolojileri denetim görevleri İç Denetim Birimi Başkanlığının yetki ve sorumluluğunda yürütülmektedir.

Üst yöneticinin yasa gereği sunduğu iç kontrol güvence beyanına esas olmak üzere yapılan bu çalışmalarda, Bakanlığımız kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması, risk esaslı değerlendirmelere dayalı olarak yapılan iç denetim faaliyetleri ile Bakanlığın 5018 sayılı Kanun kapsamında kullandığı bütçe kaynaklarının hesap verilebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

Eğitim hizmetlerinin vatandaşımıza; etkili, ekonomik, süratli, hesap verebilir ve kaliteli sunumu çağdaş yönetim anlayışının gereğidir. Ayrıca, temel insan haklarından biri olan eğitim hakkının vatandaş memnuniyetini esas alan bir yaklaşımla kullanılmasının sağlanması bizim için vazgeçilmez öneme sahiptir.

Bu çerçevede, Bakanlığımız tarafından ve Bakanlığımız denetimi altında yürütülen eğitim faaliyetlerinin Anayasa, yasalar, hükûmet programı ve kalkınma planlarında belirlenen temel ilkeler doğrultusunda yürütülerek önümüze konulan hedeflere ulaşabilmemiz için yönetim mekanizmasının önemli bir fonksiyonu olan teftiş sistemi geçen sene Yüce Meclisin onayı ile bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış ve yeniden yapılandırılmıştır.

Yeni teftiş sistemi ile eğitim hizmetlerinde; olası hataların giderilmesi, eksikliklerin tamamlanması ve hizmet sunumunda beklenen kalite düzeyinin yakalanması hedeflenmektedir. Ayrıca eğitim hizmetine erişimin önündeki engellerin bertaraf edilmesi ve dezavantajlı yerlerdeki eğitim hizmetlerinin diğer yerleşim yerleri ile aynı standartta sunulmasında rehberlik ve denetim sisteminin katkı yapması sağlanacaktır. Böylece eğitim hizmetinin kalitesi sürekli iyileştirilebilecektir.

Eğitim sisteminin, bir nesil yetiştirmenin, bir medeniyet inşa etmek olduğu bilinci ile eğitim sisteminin; yapıcı ve yaratıcı bireyler yetiştirmesi, toplumsal kalkınmanın en önemli gerekliliğidir. Bu çerçevede eğitim kurumlarındaki eğitim ve yönetim süreçlerinin izlenmesi, gelişimi engelleyen etkenlerin tespit edilmesi, amaçlara ulaşmada engel teşkil eden unsurların ortadan kaldırılması, sürekli iyileştirme ve geliştirmeye yönelik sağlıklı bir işleyiş gerçekleştirilmesi denetim ile mümkündür.

Her vatandaşın kullanabileceği şekilde ve sürdürülebilir bir kalite anlayışı ile tasarlanan eğitim sistemi, Bakanlık maarif müfettişleri ile denetlenmektedir. Rehberliği esas alan bir anlayışla yapılan denetimlerde uygulamada görülen eksiklikler giderilmekte, işleyişin düzeltilmesi ve geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Denetim sisteminin etkililiğinin üst düzeyde sağlanması, eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve kalite anlayışının yaygınlaştırılması amacı çerçevesinde okul ve kurum türleri bazında denetim rehberleri hazırlanmıştır. Hazırlanan denetim rehberleri paydaşlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda sürekli olarak güncellenmektedir. Bunun yanında, eğitim ve yönetim anlayışında dünyadaki gelişmeler ve yenilikler baz alınarak “Denetim Kalite Standartları” ile “Bakanlık Maarif Müfettişleri Görev Standartları” belirlenmiştir. Bakanlık maarif müfettişlerinin mesleki yeterliliklerinin sürekli üst düzeyde tutulması amacıyla müfettişlere yönelik kapsamlı eğitim çalışmalarını devam etmektedir.

Ayrıca, rehberlik ve denetim süreç ve sonuçlarının etkin bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi için e-denetim modülü uygulamaya konulmuştur. Bu modül ile ülke genelinde yapılan denetimlerde okul ve kurumlarda tespit edilen sorunların ve çözüm önerilerinin ortak veri tabanına işlenmesi ve sorun tespit edilen alanlara anında müdahale imkânı sağlanmıştır.

Yapılan inceleme ve soruşturmaların etkin bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi için e-soruşturma modülü uygulanmaya konulmuştur. e-soruşturma modülü ile eğitim sistemi için risk oluşturabilecek hususlar belirlenerek önleyici tedbirlerin alınması sağlanmaktadır.

1.2. İnsan Kaynağı

Kurumlarda insan kaynaklarını, organizasyonel amaçlar doğrultusunda en verimli şekilde kullanmak; insan kaynağının i ve dış gelişmelere uygun olarak etkin bir şekilde planlanmasını, geliştirilmesini ve değerlendirilmesini sağlamak kurumun verimliliği açısından büyük önem taşımaktadır.

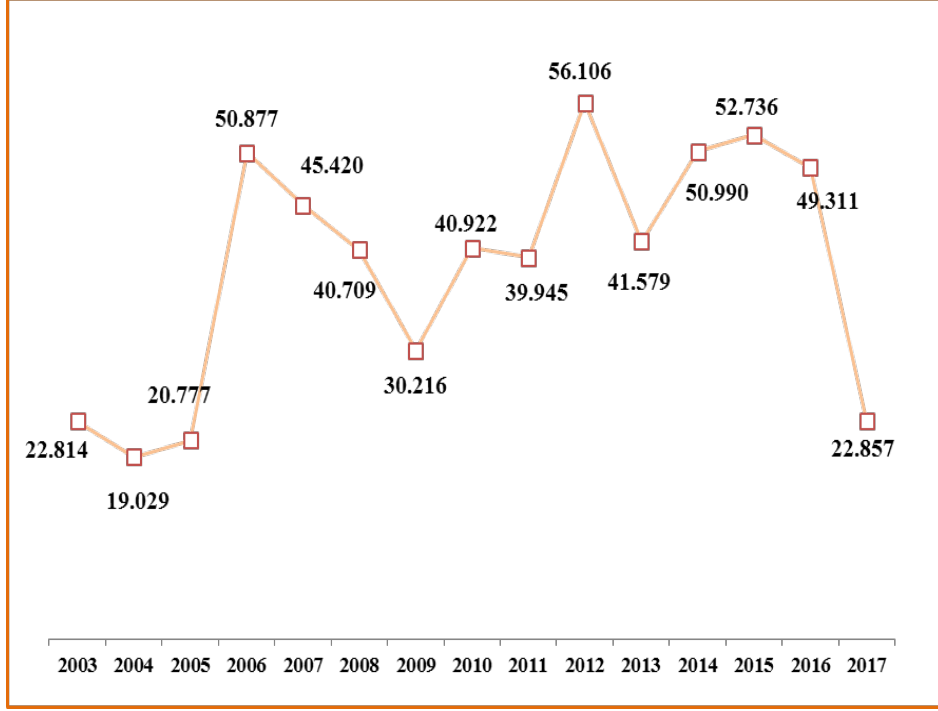
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı

Başarımı artırmak amacıyla kurumun yapı ve stratejisiyle tutarlı iş gücünün bulunması, seçilmesi, eğitilmesi ve denetlenmesine yönelik etkinlikler bütünü olarak tanımlanan insan kaynakları yönetimi Bakanlığımızın önemle üzerinde durduğu temel süreçlerden biridir.

1.2.1.1. Öğretmen İstihdamı

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında 39 bin 300 sözleşmeli statüde olmak üzere toplam 904 bin 679 ğretmen görev yapmaktadır. 2003 ile 2017 yılları arasında 584 bin 288 ğretmen ataması gerçekleştirilmiştir.

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2017)

Not: Ekim 2017 tarihi itibarıyla

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Mevcut Personel Sayıları (2017)

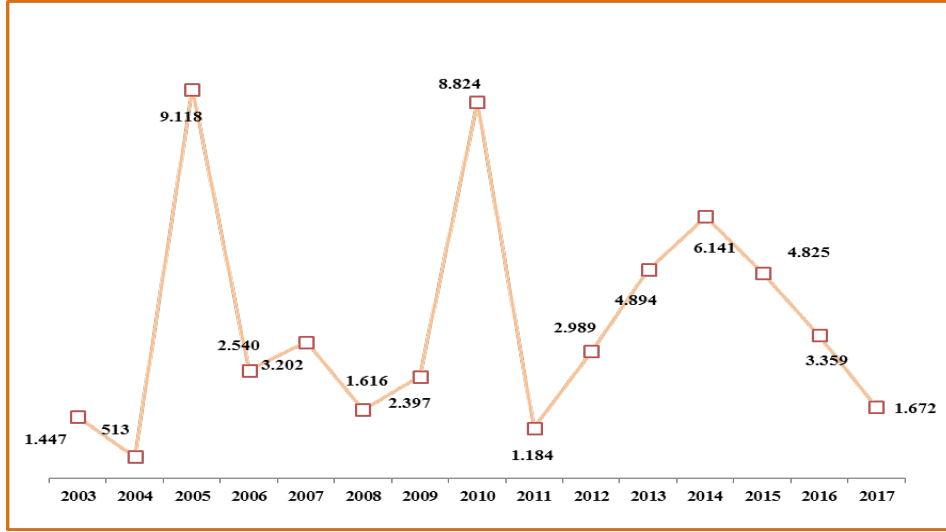
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	
Eğitim Kurumu Yöneticisi	81.063
Kadrolu Öğretmen (657 4/A)	784.316
Sözleşmeli Öğretmen	39.300
Toplam Personel Sayısı	904.679

Not: Ekim 2017 tarihi itibarıyla

1.2.1.2. Öğretmen Dışındaki Personel İstihdamı

2017 yılında istihdamı sağlanan personel sayısı 1.672'dir. Atama biçimlerine göre dağılımlar, incelendiğinde atanmaların tamamına yakını sosyal nitelikli atamalar kapsamında değerlendirilen engelli, şehit ve gazi yakını, korunmaya muhtaç çocuk statüsünde personelden oluşmaktadır.

Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2017)

Not: Ekim 2017 tarihi itibarıyla

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler her meslekte yeni bilgi ve teknolojileri öğrenmeyi ve çalışanların bu konularda yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bilgi toplumunda kurumlar; çalışanlarında karmaşık kurum içi ve dışı ilişkileri kavrayabilme yeterliliği, etkili takım çalışmasına uyum yeteneği ve çok yönlü beceri sahibi olma özelliği aramaktadır.

Bunun gerçekleştirilmesinde ise okul ve taşra yöneticileri ile ilgili görev bazlı yeterliliklerin tespit edilmesi, bu tespitler doğrultusunda ihtiyaçların belirlenmesi, eğitim programlarının hazırlanmasında öğretmen dışı

personelere yönelik hizmet içi eğitimlerin verilmesi önemli bir rol oynamaktadır.

2013-2017 yıllarına ait öğretmen dışındaki unvanlarda görev yapan personele düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgiler Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personelere Yönelik Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2017)

Yıllar	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Faaliyet Sayısı Toplamı	Katılımcı Sayısı Toplamı
	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı		
2013	187	11.201	1.077	45.235	1.264	56.436
2014	124	20.240	704	33.402	828	53.642
2015	249	30.017	11.022	119.963	11.271	149.980
2016	194	19.242	6.184	119.793	6.378	139.035
2017	139	17.216	5.316	125.219	5.455	142.435
Toplam	893	97.916	24.303	443.612	25.196	541.528

Not: Ekim 2017 tarihi itibarıyla

1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı

Genç kuşaklara çağın gerektirdiği donanımı kazandırıp, yeteneklerini keşfettirip geliştirme imkânı sağlayarak onları geleceğe hazırlayan üniversiteler, çağdaş dünyanın vazgeçilmez kurumlarından biridir. Artan önemlerine bağlı olarak üniversitelerin, her yaştan ve kesimden bilgi talep eden insanlara hizmet verebilecek kurumlara dönüşüm süreci hızla devam etmektedir. Bu noktada üniversitemize büyük görevler düşmektedir.

Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2017)

Tür	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Üniversite	112	67	5	184
Fakülte	1.248	417		1.665
Yüksekokul	366	100		466
Meslek Yüksek Okulu	860	98	5	963
Enstitü	471	202		673
Araştırma Uygulama Merkezi	2.472	549	1	3.022
Bölüm	14.730	2.864	85	17.679
Program	16.671	10.570	622	27.863
Anabilim Dalı	29.048	2.175		31.223
Bilim Dalı	7.479	599		8.078
Yüksek Lisans Programı	10.135	2.275		12.410
Doktora Programı	4.865	462		5.327
Sanatta Yeterlilik Programı	118	13		131

Not: 20.11.2017 tarihli <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınan verilerdir. Millî Savunma, Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi ile birlikte toplam 186 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

Üniversitelerimizde görev yapan akademik personel sayısında da yıllara göre büyük artış sağlanmıştır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında toplam öğretim elemanı sayısı 76.090 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında bu sayı 151.763'e ulaşmıştır.

Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2016-2017)

Akademik Görevler	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Profesör	19.141	3.391	3	22.535
Doçent	12.545	1.655	3	14.203
Yardımcı Doçent	28.140	6.485	27	34.652
Öğretim Görevlisi	16.655	4.365	403	21.423
Okutman	7.285	2.500	14	9.799
Uzman	3.628	146		3.774
Araştırma Görevlisi	42.403	2.918		45.321
Çevirici	20			20
Eğitim Öğretim Planlamacısı	36			36
Toplam	129.853	21.460	450	151.763

Not: 2016-2017 yükseköğretim istatistiklerinden alınmıştır. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2016-2017)

Öğretim Elemanları	Eğitim Öğretim Yılı		Artış Oranı %
	2002-2003	2016-2017	
Profesör	10.187	22.535	121,21
Doçent	5.401	14.203	162,97
Yard. Doçent	12.621	34.652	174,56
Öğretim Görevlisi/Öğretim Görevlisi Doktora	12.371	21.423	73,17
Okutman	5.691	9.799	72,18
Uzman, Çevirici, EÖPL, Diğer	2.393	3.830	60,05
Araştırma Görevlisi	27.426	45.321	65,25
TOPLAM	76.090	151.763	99,45

Not: 2016-2017 yükseköğretim istatistiklerinden alınmıştır. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Uluslararası bilim, teknik ve sanat birikiminden daha fazla yararlanarak ülkemizin gelişimine ivme kazandırabilecek ve ülkemizi ihtiyaç duyulan alanlarda daha ileriye taşıyabilecek nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla yürütülen hareketlilik programları kapsamında yurt dışına daha fazla öğrenci gönderilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçla, Bakanlığımız tarafından yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ve kamu kurumlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere, 1416 sayılı Kanun uyarınca yurt dışına öğrenci gönderilmektedir.

Türkiye’de hizmetine ihtiyaç duyulan bilim ve teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi amacıyla yönelik olarak özellikle yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ihtiyacını karşılamak üzere, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yurt dışı eğitim bursu verilmiştir. Başlangıçta yılda 120 öğrenciye burs verilirken, 1929 yılından 2005 yılına kadar 9.689 öğrenci yurt dışı burslardan yararlanmaya hak kazanmıştır. 2006 yılında Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN’ın talimatıyla hayata geçirilen “5 Yılda 5 Bin Öğrenci Projesi” ile program ivme kazanmıştır. 2006 yılından 2017 yılına kadar 8.214 öğrenci yurt dışında öğrenim görmeye hak kazanmıştır. Görüldüğü gibi Cumhuriyet tarihi boyunca 1416 sayılı Kanun kapsamında verilen yurt dışı yüksek lisans ve doktora burslarının yarısına yakını son 11 yılda verilen burslardan oluşmaktadır.

Bakanlığımız yurt dışı bursiyerlerimizin şartlarında sürekli iyileştirmeler yapmakta, yaptığı düzenlemelerle öğrencilerimizin imkânlarını artırarak bu bursu daha cazip hale getirmektedir.

2014 yılında 1416 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle, bu Kanun uyarınca mecburi hizmet karşılığı yurt dışına gönderilenlerin öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere, adlarına gönderildikleri kurumların ilgili kadrolarına atanacakları hükmü getirilmiştir. Bununla birlikte devlet

memuru olup burstan yararlanmak isteyen adaylar için öngörölmüş olan istifa şartı ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirilen sürelerin tamamının memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürelerin her yılının bir kademe ilerlemesine ve her üç yılının bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirileceği hükmü Kanun'a eklenmiştir.

Benzer şekilde 2016 yılında 1416 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle, yurt dışında öğrenim gören öğrencilerin bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarının tedavi giderlerinin karşılanması hükmü, devlet memuru olup burstan yararlanmak isteyen adaylar için aylıksız izin hakkı, ruh ve beden sağlığından dolayı öğrenime devam etme imkânı bulunmayan öğrencilerden tahsil masraflarının istenmemesi ve bu öğrencilerin mecburi hizmet ile yükümlü tutulmamaları Kanun'a eklenmiştir.

2017 yılında 393 farklı alanda 1.155 yurt dışı burs kontenjanı açılmış olup, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) lisans programları tablosundaki 1.052 lisans alanı taranmış ve ilan edilen burs kontenjanlarına 328 farklı lisans alanından mezun olan öğrencilerin başvurabilmesi sağlanmıştır. Şu an 52 farklı ülkede 3.635 öğrencimiz eğitim görmektedir.

2013 yılından itibaren, dönüşlerinde Bakanlığımız merkez teşkilatında millî eğitim uzmanı olarak çalıştırılmak üzere Bakanlığımız adına yurt dışına burslu öğrenci gönderilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda; zihinsel engelliler eğitimi, özel yetenekliler eğitimi, eğitim sosyolojisi, eğitimde ölçme ve değerlendirme, eğitim teknolojileri, yabancı dil eğitimi gibi alanlarda son 4 yılda 291 kişiye yurt dışı yüksek lisans bursu sağlanmıştır.

1416 sayılı Kanun kapsamındaki burslarda son 10 yılda ülkesine göre değişen miktarlarda %50 ile %70 oranında zam yapılmıştır. Bakanlığımız 2018 yılı bütçesinde yurt dışı burslar için 387.475.000 TL ödenek öngörölmüştür.

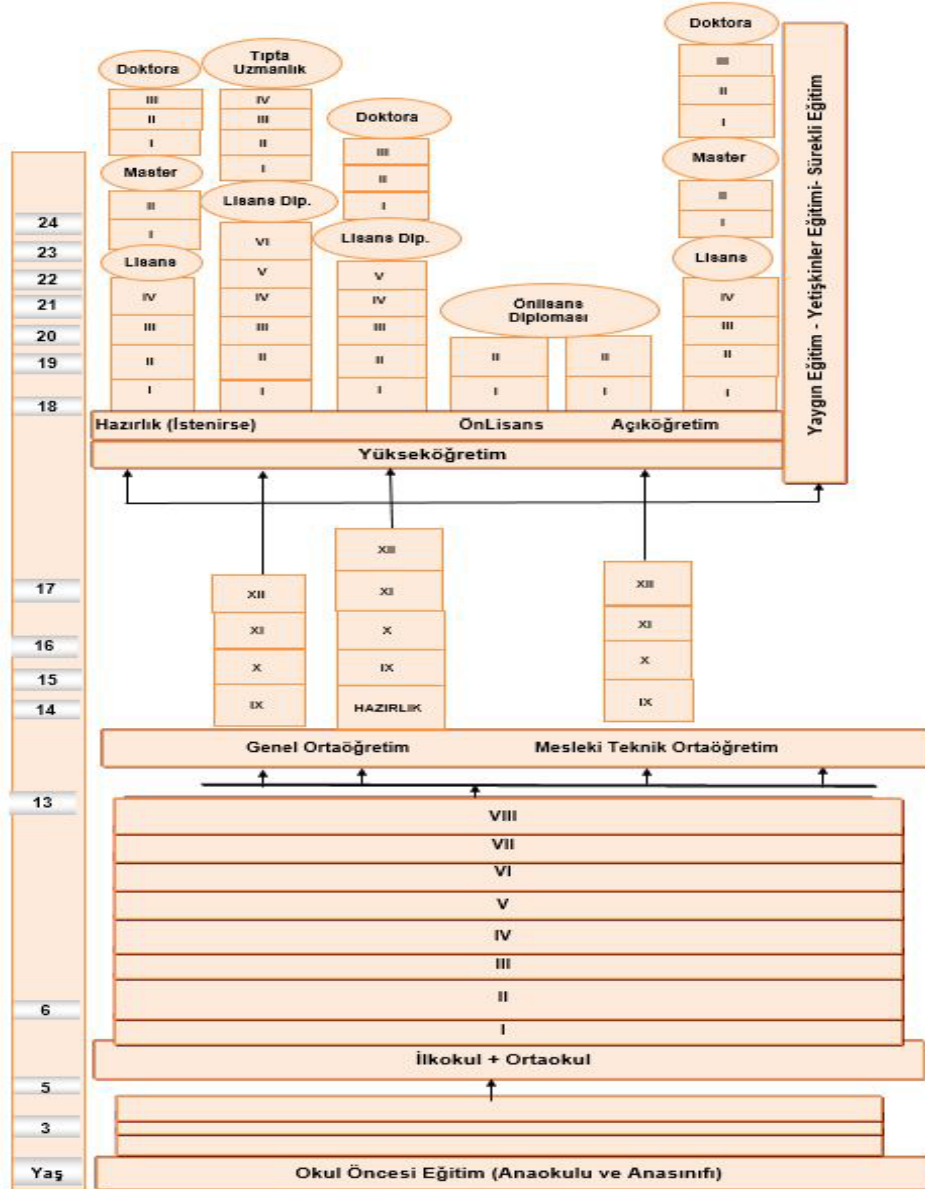
Yurt dışında lisans ve lisansüstü öğrenim gören bursiyerlere ödenen burs miktarı ülkelere göre değişmekte olup, Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarının Ülkelere Göre Dağılımı (2017)

Ülkeler	Aylık Burs Miktarı	
	Lisans Öğrenimi	Lisansüstü Öğrenim
Almanya	1.330 €	1.490 €
ABD	1.620 \$	1.780 \$
Avusturya	1.240 €	1.380 €
Avustralya	1.820 \$	1.980 \$
Belçika	1.110 €	1.180 €
Çin	1.150 \$	1.220 \$
Danimarka	6.900 DK	8.640 DK
Fransa	1.380 €	1.590 €
Finlandiya	1.100 €	1.160 €
Hollanda	1.330 €	1.490 €
İngiltere	1.080 £	1.200 £
İrlanda	1.520 €	1.680 €
İspanya	1.030 €	1.150 €
İsveç	7.460 KS	8.340 KS
İsviçre	2.760 FS	3.040 FS
İtalya	1.030 €	1.150 €
Japonya	187.000 JY	230.000 JY
Kanada	1.730 C\$	1.870 C\$
Norveç	7.320 KN	8.140 KN
Tunus	1.030 \$	1.150 \$
Ürdün	1.270 \$	1.340 \$
Yeni Zelanda	1.270 \$	1.340 \$
Kazakistan	840 \$	930 \$
Romanya	860 €	950 €
Moğolistan	900 \$	1000 \$
Rusya	1.390 \$	1.530 \$

2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiş olan Millî Eğitim Sistemi, “Örgün Eğitim” ve “Yaygın Eğitim” olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

2.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir.

Örgün eğitim; resmî ve özel olarak okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında verilen eğitimi kapsar.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Bireyin gelişiminin en kritik dönemi olarak kabul edilen okul öncesi eğitim hizmetleri ülkemizde resmî, özel anaokulları, anasınıfları ve uygulama sınıflarında yürütülmektedir. Bu kurumlarda 36-66 aylık çocukların eğitimleri gerçekleştirilmektedir. İsteğe bağlı bir eğitim kademesi olmasına rağmen resmî okullarda okul öncesi eğitim ücretsizdir.

Okul öncesi eğitimin yaygınlaşması ve kurumsallaşması yönünde yapılan çalışmalar ile 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 5 yaş net okullaşma oranında bir önceki yıla göre %3,31'lik bir artış olmuş, bu sayede okullaşma oranı %58,79'a ulaşmıştır. 4-5 yaş grubunda ise net okullaşma oranı %45,70'tir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmî 2.430 anaokulunda; 18.134 öğretmen ve 337.650 öğrenci; 19.731 ana sınıfında; 35.504 öğretmen ve 728.884 öğrenci bulunmaktadır.

Hedefimiz her çocuğun zorunlu eğitime başlamadan önce en az bir yıl okul öncesi eğitimi almış olmasını sağlamak ve 4-5 yaş grubundaki çocuklarda net okullaşma oranını 10. Kalkınma Planı ile Millî Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı'nda belirtildiği üzere plan dönemi sonunda %70'e çıkarmaktır.

Fiziki kapasitenin artırılması için tip projeler çeşitlendirilmiş ve yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. Mevcut fiziki mekânların tam kapasite kullanılması sağlanmış ve çeşitli projeler ile anaokulu ve ana sınıfı yapımına hız verilmiştir. Çeşitli nedenlerle kurum temelli modellere erişimde güçlük çeken çocuklar için alternatif hizmet sunum modelleri geliştirilmiştir. Özellikle öğrencinin değil öğretmenin taşınmasını temel alan gezici öğretmen modelinin pilot uygulamasına başlanmıştır. Çalışan anne ve babanın taleplerini karşılamak için yaz okulları ve çocuk kulüpleri uygulamaları yaygınlaştırılmıştır.

Ailelere düşen maliyetin azaltılması için bir çocuğun yıl içerisinde kullanacağı tüm kırtasiye malzemeleri belirlenmiş ve pilot illerde bütün öğrencilerin bu tür giderleri Bakanlığımızca karşılanmıştır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere yönelik olarak “MEB Öğretmenler İçin Etkinlik Kitabı” ve bu kurumlara devam eden çocuklara yönelik olarak da “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3” eğitim materyalleri hazırlanmıştır. Materyaller pilot uygulama sonrasında 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında bütün öğretmen ve öğrencilere ücretsiz dağıtılacaktır.

Bakanlığımız dışında okul öncesi eğitim veren kurumlara eğitim liderliği yapılmış, program geliştirme çalışmalarına destek olunmuştur. Bu kurumlara ait verilerin tek çatı altında toplanarak düzenli olarak izlenmesi sağlanmıştır.

2.1.2. İlköğretim

Anayasamız başta olmak üzere diğer kanunlarda da belirtildiği üzere; ilköğretim, öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için devlet okullarında mecburi ve parasız olarak verilir.

İlköğretim kurumları; 4 yıl süreli ve zorunlu ilkokullar, 4 yıl süreli zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam hatip ortaokullarından oluşur.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmî 24.155 ilkokulda; 269.770 öğretmen ve 4.759.317 öğrenci, 16.072 ortaokul ve imam hatip ortaokulunda; 4.976.801 öğrenci ve 325 yatılı bölge okulunda 5.722 öğretmen ve 89.979 öğrenci bulunmaktadır.

İlköğretimde, öğrencilere temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırmak, evrensel değerler içinde millî kültürün öğrenilmesine ve geliştirilmesine önem vererek Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılması, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları hayata ve üst öğrenime hazırlamak temel hedeftir. Böylece, eleştirel düşünceye sahip problem çözme yetisi olan, teknolojiyi hayatının bir parçası olarak kullanan, etkili iletişim becerilerine sahip, grup ve takım çalışması yapabilen, sosyalleşmiş bireyler yetiştirilmektedir.

Okul öncesi ve ilköğretim kademesindeki çocuklarımızın bilişsel ve sosyal gelişimlerine destek olurken fiziksel açıdan da gelişimlerine önem vermekteyiz. Bu kapsamda 2011-2012 eğitim ve öğretim yılından itibaren Okul Sütü Programı'ndan, 2014-2015 eğitim ve öğretim yılından itibaren de Okullarda Kuru Üzüm Dağıtım Programı'ndan her yıl yaklaşık 6 milyon öğrencimiz faydalanmaktadır.

Çocukların ve gençlerin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkıları konusunda bilinçlendirmek adına sağlıklı beslenmelerine, trafik ve çevre duyarlılığından enerji tasarrufuna kadar pek çok alanda çalışma yapılmaktadır.

Dezavantajlı öğrencilerimize yönelik olarak Kasım 2015- Kasım 2017 arasında "Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Yerlerde Sosyal İçermenin Desteklenmesi Projesi" yürütülmüştür. Proje kapsamında sosyal içirme

konusunda farkındalık geliştirme eğitimleri verilmiştir. Öğrencilerin ders dışı eğitimlerini destekleyecek materyaller geliştirilmiştir. Kamu kurumları, STK'lar ve ilgili paydaşlar ile kamuoyunda farkındalık artırmak ve kurumlar arasındaki koordinasyonu sağlamak amaçlı çalışmalar yapılmıştır.

Engeli Olan Çocuklar İçin Kapsayıcı Erken Çocukluk Eğitimi Projesi; ile engeli olan çocukların erken çocuklukta kaliteli kapsayıcı eğitim yoluyla sosyal yaşama katılımlarına katkı sağlaması, uzun vadede istihdam edilmesi, ekonomik ve sosyal yaşama erişimlerinin kolaylaştırılması hedeflenmektedir.

Okul öncesi eğitim çağındaki olan 57-65 aylık çocuklar ile mecburi ilköğretim çağına giren 66 aylık ve üzeri tüm çocuklar Adrese Dayalı e-Kayıt Sistemi ile ikametgâhlarına en uygun ilkokullara yerleştirilerek çağ nüfusundaki tüm çocuklarımızın okul kayıtlarının yapılması sağlanmaktadır.

Bir üst okula geçiş sürecinde, öğrencinin okul yıllarındaki ders dışı faaliyetleri, sosyal sorumluluk projelerine katkısı, müfredat içi veya dışı spor, kültür, sanat etkinliklerine katılımı/başarısı gibi kriterlerin de dikkate alınmasını sağlayacak çalışmalara devam edilmektedir.

Öğrencilerin sosyal gelişimlerini desteklemek amacıyla Bakanlığımız, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği iş birliğiyle öğrencilerimiz için "Öğrenciler Sinema ile Buluşuyor Etkinliği" düzenlenmiştir. Bu etkinlik kapsamında, yaklaşık bir milyon ortaokul öğrencisinin sinema kültürünü kazanmaları amacıyla tüm illerde öğretmenleri rehberliğinde ücretsiz olarak sinemaya gitmeleri hedeflenmiştir.

2.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, öğrencilere ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamayı amaçlayan ortaöğretim kurumları; öğrencileri bedenî, zihnî, ahlakî, manevi, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirmeyi, demokrasi ve insan haklarına saygılı, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış olarak geleceğe hazırlamayı amaçlamaktadır.

Ortaöğretim kurumları işlevlerini millî eğitimin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda, evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun; öğrenci merkezli, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü anlayışıyla yerine getirmektedir.

Eğitim sistemimiz, etkileyici bir boyutta genişleyerek ortaöğretimde brüt ve net okullaşma oranları artmıştır. Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) verileri, bu artışın yanında 15 yaş grubu çocukların PISA sonuçlarında iyileşme olduğunu göstermektedir. Daha önemli bir sonuç ise, bu iyileşmelerin çoğunluğunun dezavantajlı geçmişe sahip öğrencilerden gelmiş olmasıdır. Dolayısıyla eğitime erişimdeki ve eğitim performansındaki eşitsizlikler önemli ölçüde azalmıştır.

“Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi” ile hâlen öğrenci olanlar örgün ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarından, mezun öğrenciler ise halk eğitimi merkezlerinde açılan kurslardan yararlanmaktadır. Bu kurslarda öğrencilere, öğrenim gördükleri dersler yanında yeteneklerine uygun olan sanat, kültür ve spor alanlarında da takviye kurslar da düzenlenerek eğitim verilmektedir.

Öğrencilerimizin ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini ve geliştirmelerini sağlamak, dünyadaki çağdaşları ile rekabet edebilecek bir donanıma erişmiş nesiller olarak yetiştirmek, eğitim sistemini daha demokratik,

esnek ve sivil bir yapıya kavuşturmak, eğitim alanındaki özel sektör payını artırmak ve ortalama eğitim süresini yükseltmek amacıyla kapsamlı bir eğitim reformunu hayata geçirmeye dönük çalışmalar yürütülmektedir.

Temel hak ve özgürlüklere saygılı, insan haklarını esas alan, daha demokratik ve özgürlükçü bir eğitim felsefesi inşa edilmiştir. Ayrıca eğitim ile ilgili diğer mevzuat (yönetmelik ve yönergeler), müfredat ve öğretim programları demokrasi ve insan hakları açısından taranmakta ve analiz edilmektedir. Böylece başta müfredat olmak üzere, eğitime ilişkin pedagojik ve yönetsel tüm materyallerin millî-manevi değerlerimizle ve demokratik ilkelerle uyumlu hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Okul terklerinin ve öğrenci barınma sorunlarının en aza indirilmesine, güvenli eğitim ortamlarının sağlanmasına, kadın ve çocukların da içerisinde yer aldığı dezavantajlı kesimlerin eğitimden azami derecede faydalanmasına yönelik faaliyetlere aksatılmadan devam edilmektedir. Eğitim ve öğretimde niteliğin yükseltilmesi, bölgeler arasındaki nitelik ve nicelik farklılıklarının giderilerek fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, çağ nüfusu içindeki herkese öğrenim hakkının kullandırılması ve kaynakların rasyonel olarak kullanılması yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir.

Ortaöğretim; genel ortaöğretim, mesleki ve teknik ortaöğretim ve din öğretimi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

2.1.3.1. Genel Ortaöğretim

Genel ortaöğretim kurumları arasında Anadolu liseleri, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, güzel sanatlar liseleri ile spor liseleri yer almaktadır.

Fen liselerinde, fen ve matematik; sosyal bilimler liselerinde, edebiyat ve sosyal bilimler; güzel sanatlar liselerinde, görsel sanatlar ve müzik; spor liselerinde ise beden eğitimi ve spor alanlarında nitelikli insan

yetiştirilmesi ve ilgili alanlara kaynaklık edilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda eğitim-öğretim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmî 2.434 Anadolu lisesinde 89.239 öğretmen, 1.341.699 öğrenci; 302 fen lisesinde 7.460 öğretmen, 98.899 öğrenci; 93 sosyal bilimler lisesinde 2.522 öğretmen, 30.517 öğrenci; 68 spor lisesinde 967 öğretmen, 12.550 öğrenci ve 81 güzel sanatlar lisesinde 2.066 öğretmen ve 13.678 öğrenci olmak üzere toplam 2.978 okulda, 102.254 öğretmen ve 1.537.036 öğrenci bulunmaktadır.

Ayrıca, 2.246 özel genel lise, 372 özel meslek lisesi, 1 açık öğretim lisesi, 1 açık öğretim imam hatip lisesi ve 1 meslekî açık öğretim lisesi bulunmaktadır.

Eğitim sisteminde, bireylerin kişilik ve kabiliyetlerini geliştiren, hayat boyu öğrenme yaklaşımı çerçevesinde iş gücü piyasasıyla uyumunu güçlendiren, özel sektörün katkısını artıran, fırsat eşitliğine dayalı, kalite odaklı dönüşüm sürdürülmektedir.

Eğitim ve öğretimin her kademesinde bütün bireylerin nitelikli eğitime eriştiği bir eğitim sistemi oluşturulması hedeflenmektedir. Bunun için eğitim ve öğretime erişim ve kalite ile kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi alanlarındaki çalışmalara yoğun bir şekilde devam edilmektedir.

2.1.3.2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim

Mesleki ve teknik eğitim, dışa açılma ve uluslararası rekabet gücünü artırma çabası içinde olan Türkiye ekonomisi için nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanması bakımından hayati önem taşımaktadır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim; öğrencilerimize ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamayı amaçlayan okullarımızdır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmî 4.027 mesleki ve teknik ortaöğretim okulunda, 145.097 öğretmen ve 1.737.000 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır.

Mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan modüler öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri; Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, uluslararası gelişmeler, iş hayatında ve mesleklerde meydana gelen gelişmeler, ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler, eğitim kurumlarından ve uygulayıcılardan alınan geri bildirimler, uluslararası sınıflamalar ve standartlar, eğitim politikaları, protokoller, Araştırma Geliştirme (AR-GE) raporları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve diğer kurum/kuruluş verileri referans alınıp kazanımlara dayalı olarak sektör, ilgili sivil toplum kuruluşları, üniversite temsilcileri, alan uzmanları ve meslek elemanlarının katılımı ile oluşturulan komisyonlarca hazırlanmakta ve güncellenmektedir. Güncellenen 53 alan ve 199 dala ait Çerçeve Öğretim Programları, Haftalık Ders Çizelgeleri ve ekleri 9. sınıflardan başlamak üzere uygulamaya konulmuştur.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan protokol ile iş sağlığı ve güvenliği konuları mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında uygulanan tüm alan dal öğretim programlarına yansıtılmıştır.

65. Hükûmet Programında ve 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan değerler eğitiminin gelecek kuşaklara aktırılması amacıyla, mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan tüm alan ve dallarda değerler eğitiminin program içeriklerine yerleştirilmesi çalışmaları tamamlanmıştır.

09.12.2016 tarihli ve 6764 sayılı “Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamında çıraklık eğitimi zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda, mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında öğretimi yapılan alan/dallar ile mesleki eğitim merkezlerinde uygulanan alan/dalların uyumlaştırma çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 27 alan, 141 meslek dalında öğretim programı geliştirme çalışmaları tamamlanarak uygulamaya konulmuştur. Böylece işbaşı eğitimi ile usta yetiştirilmesi sağlanarak sektörün nitelikli iş gücü ihtiyacının karşılanması için önemli bir adım atılmış, hem okuyup hem de para kazanarak hayata erken atılmak isteyen gençlerimize ve ailelerine de yeni bir alternatif ortaöğretim imkânı sunulmuştur. Ayrıca, bugüne kadar yalnızca 3795 sayılı Kanun’da belirtilen mesleki ve teknik eğitim okul türlerinden mezunlara teknisyen unvanı verilmekte iken bu değişiklikle tüm meslek lisesi mezunlarına da teknisyen unvanı verilmesi sağlanmıştır.

Son 14 yılda hem mesleki eğitimde okullaşma oranlarının artırılması hem de mesleki eğitimin niteliğinin yükseltilmesi konularında önemli adımlar atılmıştır.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretime devam eden öğrenciler içerisindeki payı %37 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında mesleki ve teknik ortaöğretimin tüm ortaöğretim içindeki payı %54’tür. Hedefimiz ortaöğretim içindeki mesleki ve teknik ortaöğretimin payını %60’a çıkarmaktır.

Öğrencilerin işletmelerde gerçek iş ortamında yaptıkları beceri eğitimleri ve stajlar nitelikli bir mesleki eğitim için büyük bir önem arz etmektedir. İşletmelerde beceri eğitimi ve staj yaptırmakla yükümlü bulunan işletmeler tarafından öğrencilere ödenen asgari ücretin net tutarının en az %30’unun 2/3’ü veya 1/3’ünün devlet katkısı olarak ödenmesi

sağlanmıştır. Böylece daha fazla işletmenin daha çok öğrenciye beceri eğitimi ve staj imkânı sağlamasının önü açılmıştır.

5510 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerinin alan eğitimlerine başladıkları tarihten itibaren iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı sigortalımları sağlanmıştır.

Sektör projeksiyonları göz önüne alınarak bulunduğu bölgenin ihtiyacı olan nitelikli iş gücünü yetiştirmek ve mezunlarının bulunduğu bölgede istihdamını sağlamak amacıyla belirli bir alanda ihtisaslaşmış mesleki ve teknik Anadolu liseleri açılmıştır. 12 ilde bulunan 19 tematik meslek lisesi bu yıl ilk defa öğrenci olarak eğitim-öğretime başlamıştır.

Mesleki ve teknik eğitimde okul-sektör iş birliğini güçlendirmek, sektörün ve ilgili tüm paydaşların yerel düzeyde mesleki ve teknik eğitimin gelişimine katkılarını sağlamak, mezunların istihdamını kolaylaştırmak, öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi ve staj imkânlarını artırmak, eğitim ortamlarının iyileştirilmesinde yerel kuruluşların desteğini almak, öğretmenlerin mesleki gelişimleri için işletmelerde işbaşı eğitim şeklinde hizmet içi eğitim imkânlarını artırmak amacıyla okul müdürlerinin, il/ilçe millî eğitim temsilcilerinin, sektör ve meslek kuruluşu temsilcilerinin, üniversite, belediye ve ilgili diğer kamu ve özel kurum ve kuruluş temsilcilerinin üye olarak yer aldığı Türkiye genelinde tüm il ve ilçelerde "Mesleki ve Teknik Eğitim Okul Yönetim Kurulları" oluşturulmuştur.

Öğrencilerimizin gelişen teknolojiyi takip edebilmesi ve bilişim temelli üretime hazırlanabilmesi amacıyla uluslararası katılımı robot yarışması düzenlenmektedir. 11. Uluslararası Robot Yarışması 10-12 Mayıs 2017 tarihleri arasında Konya ilinde 11 kategoride başarıyla gerçekleştirilmiştir. 12. Uluslararası Robot Yarışması 2018 yılında Sivas ilinde yapılacaktır.

2.1.3.3. Din Öğretimi

Bakanlığımız, öğrencilerimizin din, ahlak, değerler ve din kültürü alanında ortak ve doğru bilgiye dayalı bilgilenmelerini ve kültürlenmelerini sağlamak için gerekli çalışmaları hassasiyetle yürütmektedir. Ülkemizdeki din eğitim ve öğretiminin temel dayanağını Anayasa'mızın 24. Maddesinde belirtilen “... *din ve ahlak eğitim ve öğretimi Devletin gözetimi ve denetimi altında yapılır. Din Kültürü ve Ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitimi ve öğretimi ancak kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır...*” hükmü oluşturmaktadır.

Bu kapsamda eğitim kurumlarımızda “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi” dersi, “din, ahlak ve değerler alanında isteğe bağlı olarak (Kur'an-ı Kerim, Peygamberimizin Hayatı ve Temel Dini Bilgiler) seçmeli dersleri” verilmektedir. Bu dersler ile vatandaşlarımızın din alanındaki bilgi boşluğundan kaynaklanan önyargılarının giderilmesi, toplumsal huzurun, birlik ve beraberliğin güçlendirilmesi, temel ahlaki ve kültürel değerlerin çocuklarımıza yeniden kazandırılması hedeflenmiştir.

Öte yandan, 1924 yılında yürürlüğe giren Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile imam hatip okulları millî eğitim sistemimiz içerisinde yer almıştır. İmam hatip okulları; 4 yıllık eğitim veren imam hatip ortaokulları ve 4 yıllık eğitim veren Anadolu imam hatip liselerinden oluşmaktadır. Hem mesleğe hem de yükseköğrenime öğrenci yetiştiren bu okullar ile hem fen ve sosyal bilimler bakımından donanımlı hem dini ilimlerde birikimli; çağın ihtiyaçlarını bilen; millî, manevi, ahlaki ve insani değerlerle kuşanmış bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 1.452 imam hatip lisesinde 506.516 öğrenci eğitim ve öğretim görmüştür. Ayrıca 2.671 imam hatip ortaokulunda 651.954 öğrenci bulunmaktadır.

Anadolu imam hatip liseleri arasında; fen ve sosyal bilimler, örgün eğitimle birlikte hafızlık, hafızların eğitim gördüğü, yabancı dil (Arapça, İngilizce, Almanca, İspanyolca) hazırlık sınıfları bulunan, klasik sanatlar (Hüsn-i Hat) ve musiki programları uygulayan proje okulları bulunmaktadır.

Ayrıca halkı Müslüman olan ülkeler ile Müslümanların yaşadığı diğer ülkelerde din eğitimi ve hizmetleri verecek personelin yetiştirilmesine katkı sağlamak, Müslüman toplumların ihtiyaç duyduğu alanlarda nitelikli insan yetiştirilmesine destek olmak ve ülkemizin eğitim imkânları çerçevesinde Müslüman toplumlar arasında eğitim ve kültür iş birliğini geliştirmek için Uluslararası Anadolu İmam Hatip Liseleri açılmıştır. Bu okullarda 1.127 yabancı uyruklu öğrenci, ülkemizin çocukları ile birlikte eğitim görmektedir.

Okullarımızda, teknoloji ve bilginin hızlı gelişimiyle değişen dünyada yabancı dil becerisi edinmiş, farklı ırkları ve kültürleri tanıyan, uluslararası düzeyde akranları ile rekabet edebilecek seviyede bilgi ve kültür sahibi olan, sosyo-ekonomik gelişmeleri fark eden, dünya ile iletişim kurabilen, öz güveni yüksek bireylerin yetişmesine katkı sağlanmaktadır.

Veli-okul bütünleşmesini sağlamak, öğrencilerimizin aile desteğinde bedenlen ve ruhen gelişimlerini desteklemek amacıyla hayata geçirilen “Evin Okula Yakınlaşması ve Değişen Anne Baba Rollerini” projesi ile ülke genelindeki tüm okullarımızda “Anne Baba Eğitimi” seminerleri uygulanmaktadır. Bu yakın iş birliği neticesinde özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere gelen talepler üzerine kız çocuklarının okullaşma oranlarını artırmak amacıyla kız Anadolu imam hatip liselerinin sayısı artırılmıştır. Bu kapsamda 414 adet kız Anadolu imam hatip lisesi açılmış, bu okullarımızdan 178’i aynı zamanda pansiyon hizmeti de vermektedir.

2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik

Ülkemizde 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, millî eğitimin genel amaçları doğrultusunda eğitim haklarının koruma altına alınması sağlanmıştır. Bununla birlikte ülkemizin taraf olduğu üst politika belgelerinin getirdiği yükümlülükler ve Avrupa Birliği (AB) yasal düzenlemelerine uyumluluk çalışmaları kapsamında 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un kabulü ile AB ülkelerinde özel eğitime ihtiyacı olan bireylere tanınan tüm hak ve eğitim imkânlarının, ülkemizde de gereksinimi olan tüm bireylere sağlanması amaçlanmıştır.

Özel Eğitim Hizmetleri

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin öncelikli olarak, özel eğitime ihtiyacı olmayan akranlarıyla birlikte her türlü sosyal hak ve eşit eğitim fırsatlarına erişiminin sağlanması, toplumsal yaşantı ile bütünleşme ve sosyal becerilerinin desteklenmesi amacıyla en az düzeyde sınırlandırılmış eğitim hizmetlerine yönlendirilmeleri esastır.

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin tanılama sürecinden başlayarak bu bireylerin en uygun eğitim ortamına yönlendirilmeleri, yönlendirildikleri eğitim ortamında bireysel ihtiyaçları gözetilerek planlanan öğretim süreçleriyle bu bireylere nitelikli bir özel eğitim hizmeti verilmesi temel esastır.

Uygulamalar, yetersizliği olmayan akranlarıyla tam zamanlı olarak aynı sınıflarda yürütülebildiği gibi, bireylerin eğitsel ihtiyaçlarına göre özel eğitim sınıfları yolu ile de yürütülmektedir. Özel eğitim sınıf sayısının artırılması için alınan tedbirler, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim fırsatlarına erişiminin artırılması açısından önemli bir adım atılmasını sağlamıştır.

Bakanlığımızca kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında sunulan hizmetlerin standart hale getirilmesi ve eğitim uygulamalarının verimliliğinin artırılması amacıyla tüm paydaşların katılımı ile ulusal düzeyde eylem planı hazırlanmasına ilişkin çalışmalar başlatılmıştır.

Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sağlık problemi nedeniyle örgün eğitim kurumlarından yararlanamayan öğrencilere evde eğitim hizmeti sunulmakla birlikte, sağlık problemi nedeniyle sağlık kuruluşlarında yatarak tedavi gören öğrenciler için de hastane sınıflarında eğitim hizmeti verilmektedir.

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitimlerini sürdüren öğrenciler için eğitim kurumlarında destek eğitim odaları açılmakta ve bu öğrencilerin eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmaları amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 2.044 destek eğitim odası açılmıştır. Söz konusu dersliklerde eğitimin daha nitelikli ve verimli olarak sunulabilmesi için destek eğitim odalarının fiziki ortamları ile materyal ve donatım malzemelerine ilişkin standartlarının oluşturulması amacıyla yürütülen çalışmalar tamamlanmıştır.

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında okul öncesi dönemde 3.585, ilkokul düzeyinde 94.897, ortaokul düzeyinde 109.684 ve lise düzeyinde 34.320 olmak üzere toplam 242.486 öğrenciye eğitim verilmiştir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları kapsamında hizmet sunan özel eğitim sınıflarında ise ilkokul düzeyinde 21.473, ortaokul düzeyinde 21.427 olmak üzere toplam 42.900 öğrenciye eğitim verilmiştir.

Özel eğitim kurumlarının fiziki altyapısının öğrencilerin erişimine uygun ve güvenli hale getirilmesi, teknolojik altyapısının güçlendirilmesi, uygun materyal ve donatım malzemelerinin temin edilmesi ve öğrencilerin sunulan hizmetlerden daha üst düzeyde yararlanması için kurumların

güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda 15 teknoloji sınıfı ve 197 meslek atölyesinin donatımı yapılmıştır.

Orta/ağır düzeyde özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin temel yaşam becerilerini kazanmaları amacı ile özel eğitim uygulama okulu ve özel eğitim iş uygulama okullarına toplamda 40 adet uygulama evi yapılmıştır. Ayrıca, okulların fiziki altyapılarının güçlendirilmesi kapsamında 102 okul/kurumun erişilebilirlik kapasitesi standart düzeye ulaştırılmıştır.

Özel Yetenekli Öğrenciler

Ülkemizin geleceği için büyük önem verdiğimiz özel yetenekli bireylerin eğitimi için de çalışmalarımız artarak devam etmektedir.

Bu kapsamda geçtiğimiz yıl 106 olan Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) sayısı bu yıl 81 ilde olmak üzere 117'ye çıkarılmıştır.

2017 Eylül ayı itibarıyla eğitim ve öğretim yılında bilim ve sanat merkezlerinde toplam 35.321 öğrenciye eğitim verilmiştir.

Örgün eğitim kurumlarına devam eden özel yetenekli öğrencilere destek eğitim hizmeti sunulan özel eğitim kurumları ile görme, işitme, ortopedik ve zihinsel yetersizliği olan öğrenciler ile otizmi olan öğrencilere örgün eğitim hizmeti sunulan özel eğitim kurumlarında 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 48.212 öğrenciye eğitim verilmiştir.

2015-2016 eğitim ve öğretim yılında özel yetenekli bireyleri tanılama süreci merkezî sınavla yapılmış olup 1, 2 ve 3.sınıf düzeyindeki 398.406 öğrenci tablet bilgisayar üzerinden grup tarama uygulamasına katılmıştır. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında 1, 2 ve 3. sınıf öğrencilerinin aday gösterilebileceği grup tarama uygulaması tablet bilgisayar üzerinden 81 il merkezinde yapılacak şekilde planlanmıştır.

Özel yetenekli öğrenciler BİLSEM'lerin yanı sıra destek eğitim odalarından da yararlanabilmektedirler. Özel yetenekli öğrencilerin destek eğitim odalarında daha nitelikli eğitim alabilmeleri için tüm illeri kapsayan 751 formatör öğretmen yetiştirilmiştir.

Rehberlik Hizmetleri

Eğitim-öğretim okul/kurumlarındaki rehberlik hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerekli her türlü çalışmalarla birlikte ildeki özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılanmaları ile bu bireylere yönelik rehberlik hizmetleri okul rehberlik servislerinde ve il ve ilçelerde bulunan toplam 236 rehberlik ve araştırma merkezinde (RAM) yürütülmektedir.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde yabancı psikolojik ölçme araçlarının uyarlanması ve kullanılmasına ilişkin telif haklarının yüksek maliyetli olması ve ulusal düzeyde geliştirilmiş bir psikolojik ölçme aracının bulunmaması, Bakanlığımızın bu konuda yeni çalışmalar başlatmasına neden olmuştur. Bu kapsamda Türkiye'nin ilk yerli zekâ testi Anadolu Sak Zekâ Ölçeği (ASIS), Bakanlığımız ve Anadolu Üniversitesi iş birliği ile geliştirilmiştir. Bunun yanı sıra, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) iş birliği ile 3-23 yaş grubu bireylere yönelik olarak bilgisayar uygulamalı ulusal bir zekâ testinin geliştirilmesi amacıyla TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projeleri Destekleme Programı kapsamında Psikolojik Ölçme Aracı Geliştirilmesi Projesi'nin yürütülmesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Bakanlığımız tarafından ülke genelinde okullarda yürütülen rehberlik hizmetlerinin koordine edilmesi, öğrencilere ve ailelere yönelik psikolojik danışmanlık hizmetlerinin sunulması çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda başta çocuğa yönelik şiddet olmak üzere, risk altındaki tüm çocuklara yönelik yetiştirici uzman ve öğretmen eğitimleri

gerçekleştirilmiş olup bu personel aracılığıyla bilgilendirici seminerler, psikososyal hizmetler, danışmanlık tedbirleri, kişisel/sosyal rehberlik, mesleki rehberlik, aile rehberliği gibi uygulamalar ülke çapında yürütülmektedir.

Rehberlik ve araştırma merkezlerine eğitsel değerlendirme ve tanılama amacıyla yapılacak müracaatların telefon, tablet veya bilgisayar üzerinden yapılmasını sağlayan RAMDEVU Sistemi uygulamaya geçmiştir. Ayrıca özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin raporlarını elektronik ortamda almalarını sağlayacak olan e-Rapor sistemine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Ülkemizde özel öğrenme güçlüğü, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrencilerin özel eğitim hizmetlerinden erken yararlanması amacıyla özel öğrenme güçlüğü, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ile ilgili tanılama araçlarının geliştirilmesi çalışmalarına başlanmıştır.

“Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı” eğitim programı kapsamında 704 formatör aracılığı ile 28.000 rehberlik öğretmeni uygulayıcı olarak yetiştirilmiştir. Bu doğrultuda, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı sonunda 9.205.302 öğrenci, 612.654 öğretmen ve 2.070.427 veliye ulaşılmıştır.

Geçici koruma statüsündeki öğrencilerin yoğun olarak yaşadığı tespit edilen iller öncelikli olmak üzere her ilde geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilere sunulan rehberlik ve özel eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılması, öğretmen ve ailelerinin bilinçlendirilmesi amacıyla buralarda görev yapan öğretmenler eğitilmiş ve bu öğretmenlere yönelik konuyla ilgili Arapça ve Türkçe dillerinde kılavuz kitaplar hazırlanmıştır.

İhmal ve istismar çalışmaları kapsamında okul rehberlik hizmetlerinin bir parçası olarak koruma ve önleme çalışmaları, danışmanlık tedbiri eğitimi

ve uygulamaları, psikososyal müdahale hizmetleri ve aile eğitimleri gerçekleştirilmiştir.

2.1.5. Özel Öğretim

Özel öğretim kurumları 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre açılan örgün ve yaygın eğitim kurumlarını kapsamaktadır. Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren bu kurumlar; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okullarından oluşan örgün eğitim kurumları ile çeşitli kurslar, motorlu taşıt sürücü kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kursları, uzaktan öğretim kursları, sosyal etkinlik merkezleri, özel öğretim kursları, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden oluşan yaygın eğitim kurumlarıdır. Ayrıca ortaokul, imam hatip ortaokulu, ortaöğretim kurumları ile yükseköğretime devam eden öğrencilere barınma hizmeti sunmak amacıyla öğrenci yurtları, özel öğrenci yurdu, özel öğrenci pansiyonu, özel öğrenci apartları ve özel öğrenci stüdyo daireleri de Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Özel Öğrenci Barınma Hizmeti veren yerlerin Bakanlığımızın gözetim ve denetiminde faaliyetlerini sürdürmesi ve kurum standartlarının artırılması amacıyla Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile;

- Kurum binaları, her yıl öğretim yılı başlamadan önce yangın güvenliği, elektrik tesisat güvenliği, ısınma sistemi güvenliği, su ve gaz tesisatı güvenliği hususlarında kontrol ettirilecektir.
- Kurum binalarının iç ve dış duvarları ile tavan döşemelerinde ahşap ve yanma özelliği yüksek malzemelerden yapılmış giydirmeleri kullanılamayacaktır.
- Yangın merdivenlerinin ve kaçış yollarına ait kapıların yangına karşı dayanıklı malzemedan yapılması şartı getirilmiştir.

- Öğrencilere barınma hizmeti verilen bu binalarda yangın ikaz amacıyla duman ve ısıya duyarlı, gaz kaçaklarını algılayan sensörler, alarm sistemi ile otomatik söndürme sistemi bulunması şartı getirilmiştir.
- Kurumlarda, kurum personelinin ve öğrencilerin katıldığı acil durum tahliye uygulaması, her yıl öğretim yılının başladığı ilk hafta ile ikinci yarıyılın ilk haftası içinde olmak üzere yılda iki kez yapılacaktır.
- Kuruma kaydolan her öğrenciye kurum binası tanıtılacak, acil durumlar için tahliye yolları ile toplanma yerleri gösterilecek ve bu işlemlerin yapıldığına dair belge, kurum yönetimi ile öğrenci tarafından imzalanacaktır.
- Öğrenci barınma hizmeti veren kurumların kurucuları ile kurum müdürlerinin nitelikleri yeniden belirlenmiştir. Bu kapsamda kurucuların ve müdürlerin lisans mezunu olma şartı ile kurum müdürleri için öğrenci barınma hizmetleri yönetici sertifikası sahibi olma şartı getirilmiştir.

Ayrıca yine bu düzenlemeyle izinsiz öğrenci barınma hizmeti veren yerlere ilişkin asgari ücretin 20 katı idari para cezası verilmesi ve bu yerlerin valiliklerce kapatılması hükmü getirilmiştir.

Ayrıca mevzuatımızda yapılan düzenlemelerle lise öğrencilerinin ve mezun öğrencilerin Bakanlıkça belirlenmiş bilim gruplarına uygun eğitim ortamlarında, öğrenim seviyelerine, ilgi ve isteklerine uygun öğretim programları doğrultusunda, bilgi, beceri, yetenek ve deneyimlerini geliştirdiği, serbest zamanlarını değerlendirdiği özel öğretim kurslarına devam edebilmelerine imkân tanınmıştır.

Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nda düzenleme yapılarak sosyal etkinlik merkezi tanımı getirilmiştir. Bu merkezler, il millî eğitim müdürlükleri ile belediyeler arasında yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak iş birliği protokolleri çerçevesinde, Bakanlığın verdiği iş yeri açma ve çalışma

ruhsatı ile belediyelerce açılacak ve işletilecek olup ilköğretim ve/veya ortaöğretim öğrencilerinin ödev ve projelerine ilişkin araştırmalar yaptığı, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yürütüldüğü özel öğretim kurumları olarak faaliyet göstereceklerdir. Bu merkezlerde ata sporlarından çağdaş sanat faaliyetlerine kadar geniş bir yelpazede etkinliklerde öğrenciler istedikleri etkinliklerde yer alabileceklerdir.

Ayrıca belediyelerle il millî eğitim müdürlüklerinin ortak iş birliği protokolleri doğrultusunda ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin okul eğitimlerine destek mahiyetinde ücretsiz kursların açılmasına imkân sağlanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Yönetmeliği ve Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi ile uygulama sınavlarına ağırlık verilerek daha bilinçli sürücü adayları yetiştirmek amaçlanmıştır.

01.01.2016 tarihinden itibaren uygulamaya konulan yeni mevzuat düzenlemeleri ile sürücü eğitimi ve sınav esaslarında önemli değişiklikler yapılarak sınav süreleri artırılmıştır. Aday sürücü eğitimi ve sınav uygulamalarının AB'ye tam uyumlu hale getirilmesi yönündeki çalışmalara devam edilmektedir.

Bu kapsamda yeni düzenlemelere devam edilerek trafik ve yol güvenliği konusunda Bakanlığımızca önemli adımlar atılması planlanmaktadır. Bunun yanında "Trafik Adabı" dersi programı 2016 yılından itibaren motorlu taşıt sürücü kurslarında uygulamaya konulmuştur.

Karayolu taşıma mevzuatı çerçevesinde Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına bağlı olarak mesleki yeterlilik eğitimi veren 398 kurs Bakanlığımıza devredilmiştir.

2.1.6. Yükseköğretim

Yükseköğretim; millî eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan her kademedeki eğitim ve öğretimin tümüdür.

Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul üst kuruluşlardır. Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokulları yükseköğretim kurumlarıdır.

Bugün itibarıyla üniversite sayımız 112 devlet, 67 vakıf olmak üzere 179'a ulaşmıştır. Ayrıca 5 vakıf meslek yüksekokulu ve Millî Savunma Üniversitesi ile Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesiyle birlikte toplam 186 yükseköğretim kurumunda eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

2.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.

Yaygın eğitimin özel amacı, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; örgün eğitim sistemine hiç girmemiş olan veya herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademedен çıkmış vatandaşlara örgün eğitimin yanında veya dışında; okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanağı hazırlamak, bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere uyumlarını kolaylaştırıcı eğitim olanağı sağlamak, millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici nitelikte eğitim

yapmak, toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak, ekonominin gelişimi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslek edinmelerini sağlayıcı olanaklar hazırlamak, beslenme ve sağlıklı yaşam tarzını benimsetmek, çeşitli mesleklerde çalışanlara, gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak, boş zamanlarını yararlı bir biçimde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmaktır.

2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme, okullar ile sınırlı kalmayan; evde, işte, hayatın her alanında gerçekleşebilen; öğrenmenin yaş, sosyal, ekonomik statü ve eğitim seviyesine bakılmaksızın, herhangi bir engel olmadan sürdürülebileceğini gösteren temel kavramlardan biridir.

Ülke olarak hayat boyu öğrenme alanındaki nihai hedefimiz, farklı öğrenim ve yaş seviyelerindeki bireylerin istihdam edilebilirliklerini ve sosyo-kültürel gelişimlerini sağlamak amacıyla bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirerek, öğrenmeye erişimlerini artırarak öğrenen bireyden, öğrenen topluma ve öğrenen Türkiye'ye doğru bir dönüşümü gerçekleştirmektir. Bu gayeyi yerine getirmek için; bireylerin hayat boyu öğrenme konusundaki farkındalıklarının artırılması, toplumda herkesçe paylaşılan öğrenme kültürünün geliştirilmesi, öğrenme fırsatlarının artırılması, bireylerin öğrenmeye erişiminin sağlanması, her türlü önceki öğrenmenin değerlendirilmesi, vatandaşlarımıza hayat boyu rehberlik sisteminin sunulması ve etkin bir izleme değerlendirme sisteminin kurulması hedeflenmiş ve bu noktada önemli mesafe kat edilmiştir.

Bakanlığımız, toplumsal gelişmeyi ve refahı güçlendirmek amacı ile yaygın eğitim faaliyetleri kapsamında bilimsel, disiplinler arası, çok sektörlü ve bütüncül bir yaklaşımla, "Aile Eğitimi Kurs Programı (0-18 Yaş)"nı öncelikli alan olarak ele alarak 81 ilimizde uygulamış ve aile eğitimlerinin bir devlet politikasına dönüştürülerek uygulanmasını

sağlamıştır. 2017 yılında 0-18 Yaş Aile Eğitimi Programı kapsamında 1.737 kurs açılmış bu kurslara 35.352 kursiyer katılmıştır.

3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE

3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması

3.1.1. Öğrenci Sayıları

2016-2017 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla örgün eğitimde öğrenim gören toplam öğrenci sayımız 17 milyon 702 bin 938'dir.

Tablo 7. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açık öğretim Dâhil) (2016-2017)

Eğitim Kademesi	Öğrenci Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Örgün Eğitim Toplamı	17.702.938	9.197.938	8.505.000
Örgün Eğitim (Resmi)	14.731.376	7.557.567	7.173.809
Örgün Eğitim (Özel)	1.217.755	661.121	556.634
Örgün Eğitim (Açık Öğretim)	1.753.807	979.250	774.557
Okulöncesi Toplamı	1.326.123	693.179	632.944
Resmi Okulöncesi	1.124.727	585.955	538.772
Özel Okulöncesi	201.396	107.224	94.172
İlkokul Toplamı	4.972.430	2.550.915	2.421.515
Resmi İlkokul	4.759.317	2.437.930	2.321.387
Özel İlkokul	213.113	112.985	100.128
Ortaokul Toplamı	5.554.415	2.827.822	2.726.593
Resmi Ortaokul	5.066.780	2.594.879	2.471.901
Özel Ortaokul	288.766	155.819	132.947
Açık Ortaokul	198.869	77.124	121.745
Ortaöğretim (Genel+Mesleki) Toplamı	5.849.970	3.126.022	2.723.948
Resmi Ortaöğretim	3.780.552	1.938.803	1.841.749
Özel Ortaöğretim	514.480	285.093	229.387
Açıköğretim Lisesi	1.554.938	902.126	652.812

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, 2016-2017

Tablo 8. Eğitim Kursiyer Sayıları (Yaygın) (Resmî ve Özel) (2015/2016)

Eğitim Kademesi	Kursiyer Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Yaygın Eğitim Toplamı	9.864.149	5.050.295	4.813.854
Yaygın Eğitim (Resmi)	7.690.081	3.646.985	4.043.096
Yaygın Eğitim (Özel)	2.174.068	1.403.310	770.758

Not: Yaygın eğitim kursiyerlerinin istatistikî bilgileri bir yıl geriden alınmaktadır.

Ayrıca, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı kurslara katılan kursiyerlere ilişkin e-Yaygın Sisteminden alınan verilere göre 01 Ocak-31 Aralık 2016 tarih aralığında resmî kurslara 7 milyon 263 bin 511 kursiyer katılmıştır. 01 Ocak-15 Kasım 2017 tarih aralığında ise 5 milyon 649 bin 956 kursiyer kurslardan yararlanmıştı.

Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Sayısı ve Oranları

Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitim sistemimizde kalite ve rekabet odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacaktır. Bakanlığımız 2015-2019 Stratejik Planı'nda özel öğretimin payı okul öncesinde 9,16'dan 23'e, ilkokullarda 3,31'den 6'ya, ortaokullarda 3,51'den 7'ye ve ortaöğretimde 4,78'den 12'ye çıkarılması hedeflenmektedir.

10. Kalkınma Planı'nda da ifade edilen hedeflere ulaşılması amacıyla örgün eğitimde özel okullaşma oranının artırılmasına yönelik çalışma ve faaliyetler yürütülmektedir. Özellikle özel okullarda öğrenim gören öğrencilere sunulan eğitim ve öğretim desteği ve diğer teşvikler ile dönüşüm programları sayesinde Türkiye'de özel sektörün eğitim ve öğretim hizmetlerine yatırım yapması özendirilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında tüm özel okullarda kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı (açık öğretim hariç) %7,6

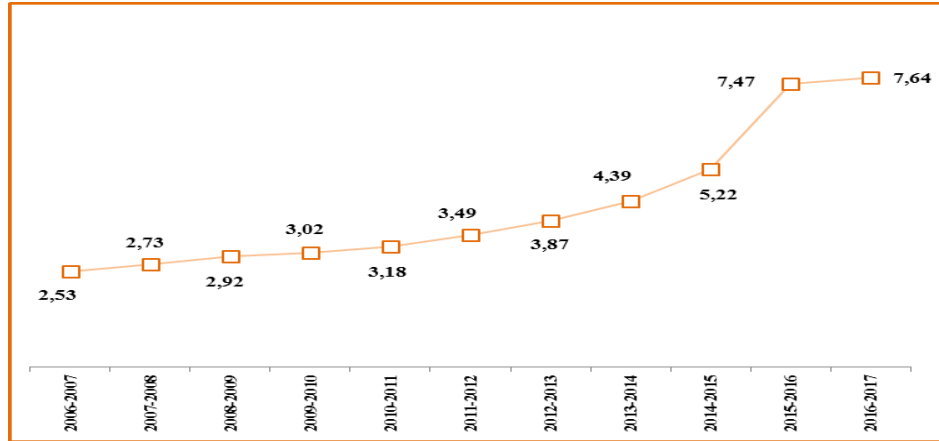
olmuştur. Örgün eğitim içerisindeki özel okul sayılarının toplam okul sayısına oranı ise %15,9'dur.

Tablo 9. Öğrenci Sayıları (2006-2017)

Yıl	Resmi Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Artış Oranı (%)	Özel Öğrenci / Toplam Öğrenci (%)
2006-2007	13.873.208	360.042	14.233.250	-	2,53
2007-2008	13.784.080	386.797	14.170.877	7,43	2,73
2008-2009	14.074.079	423.253	14.497.332	9,43	2,92
2009-2010	14.688.342	458.108	15.146.450	8,24	3,02
2010-2011	15.164.318	498.118	15.662.436	8,73	3,18
2011-2012	14.821.197	535.788	15.356.985	7,56	3,49
2012-2013	15.239.702	613.064	15.852.766	14,42	3,87
2013-2014	15.228.934	698.912	15.927.846	14,00	4,39
2014-2015	14.950.897	823.515	15.774.412	17,83	5,22
2015-2016	14.540.339	1.174.409	15.714.748	42,61	7,47
2016-2017	14.731.376	1.217.755	15.949.131	3,69	7,64

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2006-2016, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı özel okul öncesi kurumları dâhil edilmiştir. Resmî öğrenci sayılarına Açık öğretim öğrenci sayıları dâhil değildir.

Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (2006-2017)

Son yıllarda özel okullara yönelik teşvik ve dönüşüm programı sayesinde özel okul sayılarında önemli bir artış kaydedilmiştir. Örneğin 2014-2015

eğitim ve öğretim yılında 1.603 özel ortaöğretim okulu bulunmakta iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam özel ortaöğretim okulu sayısı 2.618'e ulaşmıştır.

3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları

Bakanlığımız tarafından uygulanmakta olan politikalar neticesinde, tüm eğitim ve öğretim kademelerimizin okullaşma oranlarında önemli iyileşmeler sağlanmıştır.

Tablo 10. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)

Öğretim Yılı	Brüt/Net	Okul Öncesi		İlköğretim(1)	Ortaöğretim	Yükseköğretim*
		Yaş	Okullaşma Oranı			
2002/03	Brüt	3-5 Yaş	-	96,49	80,76	27,12
	Net	4-5 Yaş	-	90,98	50,57	14,65
2003/04	Brüt	3-5 Yaş	-	96,3	80,97	28,15
	Net	4-5 Yaş	-	90,21	53,37	15,31
2004/05	Brüt	3-5 Yaş	-	95,74	80,90	30,61
	Net	4-5 Yaş	-	89,66	54,87	16,6
2005/06	Brüt	3-5 Yaş	-	95,59	85,18	34,46
	Net	4-5 Yaş	-	89,77	56,63	18,85
2006/07	Brüt	3-5 Yaş	-	96,34	86,64	36,59
	Net	4-5 Yaş	-	90,13	56,51	20,14
2007/08	Brüt	3-5 Yaş	-	104,54	87,55	38,19
	Net	4-5 Yaş	-	97,37	58,56	21,06
2008/09	Brüt	3-5 Yaş	-	103,84	76,62	44,27
	Net	4-5 Yaş	-	96,49	58,52	27,69
2009/10	Brüt	3-5 Yaş	26,92	106,48	84,19	53,43
	Net	4-5 Yaş	38,55	98,17	64,95	30,42
2010/11	Brüt	3-5 Yaş	29,85	107,58	89,70	58,45
	Net	4-5 Yaş	43,10	98,41	66,07	33,06
2011/12	Brüt	3-5 Yaş	30,87	108,42	92,56	66,23
	Net	4-5 Yaş	44,04	98,67	67,37	35,51
	Net	5 Yaş	65,69	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2016-2017

Not: Okul öncesi okullaşma oranları 3-5, 4-5 ve 5 yaşların net okullaşma oranlarıdır.

* Yükseköğretim okullaşma oranları TÜİK'ten alınmıştır.

Tablo 11. Okullaşma Oranları (2012-2013/2016-2017)

Öğretim Yılı	Okullaşma Oranı	Okul Öncesi		İlköğretim	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
		Yaş	Okullaşma Oranı					
2012/13	Brüt	3-5 Yaş	30,93	107,58	107,52	107,64	96,77	74,86
	Net		26,63	98,80	98,86	93,09	70,06	38,50
	Brüt	4-5 Yaş	44,04	-	-	-	-	-
	Net		37,36	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	55,35	-	-	-	-	-
	Net		39,72	-	-	-	-	-
2013/14	Brüt	3-5 Yaş	28,03	110,36	111,94	108,80	103,26	81,70
	Net		27,71	99,31	99,57	94,52	76,65	39,89
	Brüt	4-5 Yaş	37,94	-	-	-	-	-
	Net		37,46	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	43,49	-	-	-	-	-
	Net		42,54	-	-	-	-	-
2014/15	Brüt	3-5 Yaş	37,12	103,97	101,10	107,12	107,36	88,94
	Net		32,68	97,10	96,30	94,35	79,37	39,49
	Brüt	4-5 Yaş	46,83	-	-	-	-	-
	Net		41,57	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	66,02	-	-	-	-	-
	Net		53,78	-	-	-	-	-
2015/16	Brüt	3-5 Yaş	38,61	102,95	99,19	107,13	109,85	95,91
	Net		33,26	96,44	94,87	94,39	79,79	40,87
	Brüt	4-5 Yaş	49,27	-	-	-	-	-
	Net		42,96	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	70,19	-	-	-	-	-
	Net		55,48	-	-	-	-	-
2016/17	Brüt	3-5 Yaş	41,16	100,73	95,97	105,29	106,94	103,28
	Net		35,52	96,51	91,16	95,68	82,54	42,43
	Brüt	4-5 Yaş	52,08	-	-	-	-	-
	Net		45,7	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	73,94	-	-	-	-	-
	Net		58,79	-	-	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2016-2017

Tablo 12. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2016-2017)

Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın
3 Yaş 2013 Doğumlu (Ocak-Eylül arası)	12,48	12,48	12,48
4 Yaş	36,15	36,13	36,17
5 Yaş	70,43	70,81	70,02
3-5 Yaş	41,68	41,81	41,54
4-5 Yaş	53,01	53,20	52,81
6-9 Yaş	98,13	98,08	98,19
10-13 Yaş	99,23	99,33	99,12
14-17 Yaş	87,43	87,85	86,99

Not: Yaş gruplarına (doğum yılları) göre net okullaşma oranları hesaplanırken; öğrencinin ait olduğu eğitim kademesine (öğrenim türüne) bakılmaksızın, ilgili yaş grubunda bulunan toplam öğrencilerin, ilgili yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilmiştir.

Okul öncesi eğitimdeki hedefimiz 10. Kalkınma Planı'nda hedeflenen 4-5 yaşta %70 okullaşma oranına ulaşabilmek ve her çocuğun en az bir yıl okul öncesi eğitim alarak zorunlu eğitime başlamasını sağlamaktır. Bunun için tüm il ve ilçelerde bağımsız anaokullarının açılmasına devam edilmekte olup 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımıza bağlı 2.430 resmî anaokulu, 2.860 özel anaokulu olmak üzere toplam 5.290 anaokuluna ulaşılmıştır. 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel okul öncesine devam eden çocuk sayısında bir önceki yıla göre 117 bin 17 artış sağlanmıştır.

İlköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %90,98 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %96,51'e yükseltilmiştir.

Ortaöğretimde, cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını gelişmiş ülkeler düzeyine çıkarmak; öğrencilerimize esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ortak bir genel kültür vererek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak amaçlanmaktadır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %67,52 olan kızların brüt okullaşma oranı, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %103,73'e çıkarılarak bu alanda önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %45,16 olan kızların net okullaşma oranı, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %82,38'e çıkarılarak önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde brüt okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %80,76 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %106,94'e yükselmiştir.

Ortaöğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %50,57 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %82,54'e yükselmiştir.

3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması

Kız çocuk brüt okullaşma oranının erkek çocuk brüt okullaşma oranına olan göreceli büyüklüğünü gösteren cinsiyet oranları, ilköğretimde 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %85,63 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %91,10'a çıkmış, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise %100,89'a ulaşmıştır.

1997-1998 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %82,43 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %96,26'dır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %91,91 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %100,89'dur. 2016-2017 eğitim ve öğretim yılına gelindiğinde ise ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %101,18 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %100,29 olarak gerçekleşmiş ve kız çocukların brüt okullaşma oranının erkek çocukların brüt okullaşma oranını geçtiği görülmüştür.

Ülkemizde dezavantajlı grupların, engelli çocuklarımız ile kız çocuklarımızın toplumsal hayata katılımını sağlamak amacıyla yürütülen çalışmalarla birlikte, yukarıdaki verilere göre ilköğretimde kız ve erkek çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %13,83 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %8,98 olarak gerçekleşmiş, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise aradaki fark kapanmış ve %0,89 oranında kız çocuklarının lehine artış olmuştur.

Ortaöğretimde kız ve erkek çocuklar arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %74,70 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %72,32'ye düşmüş ve 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise %94,30'a ulaşmıştır.

Ortaöğretimde kız ve erkek çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %25,84 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında bu fark %6,26'ya düşürülmüştür.

Ayrıca bu konuda 23.03.2015- 23.02.2017 tarihleri arasında yürütülmüş olan Özellikle Kız Çocuklarının Okula Devam Oranlarının Artırılması Projesi-2 (KEP 2) ile özellikle kızların; ilk ve ortaöğretim düzeyinde okula devam oranlarının artırılması, mesleki beceri ve yeterliliklerinin artırılması ve ailelerin eğitimin önemi konusunda bilinçlendirilmeleri amaçlanmıştır. Proje kapsamında, 15 ilde çocukların okullaşması için 9.424 aileye ve 12.977 öğrenciye ulaşılmıştır.

Yükseköğretimde kız ve erkek öğrenciler arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %69,58 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %74,33'e çıkmış, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise %96,41'e ulaşmıştır.

Yükseköğretimde kız ve erkek öğrencilerin brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %6,97 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %7,96 olarak gerçekleşmiş, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise %3,67 olmuştur.

3.1.4. Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları

2002'den günümüze kadar yapılan derslikler ve öğretmen atamaları ile gerek öğrenci başına düşen öğretmen sayıları gerekse öğrenci başına düşen derslik sayılarında önemli iyileştirmeler sağlanmıştır.

Tablo 13. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2017)

	2002-2003	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
İlköğretim*	36	29	27	25	24
Ortaöğretim	30	29	28	23	23
Genel Ortaöğretim	34	29	26	20	22
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	27	29	29	27	23

*İlkokul ve ortaokullarda derslik başına düşen öğrenci sayısı hesaplanırken; genellikle aynı dersliği ilkokul ve ortaokul birlikte kullandığından, ilkokul ve ortaokul birlikte değerlendirilmiştir.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 36 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 24'e; ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 30 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 23'e düşmüştür.

Tablo 14. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2017)

	2002-2003	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
İlköğretim	28	19	18	16	17
İlkokul	-	19	18	18	17
Ortaokul	-	18	17	17	17
Ortaöğretim	18	15	14	13	13
Genel Ortaöğretim	21	16	14	12	13
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	15	14	14	13	13

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayımız ilköğretimde 28 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 17'ye, ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 18 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 13'e düşmüştür.

3.1.5. Yükseköğretime Erişim

Eğitimin her kademesinde okullaşma oranları büyük bir hızla artarken yükseköğretimdeki okullaşma oranları da bundan payını almaktadır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.918.483 olan üniversitelerde okuyan öğrenci sayısı, 2016-2017 yılında 7.198.987'ye ulaşmıştır. Benzer şekilde 2002 yılında devlet ve vakıf üniversiteleri sayısı 76 iken 2017 yılında 112 devlet, 67 vakıf olmak üzere 179'a ulaşmıştır. Ayrıca 5 vakıf meslek yüksekokulu ve Millî Savunma Üniversitesi ile Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesiyle birlikte toplam 186 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında yükseköğretim kurumlarında 2.555.926 ön lisans, 4.071.579 lisans, 480.215 yüksek lisans, 91.267 doktora olmak üzere toplam 7.198.987 öğrenci bulunmaktadır.

Yükseköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %14,65 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında %42,43'e yükseltilmiştir.

Yükseköğretimde brüt okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %27,12 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 103,28'e yükseltilmiştir.

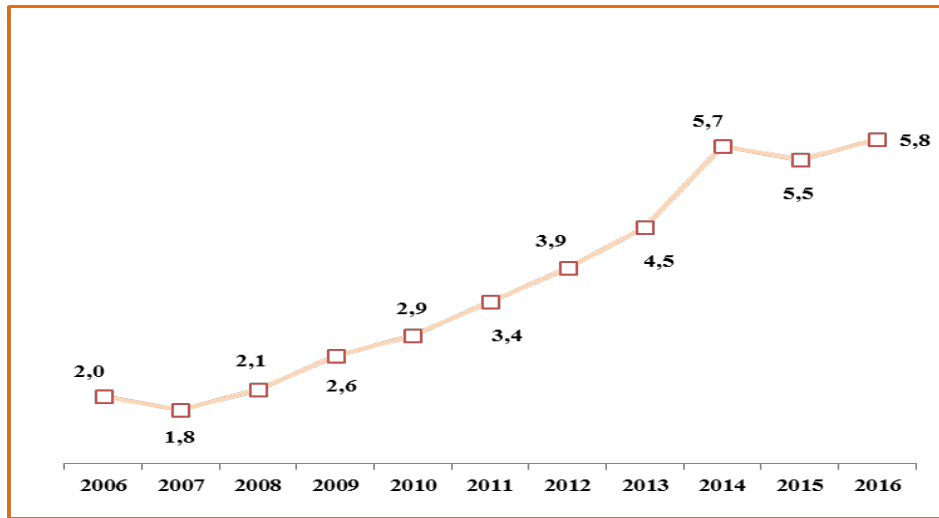
3.1.6. Yaygın Eğitim

Türkiye Avrupa Birliği Resmî İstatistik Birimi (EUROSTAT) tarafından yayımlanan Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranlarının artırılmasında en yüksek artış oranına sahip ülkelerden biridir.

2007 yılında %1,8 olan Türkiye'nin Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranı %222'lik artışla, 2016 yılında %5,8'e ulaşmıştır. MEB 2015-2019 Stratejik Planı kapsamında Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranının 2019

yılında %8'e çıkarılması hedeflenmiştir. Bununla birlikte açılan kurslara katılan 15 yaş ve üzeri bireyler çağ nüfusunun %9,8'ine denk gelmekte olup bu durum ülkemizde ilgili yaş aralığındaki yaklaşık her 10 kişiden birinin sunulan hizmetlerden yararlandığını göstermektedir.

Grafik 4. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (2006-2016)

Not: Veriler Avrupa Birliği İstatistik Birimi'nden (25.04.2017) alınmıştır.

15 Kasım 2017 tarihi itibarıyla Türkiye'nin tüm il ve ilçelerinde resmî 992 halk eğitimi merkezi ve 19 olgunlaşma enstitüsü olmak üzere toplam 1.011 yaygın eğitim kurumu bulunmaktadır. Bu kurumlarda 01 Ocak-15 Kasım 2017 tarih aralığında açılan 119.157 mesleki ve teknik kursa 2.743.798 kursiyer, 135.802 genel kursa 2.787.324 kursiyer ve 15.699 okuma yazma kursuna ise 118.834 kursiyer katılmıştır.

Hayat boyu öğrenme faaliyetleri kapsamında uygulanan kurs programları ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli olarak geliştirilmektedir. 2007 yılında 321 olan kurs programı sayısı 2017 yılı Kasım ayı itibarıyla 70 alanda 3.290 sayısına ulaşmıştır.

Açık öğretim okullarında 2003-2004 eğitim ve öğretim yılında kayıtlı 623.716 aktif öğrenci bulunurken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 1, 2 ve 3. dönem yeni kayıt yaptıran ve kayıt yenileyen aktif öğrenci sayısı 1.753.807 olmuştur.

Açık öğretim okullarında kayıtlı olan öğrencilerimizin herhangi bir irtibat bürosuna gitmeden istediği yer ve zamanda belge (mezuniyet, öğrenci belgesi vb.) alabilmeleri ve kamu kurum ve kuruluşlarının e-Devlet sistemi üzerinden öğrencilerimize ait verileri alabilmeleri amacıyla Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile protokol imzalanmış olup belge verme işlemlerine devam edilmektedir.

Yurt dışında yaşayan ve açık öğretim okullarımızda eğitim gören vatandaşlarımızın sınav merkezi sayısı 2 ile sınırlı iken bu sayı bugün 32'ye çıkarılmıştır.

Vatandaşlarımıza sağlanan eğitim hizmeti dünyanın (Almanya, Fransa, Belçika, Avusturya, İsviçre, Hollanda, Danimarka, Azerbaycan, Suudi Arabistan, Kuveyt, İran, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Katar) belli başlı ülkeleri ile Balkan ülkelerinde yaşayan soydaşlarımız için de Bulgaristan, Makedonya, Kosova ve Gürcistan gibi merkezlere de taşınmıştır.

Bakanlığımıza bağlı olarak KKTC, Brüksel, Viyana, Kopenhag ve Strazburg'ta açık öğretim imam hatip lisesi hizmeti devam etmektedir. Açık öğretim okullarımızın yurt dışı programları ile açık öğretim imam hatip lisesi programının yurt dışında da yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Görme engelli yetişkinlerin halk eğitim merkezlerinde okuma yazma öğrenebilmeleri için yetişkin okuma yazma kitap seti Braille alfabesine çevrilmiştir. Braille Alfabe ile basımı yapılan kitapların halk eğitimi merkezi müdürlüklerine dağıtımı yapılmıştır.

Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmenin Desteklenmesi-II Projesi kapsamında yedi uzmanlık merkezinde otomotiv, metal, inşaat ve enerji meslek alanlarında yer alan yedi meslekte (otomotiv elektromekanikçisi, mekanik bakımcı, ısıtma ve doğal gaz iç tesisat yapımı personeli, biyogaz sistemleri personeli, ahşap kalıpcı, betonarme demircisi, betoncu, ısı yalıtımcısı ve metal işleri seri üretim tezgâh işçisi) yürütülen modüler eğitim programı geliştirilmiş ve bu alanlarda meslek öğretmenlerine sektör içi seminerler verilmiştir.

Bakanlığımız ile Türkiye Yeşilay Cemiyeti arasında 23 Haziran 2017 tarihinde imzalanan “İş Birliği Protokolü” kapsamında her yaşta bağımlılıkla mücadele etmek için Bağımlılıkla Mücadele Projesi kapsamında “Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi Kurs Programı” hazırlanmış olup Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık alanında yaygın eğitim programları arasında yerini almıştır. 81 ilden yetiştirilen toplam 704 formatör öğretmen yardımıyla ülke genelinde 25.592 öğretmene bağımlılıkla mücadele eğitimi verilerek uygulayıcı öğretmenler yetiştirilmiştir. Ülke genelinde 67.934 kursa 2.541.954 kişi katılmıştır.

Resmî kurumlar arasında hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesi, toplumun geneline yaygınlaştırılması ve dezavantajlı kadınların güçlendirilmesi amacıyla yürütülen “Avrupa Yetişkin Öğrenme Gündemi Uygulamaları İçin Ulusal Koordinatörler Projesi”nin 4. Fazı başlatılmıştır.

Avrupa Komisyonu ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen ve amacı; yetişkin eğitimi veren kurum ve kuruluşları çevrimiçi bir platformda buluşturarak paylaşılan bilgi, belge ve iyi örnek uygulamaları ile kurumların birbirinden öğrenmelerini desteklemek olan “Avrupa’da Yetişkin Öğrenimi İçin Elektronik Platform (EPALE) Ulusal Destek Servisi-UDS Projesi”nin ilk dönem uygulaması 2016 yılında tamamlanmış olup Projenin ikinci dönem uygulaması 2018 yılında sona erecektir.

Ülkemizde geçici koruma altındaki Suriyelilerin eğitim alanında ve diğer alanlarda desteklenmesi amacıyla “Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonlarının Desteklenmesi Projesi” ile Türkiye’deki Suriyeli öğrencilerin acil eğitim ihtiyaçlarına yönelik mali destek sağlanmıştır. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla söz konusu proje faaliyetleri ile geçici eğitim merkezlerinde ve Bakanlığımız okullarındaki Suriyeli öğrencilere Türkçeyi öğretmek amacıyla sözleşmeli öğretmenler bir yıllığına görevlendirilmiş ve oryantasyon eğitimine tabi tutulmuştur.

Türkiye Vodafone Vakfı ve Türkiye Bilişim Vakfı arasında imzalanan protokol ile Bakanlığımıza bağlı kurumlarda öğrenim gören öğrenci/ kursiyer kadınların girişimci ruhunu ortaya çıkarmaya çalışan proje kapsamında, kadın kursiyerlerin ürünlerinin tanıtımının yapılacağı ve pazarlanacağı “Dijital Mağaza” (oncekadin.gov.tr) oluşturulmuştur.

3.2. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar

3.2.1. Pansiyon Hizmetleri

Bakanlığımıza bağlı resmî ve örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören maddi imkânları sınırlı ve başarılı öğrencilerimize her yıl bütçe kanunu ile belirlenen tutarda pansiyon ücreti ödenmektedir.

Tablo 15. Pansiyon Verileri (2016-2017)

İlgili Birim	Kurum Sayısı	Yatılı Paralı Öğrenci Sayısı	Yatılı Parasız Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Yıllık Ödenen Pansiyon Ücreti
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	322		53.604	53.604	2.690
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	1.027	10.881	97.235	108.116	2.690
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	767	1.559	58.656	60.215	3.016
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	829	1.404	44.720	46.124	2.690
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	34	1	1.425	1.426	2.690
Toplam	2.979	13.845	255.640	269.485	

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2016-2017.

Bakanlığımız okullarında 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.489 pansiyonda 285.750 öğrenci barınmakta iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 2.979 pansiyonda 269.485 öğrenci barınmıştır.

Tablo 16. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2016-2017)

	Yurt Sayısı				Yurtta Kalan Öğrenci Sayısı		
	Kadın	Erkek	Karma	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Ortaöğretim	578	1.651	26	2.255	8.120	47.802	55.922
Yükseköğretim	937	666	53	1.656	62.483	43.894	106.377
Toplam	1.515	2.317	79	3.911	70.603	91.696	162.299

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2016-2017.

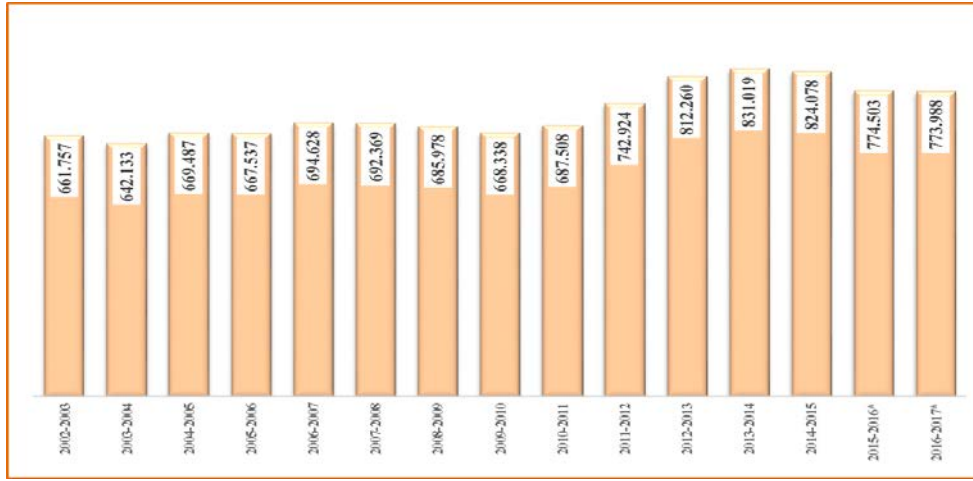
3.2.2. Taşıma Hizmetleri

Bakanlığımızca yürütülmekte olan “öğrenci taşıma uygulaması” Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 1.358.564 öğrenci (ilköğretim+ortaöğretim+engelli) taşıma hizmetlerinden faydalanmış ve 2 milyar 53 milyon 990 bin 428 TL ödeme yapılmıştır.

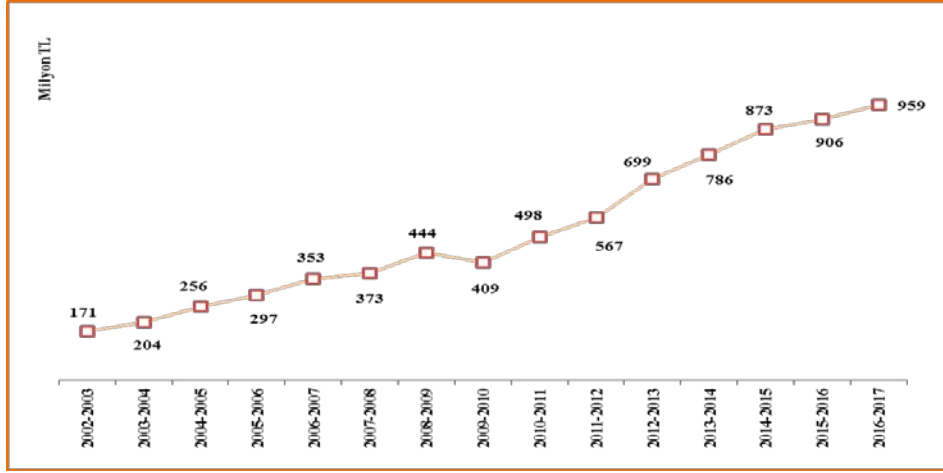
2016-2017 eğitim ve öğretim yılında toplam 773.998 ilköğretim öğrencisi taşınmış olup bunların 688.579'u öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları (İlköğretim) (2002-2017)

* 7 Haziran 2017 tarihli veriler baz alınmıştır.

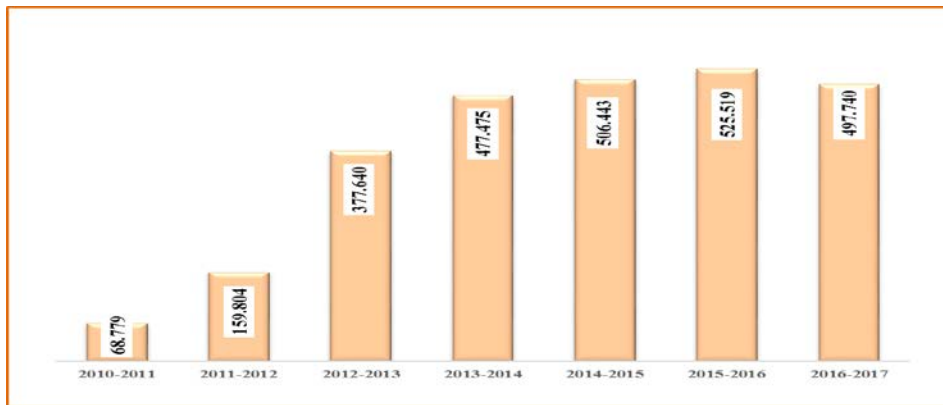
Grafik 6. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2017)

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında ilköğretim öğrencilerinin taşınmasına yönelik faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla 2018 yılı bütçemizde 1.106.300.000 TL ödenek öngörülmüştür.

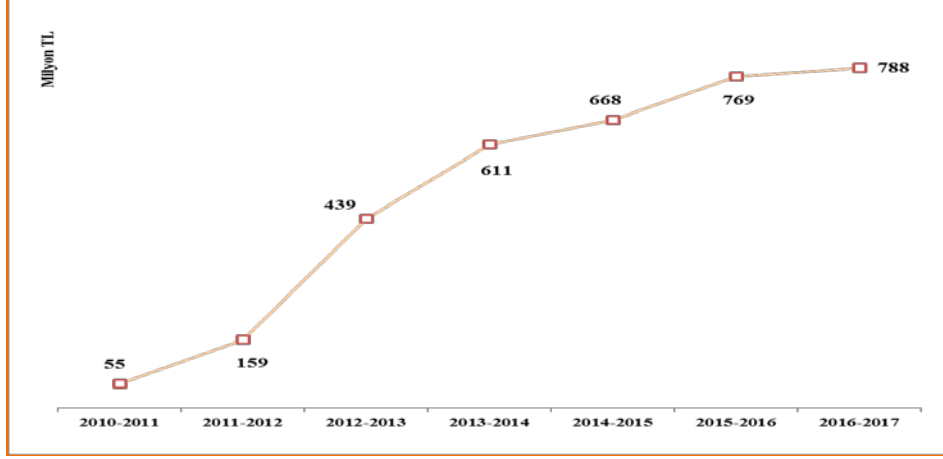
2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 497.740 ortaöğretim öğrencisi taşınmış, toplam 493.528 öğrenci de öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2017)

* 7 Haziran 2017 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 8. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2017)

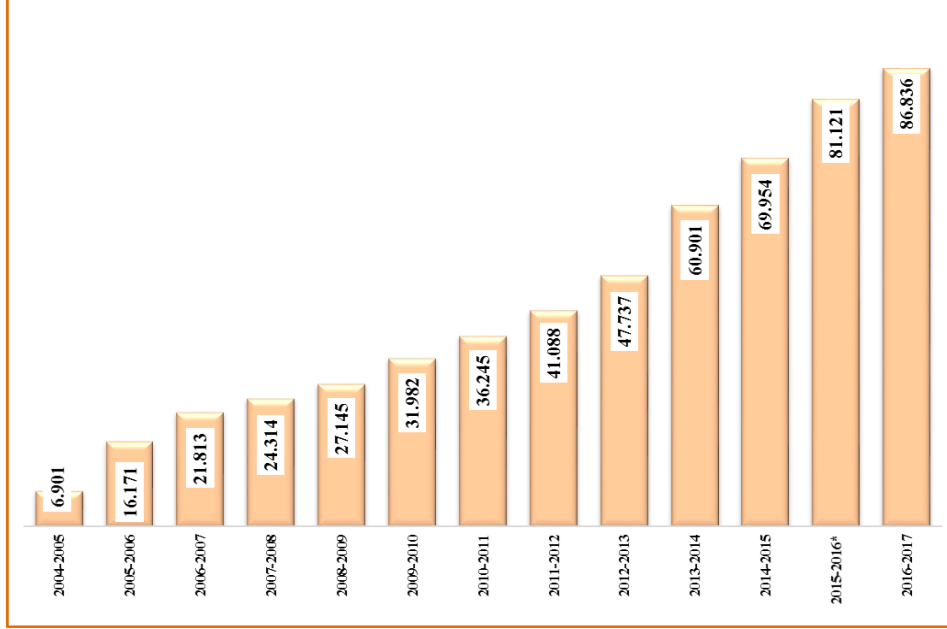

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşınan ortaöğretim öğrencilerinin taşıma giderleri için 2018 yılı bütçesinde 1.085.512.000 TL ödenek öngörülmüştür.

Diğer taraftan uygulama kapsamında taşınan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine öğle yemeği de verilmekte olup giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanmaktadır. Bu amaçla 2018 yılı bütçesinde 805 milyon TL kaynak öngörülmüştür.

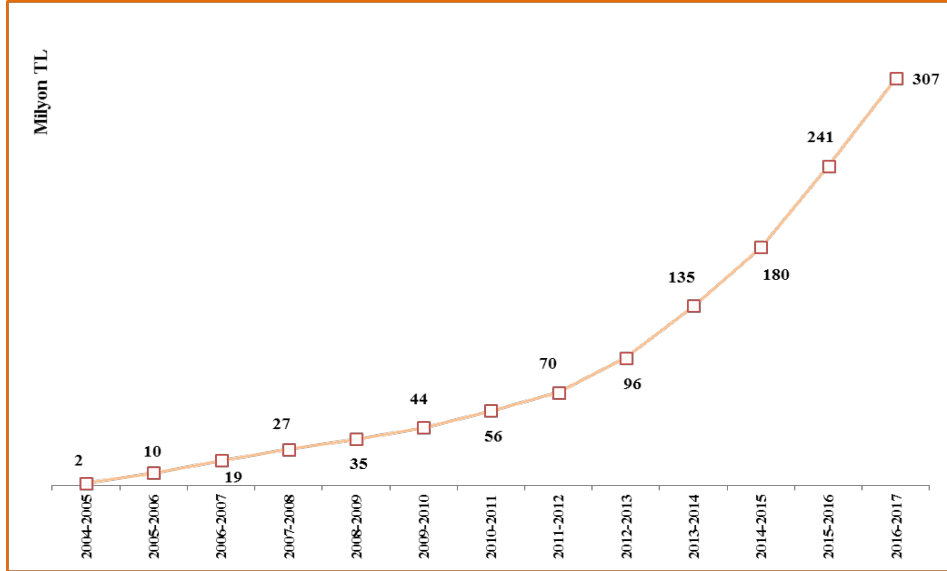
Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerin taşınmalarına ilişkin olarak 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 86.836 öğrenci/kursiyer taşınmıştır.

Grafik 9. Taşınan Öğrenci Sayıları (Engelli) (2004-2017)

*7 Haziran 2017 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 10. Grafik 9. Taşıma Giderleri (Engelli) (2004-2017)

Uygulama kapsamında taşınan özel eğitim öğrenci giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanmaktadır. Söz konusu Fonun 2018 yılı bütçesinden bu alana 368.750.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür.

3.2.3. Ücretsiz Ders Kitabı

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğine yönelik olarak yürütülen uygulamalardan bir diğeri de ücretsiz ders kitabı dağıtımıdır. Bu uygulama kapsamında 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı için Eylül ayı itibarıyla 209 milyon 787 bin 726 adet ders kitabı dağıtılmış, bu kitaplar için 479 milyon 422 bin 524 TL ödeme yapılmıştır. 2003 yılından 2017 yılına kadar ise toplam 2 milyar 680 milyon 30 bin 389 adet ders kitabının dağıtımı yapılarak, 4 milyar 626 milyon 470 bin 672 TL ödeme yapılmıştır.

İlk defa 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı” kapsamına alınan özel okulların ders kitapları da ücretsiz olarak vermeye başlanmış ve bu uygulamaya 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında da devam edilmiştir. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılının 1 ve 2. Dönemi için açık öğretim liseleri öğrencileri için 17.133.361 açık öğretim ortaokulu öğrencileri için 1.106.047 adet ders kitabı dağıtılmıştır.

Tablo 17. Ücretsiz Ders Kitabı (2003-2017)

Yıllar	İlköğretim		Ortaöğretim		Toplam Kitap Adedi	Toplam Ödeme TL
	Kitap Adedi	Ödeme	Kitap Adedi	Ödeme		
2003	81.834.281	157.523.013	-	-	81.834.281	157.523.013
2004	83.858.320	154.442.289	-	-	83.858.320	154.442.289
2005	106.510.090	174.997.782	-	-	106.510.090	174.997.782
2006	104.892.620	180.041.463	37.414.989	87.542.479	142.307.609	267.583.942
2007	122.070.013	201.989.666	35.062.367	66.292.656	157.132.380	268.282.322
2008	128.233.848	211.128.104	39.341.906	72.570.757	167.575.754	283.698.861
2009	129.004.189	186.466.684	58.428.930	99.542.475	187.433.119	286.009.159
2010	133.472.874	210.161.602	63.121.837	115.085.003	196.594.711	325.246.605
2011	129.364.298	226.656.047	85.993.271	149.477.788	215.357.569	376.133.835
2012	143.024.804	213.143.528	62.625.912	111.901.589	205.650.716	325.045.117
2013	133.586.334	204.389.156	76.167.232	125.564.566	209.753.566	329.953.722
2014	133.809.961	201.014.046	82.888.410	155.579.215	216.698.371	356.593.261
2015	156.377.910	215.388.408	80.321.981	179.697.764	236.699.891	395.086.172
2016	172.389.571	255.308.007	90.446.715	191.144.061	262.836.286	446.452.068
2017	133.181.131	253.584.775	76.606.595	225.837.749	209.787.726	479.422.524
Toplam	1.891.610.244	3.046.234.570	788.420.145	1.580.236.102	2.680.030.389	4.626.470.672

Not: Eylül 2017 tarihli veriler baz alınmıştır.

Bakanlığımız tarafından ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 2018 yılı için 350 milyon TL kaynak tahsisi öngörülmüştür. Ortaöğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı için 2018 yılı Bakanlık bütçesine ise 222 milyon 177 bin TL ödenek tahsis edilmiştir.

Görme engelli öğrencilerimiz için her yıl Braille kabartma yazı ile basılmakta olan ders kitapları ücretsiz olarak dağıtılmaktadır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında birinci dönemde okutulmak üzere, ilköğretim okullarında öğrenim gören görme engelli öğrenciler için 13.300 adet, ortaokullarda öğrenim gören öğrenciler için ise 7.762 adet ders kitabının baskıları yapılarak dağıtımları tamamlanmıştır.

Özel eğitim uygulama merkezlerinde uygulanan eğitim programı ile bu programın uygulandığı özel eğitim sınıflarında öğrenim gören zihinsel yetersizliği olan öğrencilere 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı için 12 ders kitabından 424.717 adet, özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde öğrenim gören zihinsel yetersizliği olan öğrencilere 10 ders kitabından 133.102 adet ders kitabı basılarak ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

İşitme engelliler ilkokulları ile kaynaştırma yoluyla eğitime devam eden işitme engelli öğrencilerimiz için 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında okutulmak üzere Türkçe, matematik ve okuma yazma alanında 7 ders kitabından 12.081 adet yardımcı ders kitabının basımı ve dağıtımı yapılmıştır.

Yurt dışında Bakanlığımıza bağlı faaliyet gösteren okullarımızın ders kitabı ihtiyacı da “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı” kapsamında karşılanmaktadır. Diğer taraftan yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarının Türkçe ile bağlarının kopmaması için hazırlanan “Türkçe ve Türk Kültürü” ders kitapları ile Batı Trakya’da yaşayan soydaşlarımızın çocukları için hazırlanan ders kitapları, ilgili ülke ve kuruluşlara ücretsiz olarak gönderilmektedir. Dışişleri Bakanlığı ve yurt dışı temsilciliklerimiz vasıtasıyla yurt dışındaki vakıf, dernek ve STK’ların ders kitabı, kültür kitabı ve eğitim materyalleri talepleri de Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

3.2.4. Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri

3.2.4.1. Şartlı Eğitim Yardımları

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan Protokol çerçevesinde Türkiye çapında Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) Programı uygulanmakta olup ihtiyaç sahibi ailelere, çocuklarını düzenli olarak okula göndermeleri şartıyla her ay eğitim yardımı verilmektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanan şartlı eğitim yardımıyla 2003 yılından 2017 yılı Haziran ayına kadar ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerimizin annelerine 5 milyar 881 milyon 628 bin 506 TL ödeme yapılmıştır.

Kız çocuklarımızın okullaşma oranları ile ilköğretimden ortaöğretime geçiş oranlarını artırmak amacıyla, kız çocuklarımıza ve ortaöğretime devam eden öğrencilere verilen yardım miktarları erkek çocuklardan daha yüksek tutulmuştur. İlköğretime devam eden kız çocuklarına 40 TL, erkek çocuklarına 35 TL, ortaöğretime devam eden kız çocuklarına 60 TL, erkek çocuklarına ise 50 TL aylık ödenmektedir.

3.2.4.2. Burslar

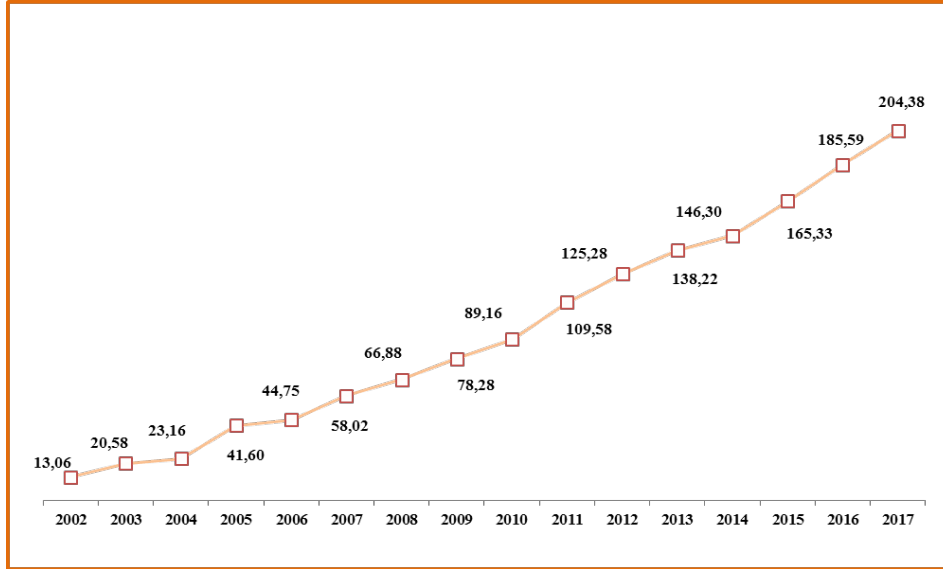
İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine verilen aylık yurt içi burs ücreti 2002 yılında öğrenci başına 13,06 TL iken 2017 yılında 204,38 TL öngörülmüştür. İlköğretim ve ortaöğretimde burs alan öğrenci sayısı 2002 yılında 109 bin 894 iken bu sayı 2016 yılında 207 bin 445'e yükselmiştir.

Burs alan öğrencilerin bursluluk iş ve işlemleri e-Burs modülü üzerinden elektronik ortamda yürütülmektedir.

Tablo 18. Burslar (2003-2017)

Yıl	Burs göstergesi	Aylık tutar (TL)	Öğrenci Sayısı
2002	400	13,06	109.894
2003	600	20,58	101.382
2004	600	23,16	96.348
2005	1 000	41,6	116.262
2006	1 000	44,75	122.464
2007	1 200	58,02	140.258
2008	1 300	66,88	172.940
2009	1 400	78,28	184.295
2010	1 500	89,16	212.103
2011	1 700	109,58	234.188
2012	1 750	125,28	254.128
2013	1 800	138,22	254.833
2014	1 900	146,30	243.117
2015	1 990	165,33	242.351
2016	1 990	185,59	207.445
2017	1 990	204,38	

Grafik 11. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (2003-2017)

3.2.4.3. Özel Mesleki ve Teknik Okulların Desteklenmesi

Organize sanayi bölgelerinde (OSB) açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her öğrenci için 2012-2013 eğitim ve öğretim yılından başlamak üzere, resmî okullarda öğrenim gören bir öğrencinin okul türüne göre devlete maliyetinin bir buçuk katını geçmemek üzere, her eğitim ve öğretim yılı itibarıyla Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımız tarafından müştereken belirlenen tutarda teşvik verilmesine yönelik olarak 5580 sayılı Kanun'un 12.maddesinde yapılan değişiklik 04.07.2012 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.

Ayrıca, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 12'nci maddesi çerçevesinde organize sanayi bölgeleri dışında açılan özel meslekî ve teknik okullarda öğrenim gören öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği verilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle OSB dışında açılacak özel mesleki ve teknik eğitim okullarına da eğitim ve öğretim desteği verilmesinin esasları belirlenmiştir.

Bu uygulamalar ile mesleki ve teknik eğitimde kalitenin artırılması, sanayi kuruluşlarına kaliteli iş gücünün sağlanması ve istihdamın artırılması hedeflenmektedir. Özellikle mesleki ve teknik eğitime sanayi ve meslek odalarının yatırımı teşvik edilerek eğitim kurumu ve sanayi iş birliği sağlanacaktır. Özel mesleki ve teknik eğitim okullarına devam eden öğrenci sayısının daha da artmasını sağlayacak uygulamaların hayata geçirilmesi ile birlikte organize sanayi bölgeleri içindeki ve dışındaki özel mesleki ve teknik eğitim okullarına yatırım artacak, böylece sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara eleman yetiştirilmesi sağlanacaktır. Bununla birlikte sanayide nitelikli ara eleman istihdamında artışın da önü açılmış olacaktır.

15 Kasım 2017 tarihi itibarıyla, resmî ve teşvik kapsamına alınan OSB içinde 35, OSB dışında ise 35 özel mesleki ve teknik eğitim okulu olmak

üzere toplamda 70 özel mesleki ve teknik eğitim okulunda öğrenim gören 41.017 öğrencinin eğitim ve öğretim desteği ödemesi Bakanlığımızca karşılanacaktır.

Bu çerçevede, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında Organize Sanayi Bölgeleri'nin içi ve dışında açılan özel okullarda öğrenim görülen alanlara göre öğrenci başına ödenecek miktarlar Tablo 19'da belirtilmiştir.

Tablo 19. OSB'lerde Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2017-2018)

Sıra No	Alan Adı	Destek Tutarı (TL)	
		OSB İçinde	OSB Dışında
1	Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	4.700,00	4.600,00
2	Bilişim Teknolojisi	4.300,00	-
3	Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	5.500,00	5.500,00
4	Denizcilik Alanı	-	6.000,00
5	Elektrik Elektronik Teknolojisi	6.900,00	6.500,00
6	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	6.400,00	6.000,00
7	Gemi Yapımı	-	6.900,00
8	Gıda Teknolojisi	6.000,00	5.800,00
9	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı	-	5.000,00
10	İnşaat Teknolojisi	-	5.500,00
11	Kimya Teknolojisi	6.300,00	5.900,00
12	Kuyumculuk Teknolojisi	-	4.400,00
13	Makine Teknolojisi	6.900,00	6.500,00
14	Matbaa Teknolojisi	6.500,00	6.400,00
15	Metal Teknolojisi	6.300,00	5.900,00
16	Metallürji Teknolojisi	5.500,00	5.000,00
17	Mobilya ve İç Mekân Tasarımı	5.700,00	5.200,00
18	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6.900,00	6.500,00
19	Tarım Teknolojileri	6.800,00	6.500,00
20	Tekstil Teknolojisi	6.000,00	5.700,00
21	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	5.600,00	5.300,00
22	Plastik Teknolojisi	6.300,00	5.900,00
23	Raylı Sistemler Teknolojisi	-	5.000,00
24	Seramik Cam Teknolojisi	5.000,00	4.400,00
25	Tasarım Teknolojisi	5.000,00	4.400,00
26	Uçak Bakım Alanı	-	5.500,00
27	Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	6.900,00	6.700,00
28	9. Sınıf	4.300,00	4.270,00

3.2.4.4. Örgün Eğitim Yapan Özel Okul Öncesi, Özel İlkokul, Özel Ortaokul ve Özel Liselerde Okuyan Öğrencilerin Desteklenmesi

Eğitim ve öğretim desteği; yörenin kalkınmada öncelik derecesi ve gelişmişlik durumu, öğrencinin ailesinin gelir düzeyi, eğitim bölgesinin öğrenci sayısı, desteklenen öğrenci ve öğrencinin gideceği okulun başarı seviyeleri ile öncelikli öğrenciler gibi ölçütler ayrı ayrı veya birlikte dikkate alınarak belirlenmektedir.

2014-2015 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımızın başlatmış olduğu eğitim ve öğretim desteği uygulaması, devlet okullarındaki ikili eğitim yükünün ve derslik başına düşen öğrenci sayısının azaltılmasına önemli derecede katkı sağlayacaktır.

2014-2015 eğitim ve öğretim yılında 166.563 öğrenciye 532.832.625 TL, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında ise 313.324 öğrenciye 1.166.335.768 TL ödeme yapılmıştır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında geçen yıllardan hak kazanan ve bu eğitim ve öğretim döneminde yeni katılan 75.000 öğrenci ile toplamda 305.128 öğrencinin eğitim ve öğretim desteğinden faydalanması planlanmıştır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında ödeme miktarları Maliye Bakanlığı ve Bakanlığımızın müştereken belirlediği oranda artırılarak, eğitim ve öğretim kademesine göre yıllık 3.060 TL ile 4.280 TL arasında değişen eğitim ve öğretim desteği ödenecektir.

Tablo 20. Eğitim ve Öğretim Desteği (2017-2018)

Kurum Türü	Destek Tutarları (TL)	Destek Verilen/Verilecek Öğrenci Sayıları
Özel Okul Öncesi	3.060,00	6.000
Özel İlkokul	3.680,00	15.000
Özel Ortaokul	4.280,00	15.000
Özel Lise	4.280,00	15.000
Özel Temel Lise	3.680,00	24.000
Toplam		75.000

Not: 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında yeni katılan 75.000 öğrenci baz alınmıştır.

Böylece hem 10. Kalkınma Planı'nda hem de Millî Eğitim Bakanlığı 2015-2019 Stratejik Planı'nda yer alan hedeflere ulaşılması, eğitim ve öğretimde kalite odaklı rekabet ortamı oluşturulması, toplumun bütün kesimlerinden isteyen öğrencinin özel okul imkân ve fırsatlarından yararlanması sağlanmış olacaktır. Ayrıca artan destek uygulaması ile özel sektörün eğitim yatırımlarının daha da özendirilmesi ve artması hedeflerine ulaşılmış olacaktır.

3.2.4.5. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrencilerin Desteklenmesi

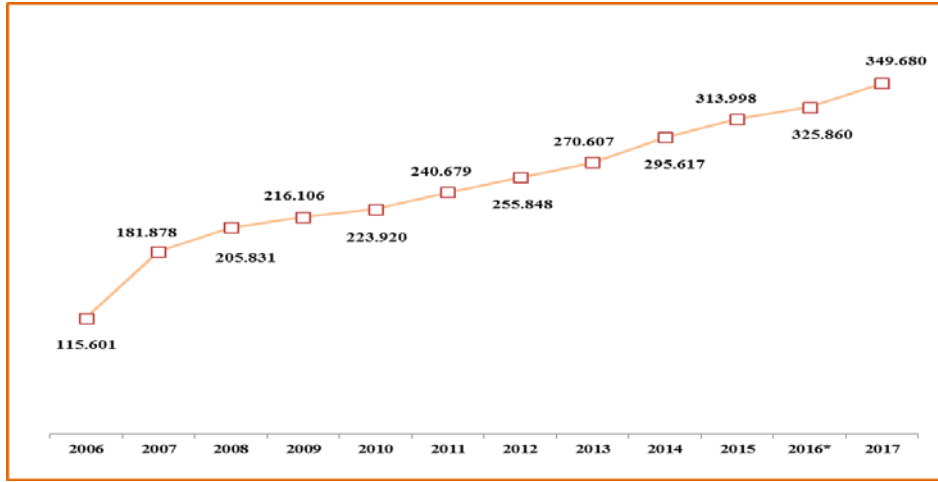
Her bireyin temel hak ve özgürlüklerine eşit erişim hakkı sağlanması ve bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan tüm bireylerin eğitim hakkının güvence altına alınması esastır.

Bakanlığımız bu kapsamda görme, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu bulunan; ortopedik, zihinsel, otistik, sosyal, duygusal bozukluğu olan engelli bireylerden, özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından destek eğitimi almaları uygun görülenlerin eğitim giderlerini, sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın 1 Haziran 2006 tarihinden itibaren karşılamaktadır. Bu bağlamda, engellilerin eğitim ve rehabilitasyonuna ilişkin olarak 2006 yılından 2017 yılı Eylül ayına kadar Bakanlığımız bütçesinden 14.522.430.237,00 TL kaynak ayrılmıştır.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren 2.074 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır.

2017 yılında 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı, katma değer vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 509 TL, grup eğitimi için aylık 143 TL olarak belirlenmiştir.

Grafik 12. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2017)

*Ekim 2017 tarihleri için ödeme (tahsis) yapılan öğrenci sayısıdır. Yıl sonu resmî verilerine göre farklılık arz edebilir.

3.2.5. Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri

Bakanlığımız, ilgili bütün paydaşları ile iş birliği içerisinde, Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yürüttüğü çalışmalar neticesinde Suriyeli çocukların kayıp nesil olmaması ve kendilerine güzel bir gelecek inşa edebilmelerini amaçlamaktadır.

Bakanlığımız Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriyelilere yönelik çalışmalarını iki ana çerçeve üzerinden yürütmektedir.

Bunlardan birincisi Türkiye’nin dört bir yanına dağılmış olarak yaşamlarını sürdüren Suriyelilerin, Türk vatandaşları ile birlikte, mevcut eğitim sistemine dâhil edilerek hizmetlere erişimlerinin sağlanmasıdır. Bu kapsamda, Kasım 2017 verilerine göre yaklaşık 362.219 Suriyeli öğrenci okul öncesinden 12. sınıfa kadar Türk akranları ile birlikte eğitimlerine devam etmektedir.

Resmî ve özel okullara Suriyeli öğrencilerin kayıtları önünde hiçbir engel bulunmamaktadır. Bu öğrencilerin okullara devamı ve Türk akranları ile eşit şartlarda ve kalitede eğitim görmeleri için Bakanlığımızca program ve proje çalışmaları devam etmektedir.

İkinci uygulama ise; Suriyelilerin çok yoğun bir şekilde ve bir arada yaşadığı şehirlerimizde ve onlar için oluşturulmuş geçici barınma merkezlerinde (kamplar) onlara özel olarak hazırlanmış bir program ile kendi dillerinde ve kendi gönüllü eğitim görevlilerinin desteği ile yürütülen faaliyetlerimizdir. 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında geçici barınma merkezlerinde (kamplarda) oluşturulmuş geçici eğitim merkezlerinde yaklaşık 86.227, şehirlerde oluşturulmuş geçici eğitim merkezlerinde ise yaklaşık 164.743 Suriyeli öğrenci öğrenimlerine devam etmişlerdir.

Ayrıca, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ile iş birliği içerisinde uluslararası fonlardan da yararlanılarak Suriye uyruklu yabancıların yoğun yaşadığı il ve bölgelerde prefabrik, çelik konstrüksiyon ve betonarme okul inşa edilmiştir. Genel bütçe ve uluslararası fon kaynakları da kullanılarak okul inşaatlarına devam edilecektir.

Tablo 21. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler (2017)

Eğitim Kademesi	Mevcut Durum (2016 Ekim) Yaklaşık Sayılar			Öğrenim Yılı Sonu Hedefi (2017 Haziran) Yaklaşık Sayılar		
	Bakanlığa Bağlı Kurumlarda	Geçici Eğitim Merkezlerinde	Toplam	Bakanlığa Bağlı Kurumlarda	Geçici Eğitim Merkezlerinde	Toplam
Okul Öncesi	19.060	1.229	20.289	26.193	7.687	33.880
İlkokul	200.302	162.451	362.753	225.165	153.023	378.188
Ortaokul	67.846	77.811	145.657	78.134	63.476	141.610
Lise	28.199	32.024	60.223	32.727	26.783	59.510
Toplam	315.407	273.515	588.922	362.219	250.969	613.188

*Kasım 2017 tarihi itibarıyla

Eğitim kurumlarımızda ve oluşturulan geçici eğitim merkezlerinde yürütülen eğitim ve öğretim faaliyeti ile ilgili her türlü iş ve işlemi kayıt altına alacak Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS) adı altında bir otomasyon sistemi kurulmuştur. Bu sistem üzerinden Bakanlığımıza bağlı kurumlarda, kamplarda ve şehirlerde oluşturulan geçici eğitim merkezlerine yabancı tanıtma belgesi bulunan öğrencilerin kayıtları yapılarak, eğitim merkezlerinde görev alan öğretmenlere ve öğrencilere yönelik her türlü veriler bu sistem üzerinden takip edilebilmektedir.

Bakanlığımız, örgün eğitim faaliyetinin yanında Suriyelilere yönelik olarak yaygın eğitim faaliyetlerini de sürdürmektedir. Başta yabancılara Türkçe öğretimi olmak üzere, yüzlerce alanda halk eğitimi merkezleri üzerinden genç ve yetişkin Suriyelilere yönelik kurslar düzenlenmektedir. Mesleki beceri ve hobi kurslarına katılan Suriyeliler hem günlük ihtiyaçlarını karşılayacak gelir elde edebilecek donanımına sahip olabilmekte hem de yaşadıkları ağır travmadan kurtulabilmek ve normal hayata dönebilmek için kendilerine uğraşacak meşguliyetler bulabilmektedir.

İstihdam edilebilirliklerini ve yeterliliklerini geliştirerek Suriye’den gelen mevcut göç akımından çok etkilenmiş olan Türkiye’nin illerinde, yerinden edilmiş kişilerin ve ev sahibi toplulukların toplumsal ve ekonomik uyumunun ve dirençlerinin desteklenmesi için “Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacılar ve Ev Sahibi Topluluklar İçin Mesleki ve Teknik Eğitim ve İş Piyasası Hizmetleri (GIZ) Projesi”, “Mesleki Eğitim Yoluyla Toplumsal ve Ekonomik Uyum (KFW) Projesi” çalışmaları yürütülmektedir.

Kamplarda ve halk eğitimi merkezlerinde bugüne kadar on binlerce Suriyeli kurslarımıza katılmış ve eğitimlerini tamamlamıştır. Mevcut kurslara 2017 yılı Kasım ayı itibarıyla 303.228 Suriyeli devam etmektedir. Ayrıca yabancı dil Türkçe kurslarına 198.589 kursiyer katılmıştır.

Ülkemizde ortaöğretimlerini tamamlayan Suriyeli öğrenciler için yükseköğretim fırsatları da sunulmaya devam etmektedir. Bu kapsamda Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ve Başbakanlık Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) koordinasyon içerisinde üniversitelerimize Suriyeli öğrencilerimizi yerleştirmektedir.

Bakanlığımız, Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitim ihtiyaçlarını desteklemek amacıyla faaliyet yürüten Birleşmiş Milletler Kuruluşları, uluslararası ve ulusal sivil toplum kuruluşları, paydaş kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve ilgili diğer paydaşlar ile iş birliği içerisinde çalışmalarını sürdürerek uluslararası topluma örnek olacak projeler yürütmeye devam edecektir.

3.3. Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması

3.3.1. Öğretmen Yetiştirme

Öğretmen Strateji Belgesi

Mevcut öğretmen yetiştirme sistemimizdeki sorunların çözümü için öğretmenlerin hizmet öncesinde yetiştirilmesi, mesleğe girişi, mesleki gelişimi ve öğretmenlik mesleğinin algı ve statüsünün güçlendirilmesine yönelik olarak “Öğretmen Strateji Belgesi” hazırlanmıştır. Yüksek nitelikli, iyi yetişmiş ve mesleğe uygun bireylerin öğretmen olarak istihdamını sağlamak, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimini sürekli kılmak, öğretmenlik mesleğine yönelik algıyı iyileştirmek ve mesleğin statüsünü güçlendirmek amaçlarını gerçekleştirmek için 3 amaç, 8 hedef ve 35 eylem maddesinden oluşan “Öğretmen Strateji Belgesi”, Yüksek Planlama Kurulu’na onaylanarak 09 Haziran 2017 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanmış, belgede iş birliği gerçekleştirilmesi öngörülen kurumlar ile gerekli koordinasyonun sağlanması çalışmalarına başlanmıştır. Bunun yanı sıra;

- Fakülte-okul iş birliği süreçlerinin yeniden ele alınması ve
- Öğretmen Akademilerinin kurulması,

faaliyetlerine ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

Öğretmen Yeterlikleri

Öğretmen yetiştirme ve öğretmen niteliklerinin geliştirilmesine çok önemli katkı sunacak diğer önemli bir çalışmamız da Öğretmen Yeterlikleri belgesinin güncellenerek 01 Aralık 2017 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesidir. En son 2006 yılında yayınlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin, geçen sürede eğitim ve öğretimde ülkemiz ve dünyadaki yeni gelişmeler sonucu güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaç doğrultusunda başlatılan güncelleme çalışmaları

süresince YÖK, ÖSYM, Mesleki Yeterlik Kurumu, Bakanlığımızın tüm birimlerinin yanı sıra çok sayıda akademisyen ve öğretmen ile işbirliği gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, Avrupa Konseyi, Dünya Bankası, ILO, OECD, UNESCO ve UNICEF gibi uluslararası kuruluşların eğitim ve öğretmenlikle ilgili temel politika metinleri ve ABD, Avustralya, İngiltere, Kanada, Hong-Kong, Singapur, Finlandiya ve Fransa gibi birçok farklı ülkenin yeterlik belgeleri incelenmiş, paydaşların katıldığı toplantılar düzenlenmiş ve öğretmen yeterlikleri geniş ölçekli bir katılımla güncellenmiştir. Güncellenen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri; “mesleki bilgi”, “mesleki beceri”, “tutum ve değerler” olmak üzere üç yeterlik alanı ile bunlar altında yer alan 11 yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin 65 göstergeden oluşmaktadır.

“Öğretmen Yeterlikleri” öğretmenlerin özdeğerlendirme yaparken kendi yetkinlik düzeylerini ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemelerinde, öğretmen adayı yetiştiren yükseköğretim kurumlarının öğretim programlarının düzenlenmesinde, öğretmenlerin mesleğe kabul ve adaylık süreçlerinde, mesleki gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesinde ve bu ihtiyaçları gidermeye yönelik faaliyetlerin planlanmasında, öğretmenlerin performanslarının değerlendirilmesinde, kariyerlerini geliştirmelerinde ve öğretmenlik mesleğinin statüsünün güçlendirilmesi çalışmalarında dikkate alınacak temel bir referans metin olma özelliği taşımaktadır.

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri bir öğretmende var olması gereken bilgi, beceri, tutum ve değerleri somut biçimde ortaya koyarak bu alanda geliştirilecek politikalara yol gösteren temel bir referans metin işlevi görecektir. Öğretmen Yeterlikleri belgesiyle üniversitelerin öğretmen yetiştirmeye yönelik teorik ve uygulamalı derslerinin içeriklerini belirleme ve geliştirme yanında, istihdam edilecek öğretmenlerde aranacak nitelikler somut bir biçimde belirlenebilecek ve mesleğe kabul süreci yeterliklerle uyumlu biçimde düzenlenebilecektir. Ayrıca görev yapmakta olan öğretmenlerin kendi güçlü yönleri ile geliştirilmesi gereken yönlerini objektif biçimde görebilmeleri mümkün olabilecektir. Böylece

öğretmenler mesleki gelişimlerini sağlayabilmek için daha kolay motive olabilecek ve sürekli mesleki gelişim sağlayabilmek için sorumluluk alabileceklerdir. Aynı zamanda yeterliklere dayanarak ortaya konulacak objektif bir performans değerlendirme sistemiyle, öğretmenlerin mevcut durumu nesnel olarak analiz edilebilecek, öğretmenlere daha nitelikli kişisel ve mesleki gelişim imkânları sunulabilecek ve öğretmenlik mesleğini ilgilendiren tüm politikaların, verilere dayalı, bütünsel ve etkin bir biçimde geliştirilebilmesi mümkün olabilecektir. Böylelikle öğretmen yetiştirme süreçlerinde tüm paydaşların etkin iş birliğiyle, mesleki gelişimlerini sağlamış, kendisini sürekli yenileyen ve yaptığı işi seven, yüksek nitelikli öğretmenlerimiz ile öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünün yanı sıra öğretmenin güven duygusu ve çalışma azmi de artacaktır.

3.3.1.1. Aday Öğretmenler

Aday öğretmenlik süreci, kadrolu/sözleşmeli aday öğretmenlerin mesleki yeterlilik, bilgi ve beceri düzeylerine katkı sağlamak, mesleğini icra ederken okul ortamına ve kültürüne uyum sürecini kolaylaştırmaktır.

Bakanlığımızın öğretmen niteliklerini artırmaya yönelik olarak son yıllarda yürürlüğe koyduğu en önemli faaliyetlerden biri, ilk kez 2016 yılı Şubat ayında uygulamaya koyduğumuz “Aday Öğretmen Yetiştirme Programı”dır. Bu kapsamda aday öğretmenlerimiz adaylık süresince tecrübeli ve mesleğinde temayüz etmiş öğretmenlerimizin danışmanlığında yoğun bir yetiştirme dönemine tabi tutulmaktadır.

Aday öğretmenler program sürecinde sınıf içi gözlem ve uygulamaları, hazırlık ve değerlendirme uygulamaları ile okul içi ve okul dışı faaliyetler gibi detaylı eğitimlerden geçirilmektedir. Danışman eşliğinde yapılan faaliyetlere ilaveten adaylardan süreç boyunca öğretmenlik ve eğitimle ilgili literatürde önemli yere sahip çeşitli kitaplar okumaları ve eğitim ve öğretmenlikle ilgili farklı ülke örneklerini yansıtan farklı filmler izlemeleri

istenmekte, adayların eğitimle ilgili farklı teorik ve pratik sorunların farkına varacakları seminer ve konferanslar düzenlenmekte, böylece aday öğretmenlerin millî eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek doğrultusunda sahip olmaları gereken bilgi, beceri, değer ve tutumlarla donanmaları ve entelektüel birikimlerine katkı yapacak faaliyetlerde bulunmaları sağlanmaktadır. Hem adayların hem danışman öğretmenlerin mesleki gelişimi için oldukça önemli olan bu uygulama geri bildirimler doğrultusunda daha da etkin hale getirilerek sürdürülecektir.

Bu kapsamda;

2015 -2016 yılları arasında 35.316 aday öğretmenin adaylık süreci tamamlanmıştır.

2016-2017 yılları arasında 44.827 aday öğretmenin adaylık süreci tamamlanmıştır.

2017 Mart ayında 26.413 aday öğretmenin adaylık süreci tamamlanmıştır.

Halihazırda eğitimi süren yaklaşık 18.000 aday öğretmen, 24 Aralık 2017 tarihinde yapılacak Adaylık Kaldırma Sınavı (AKS) ile değerlendirmeye tabi tutulacaktır.

3.3.1.2. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Hizmet içi eğitim faaliyetleri, öğretmenlere uygulanan ihtiyaç analizleriyle belirlenen mesleki-kişisel gelişim ihtiyaçları, eylem planları, ulusal veya uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolleri, meslek kuruluşlarının ihtiyaçları, Bakanlık ve Kurum politikaları doğrultusunda planlanmakta ve yürütülmektedir.

Bunlar;

- Göreve İlk Defa Atanan Öğretmenlerin Adaylık Eğitimleri,
- Üst Görevlere Hazırlama Eğitimleri,
- Uzman Eğiticilerin Eğitimleri,
- Kişisel ve Mesleki Gelişim Eğitimleri,
- Alan Değişikliği Yapan Öğretmenlere Yönelik İntibak Eğitimleri,
- Bilgilendirme amaçlı konferans, panel, forum, sempozyum vb. eğitimler ile yükseköğretim kurumlarıyla iş birliği içinde öğretmenlere yönelik düzenlenen eğitimlerdir.

Mevcut öğretmen sayısı dikkate alındığında, yüz yüze eğitim yaklaşımıyla bütün öğretmenlerimize ihtiyaç duyulan zamanda ve alanda hizmet içi eğitim verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle, Bakanlığımızca yüz yüze eğitimin yanında uzaktan eğitim faaliyetleri de yapılmaya başlanmıştır.

Tablo 22. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2003-2017)

Yıl	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Ara Toplam		Toplam Faaliyet Sayısı	Toplam Katılımcı Sayısı	
	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı			
2000	445	23.583	6.126	288.426			6.571	312.009	
2001	419	20.080	7.526	321.411			7.945	341.491	
2002	313	22.072	11.772	495.643			12.085	517.715	
2003	453	19.727	7.120	253.135			7.573	272.862	
2004	526	34.154	11.422	587.402			11.948	621.556	
2005	543	33.156	9.050	478.168			9.593	511.324	
2006	634	44.006	14.829	472.533			15.463	516.539	
2007	614	44.808	19.855	437.136			20.469	481.944	
2008	751	41.783	24.490	540.565			25.241	582.348	
2009	930	45.448	10.906	452.506			11.836	497.954	
2010	957	48.743	19.246	437.653			20.203	486.396	
2011	1156	51.860	19.848	459.813			21.004	511.673	
2012	Yüz yüze	291	12.999	18.851	539.337	19.142	552.336	20.280	670.087
	Uzaktan			1.138	117.751	1.138	117.751		
2013	Yüz yüze	293	13.545	15.779	422.898	16.072	436.443	16.155	445.084
	Uzaktan	2	2	81	8.639	83	8.641		
2014	Yüz yüze	307	18.836	15.269	426.405	15.576	445.241	15.596	447.137
	Uzaktan	3	760	17	1.136	20	1.896		
2015	Yüz yüze	298	19.444	21.018	520.901	21.316	540.345	21.341	561.648
	Uzaktan	9	20.632	16	671	25	21.303		
2016	Yüz yüze	375	30.893	37.290	1.410.881	37.665	1.441.774	37.798	1.729.016
	Uzaktan	48	283.150	85	4.092	133	287.242		
2017 *	Yüz yüze	400	21.972	31.877	761.862	32.277	783.834	32.311	839.088
	Uzaktan	34	55.254	0	0	34	55.254		

*2017 rakamları 22/11/2017 tarihi itibarıyla alınmış geçici istatistik bilgileridir.

(Not: Öğretmenlerin birden fazla eğitime katılma durumları olduğundan bu istatistik verileri mükerrer katılımları da içermektedir.)

Suriyeli Öğretmenlerin Eğitimi

Bakanlığımıza bağlı olarak 21 ilde açılmış olan geçici eğitim merkezlerinde görev yapan Suriyeli öğretmenler için geçici bir istihdam sağlanmıştır.

Bakanlığımızca koordine edilen ve finansmanı UNICEF tarafından karşılanan, yaklaşık 20 bin Suriyeli öğretmene eğitim verilmesi kapsamında, 2017 yılında ilk aşamada 496 Suriyeli öğretmen eğitici olarak yetiştirilmiş devamında bu kişiler tarafından yaklaşık 20.000 Suriyeli öğretmene ikamet ettikleri illerde 2 hafta süreli, 80 saatlik eğitim verilmiştir.

İkinci aşamada 599 Suriyeli öğretmen eğitici olarak yetiştirilmiş ve bu eğitimler yaklaşık 13.500 Suriyeli öğretmene ikamet ettikleri illerde 2 hafta süreli, 80 saatlik eğitim vermiştir.

Bu eğitimler toplam 160 saat olarak aşağıdaki başlıklar altında verilmiştir:

- Gelişim Psikolojisi
- Öğretmenlik Meslek Etiği
- Özel Eğitim
- Rehberlik
- Karakter ve Değerler Eğitimi
- Eğitimde Program Geliştirme
- Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı
- Bireyselleştirilmiş Öğretim
- Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi
- Özel Öğretim Yöntemleri

Ayrıca, ülkemiz genelinde Milli Eğitim Bakanlığı Resmi Eğitim Kurumlarında eğitim görmekte olan Suriyeli öğrencilerin dil ve sosyo-kültürel farklılıklar nedeniyle uyum sorunu yaşamamaları ve sınıflarında yabancı uyruklu öğrenci bulunan öğretmenlerimize de farklı kültürel

ortamdan gelmiş bu öğrencilere nasıl davranacakları ve yardımcı olabilecekleri konusunda rehberlik yapmak üzere, UNICEF işbirliğiyle, “Kapsayıcı Eğitim” başlığı altında eğitimler verilmiş ve öğretmenlerimizin bu konudaki yeterliklerine katkıda bulunmak üzere ‘Sınıfta Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenler İçin El Kitabı’ başlığıyla bir kitap hazırlanarak öğretmenlerimizin hizmetine sunulmuştur.

3.3.1.3. Öğretmen Maaşları

2002-2017 yılları arasında kadrolu öğretmen maaşlarına yönelik bilgiler Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 23. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2017)

Yıllar	Maaş TL	Ek Ders TL	Maaş+Ek Ders TL
2002	470,20	165,00	635,20
2003	560,09	174,00	734,09
2004	636,82	195,00	831,82
2005	698,73	211,00	909,73
2006	823,73	310,00	1.133,73
2007	928,13	333,00	1.261,13
2008	1.196,43	364,00	1.560,43
2009	1.302,98	396,45	1.699,43
2010	1.387,85	421,14	1.808,99
2011	1.592,89	456,67	2.049,56
2012	1.769,19	507,18	2.276,37
2013	1.894,53	543,39	2.437,92
2014	2.148,45	544,80	2.693,25
2015	2.338,83	587,92	2.926,75
2016	2.628,41	659,83	3.288,24
2017	2.891,92	726,60	3.618,52

Not: 1. Tablo, Ekim 2008 tarihinden önce göreve başlayan öğretmenler için hazırlanmıştır.
1.9. derece 1. kademedeki öğretmen maaşı baz alınmıştır.

Bakanlığımız bünyesinde göreve yeni başlamış 9. derece 1. kademedeki bir öğretmenimizin maaşı 2002 yılında 470,20 TL iken 01.07.2017 tarihi itibarıyla %515,04 artışla 2.891,92 TL'ye yükselmiştir.

2002 yılında ek ders ücretinin saati net 2,75 TL (brüt 3,26 TL) iken 2017 yılında net 12,11 TL (brüt 14,38 TL) olmuştur. Bu durumda haftada 15 saatten ayda toplam 60 saat ek ders veren öğretmenimizin ek ders ücreti 2002 yılında 165 TL iken 01.07.2017 tarihi itibarıyla %340,36 artışla net 726,60 TL'ye yükselmiştir.

Haftada 15 saat ek ders veren bir öğretmene 2002 yılında maaşı ile birlikte toplam 635,20 TL ödenirken 2017 yılının ikinci yarısında toplamda %469,66 artışla 3.618,52 TL ödenmektedir.

Tüm öğretmenlere, her eğitim ve öğretim yılı başında ödenen hazırlık ödeneği 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 175 TL iken 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında %500 artışla 1.050 TL'ye yükseltilmiştir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nda yer alan 11 hizmet kolundan biri olan “Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri” kolunda faaliyet gösteren sendikalardan Bakanlığımız personeline yönelik olarak kurulan sendika sayısı 10.10.2017 tarihi itibarıyla 35'tir.

Bakanlığımızda 15 Mayıs 2017 tarihinde yapılan yetkili sendika belirleme çalışmaları sonucunda, merkez ve taşra teşkilatından 707.190 personelin “Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri” kolunda faaliyet gösteren sendikalara üyeliği bulunmaktadır.

3.3.2. Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları

Dünyada ve ülkemizde yaşanan sosyokültürel, bilimsel ve teknolojik gelişmeler öğrencilerin gelecekte toplumun üretken bireyleri olabilmeleri için gerekli vasıflarını da değiştirmiştir. İçerisinde bulunulan çağda öğrencilerin sahip olmaları gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin edindirme süreci önem kazanmaktadır. Bu durum kendilerinden çok şey beklenen ve büyük umutlar bağlanan genç nesillerin daha donanımlı bir

şekilde yetiştirilmesi için müfredatların yenilenmesi ihtiyacını ortaya koymuştur. Bu doğrultuda 51 dersin müfredatı; öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki gelişmeler ekseninde çağın gerekliliklerini, ferdin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yenilenmiştir.

Bakanlığımızca hazırlanan taslak öğretim programları bir yıldan fazla süren yoğun ve kapsamlı bir çalışma sonunda tamamlanmış ve 2016 yılı sonunda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına sunulmuştur.

Taslak öğretim programları, 27 gün süre ile mufredat.meb.gov.tr İnternet adresi üzerinden kamuoyunun görüş, öneri ve eleştirilerini almak üzere askıya çıkarılmıştır. Bu süre zarfında konu ile ilgili olarak 175.342, kurumsal e-posta hesabına ise 8.850 görüş, öneri ve eleştiri gelmiştir. Görüş alma sürecinden sonra taslak öğretim programlarını hazırlayan akademisyen, uzman ve öğretmenler ile farklı alanlarda çalışan uzmanlardan oluşan 360 kişinin katılımı ile bir çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı bünyesindeki komisyonlar tarafından çalıştaydaki değerlendirmeler dikkate alınarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve taslak müfredatlar Talim ve Terbiye Kuruluna sunulmuştur. Taslak müfredatlar, Talim ve Terbiye Kurulu tarafından uygun görüşle Millî Eğitim Bakanımıza arz edilmiş ve yenilenen müfredatlar kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Müfredat yenileme çalışmalarında; öğrencilere değer eğitiminin verilmesi, uluslararası ve ulusal belgelerde tanımlanmış olan temel beceri ve yetkinliklerin öğrencilere kazandırılması, işlevsel bilgilerin ön plana çıkarılarak konular arasında sadeleştirme/seyreltmenin yapılması olmak üzere üç ana unsur ön plana çıkmıştır.

Değer Eğitimi

Yenilenen öğretim programlarında, değerler ve değerler eğitimi öğretim programlarının odağını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda ilgili disiplin alanlarında bulunan kazanımlarla ilişkilendirilerek adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik öğretim programları aracılığı ile öğrencilere aktarılması gereken değerler arasında yer almıştır.

Temel Beceri ve Yetkinlikler

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, Millî Eğitim Kalite Çerçevesi ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ile 21. yüzyıl becerileri olarak ifade edilen yeterlik ve beceriler doğrultusunda ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematik yeterliği, bilim ve teknoloji yeterliği, dijital yeterlik, öğrenmeyi öğrenme, inisiyatif alma ve girişimcilik, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yeterlikler, kültürel farkındalık ve ifade, beceri ve yeterlikler olarak belirlenmiştir.

Sadeleştirme

Yenilenen öğretim programlarında sadeleştirme ve içerik yoğunluğunun azaltılması ön planda tutulmuştur. Bu amaç doğrultusunda; güncelliğini yitiren konular çıkarılmış veya yeni bulgulara göre düzenlenmiş, farklı ünite, konu başlıkları ve sınıf düzeylerinde tekrar eden kazanımlar çıkartılmış, öğrenci seviyesinin üstünde, üst öğretim kurumlarında ilgi duyulan meslek alanı ile ilgili olarak öğrenilebilecek kazanımlar belirlenmiş ve açıklamalar yolu ile sınırlandırılmıştır.

3.3.2.1. Yenilenen İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programları

İlkokul ve ortaokul düzeyinde; beden eğitimi ve spor, bilişim teknolojileri ve yazılım, fen bilimleri, görsel sanatlar, hayat bilgisi, İngilizce, insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi, imam-hatip ortaokulu temel dinî bilgiler, matematik, müzik, oyun ve fiziki etkinlikler, peygamberimizin hayatı, sosyal bilgiler, T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük, Teknoloji ve Tasarım, temel dinî bilgiler (İslam 1-2), trafik güvenliği ve Türkçe olmak üzere 18 dersin müfredatı yenilenmiştir.

Güncellenen öğretim programları doğrultusunda derslerin işlenmesine yönelik olarak ders kitapları hazırlanmış ve 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla öğretmen ve öğrencilerimizin kullanımına sunulmuştur.

3.3.2.2. Yenilenen Ortaöğretim Programları ve Materyalleri

Ortaöğretim düzeyinde; Almanca, Almanca, Anadolu imam-hatip lisesi meslek dersleri (fıkıh, tefsir, dinler tarihi, hadis, akaid, kelam, hitabet ve mesleki uygulama, temel dinî bilgiler ve siyer), beden eğitimi ve spor, biyoloji, coğrafya, çağdaş Türk ve dünya tarihi, felsefe, fen lisesi biyoloji, fen lisesi fizik, fen lisesi kimya, fen lisesi matematik, fizik, Fransızca, görsel sanatlar, İngilizce, kimya, matematik, müzik, Peygamberimizin hayatı, sağlık bilgisi ve trafik kültürü, tarih, T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük, temel dinî bilgiler (İslam 1-2), Türk dili ve edebiyatı ve Türk kültür ve medeniyet tarihi olmak üzere 33 dersin müfredatı yenilenmiştir.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren ortaöğretim kurumlarının hazırlık ve 9. sınıflarda kademeli olarak uygulamaya konulmuş olan haftalık ders çizelgelerinde; 9-12. sınıflarda 1'er saat olan müzik, görsel sanatlar, beden eğitimi ve spor ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri 1 saat artırılarak ikişer saat olarak düzenlenmiş, 11. sınıflara tarih, 10. sınıflara ise felsefe dersleri ilave edilmiştir.

Tamamlanan öğretim programları doğrultusunda güzel sanatlar liseleri için 72, spor liseleri için 20, tüm liseler ve fen liseleri için 22 olmak üzere toplam 114 kitap yazdırılmış olup 10, 11 ve 12. sınıflara yönelik kitapların yazım çalışmaları ise devam etmektedir.

Matematik Tarihi ve Uygulamaları, Fen Bilimleri Tarihi ve Uygulamaları ile Hazırlık Sınıfı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Taslak Öğretim Programları da seçmeli derslerde olduğu gibi tamamlanmış ve Kurul Kararı'na bağlanmak üzere Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına gönderilmiştir.

3.3.2.3. Yenilenen Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Programları ve Materyalleri

Mesleki ve teknik eğitimde öğrencileri diplomaya götüren yeterliliğe dayalı modüler yapıda öğretim programları uygulanmaktadır. Mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan modüler öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri; Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, uluslararası gelişmeler, iş hayatında ve mesleklerde meydana gelen gelişmeler, ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler, eğitim kurumlarından ve uygulayıcılardan alınan geri bildirimler, uluslararası sınıflamalar ve standartlar, eğitim politikaları, protokoller, AR-GE raporları, TÜİK ve diğer kurum/kuruluş verileri referans alınıp kazanımlara dayalı olarak sektör, ilgili sivil toplum kuruluşları, üniversite temsilcileri, alan uzmanları ve meslek elemanlarının katılımı ile oluşturulan komisyonlarca hazırlanmakta ve güncellenmektedir. Güncellenen 53 alan ve 199 dala ait çerçeve öğretim programları, haftalık ders çizelgeleri ve ekleri 9. sınıflardan başlamak üzere uygulamaya konulmuştur.

Güncellenen ve uygulamaya konulan öğretim programlarına uygun olarak bireysel öğrenme materyaline değerler etkinliği başta olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konular yansıtılmaktadır.

Ülkemizdeki maden sektöründeki hızlı gelişim sonrası bu sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli meslek elemanlarının yetiştirilmesi için “Maden Teknolojisi Alanı Öğretim Programı” hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Sektörden gelen talepler doğrultusunda Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Makine Teknolojisi Alanı altına yeni bir dal olarak ilave edilmek üzerine Tıbbi Cihaz Üretimi Dalı Öğretim Programı geliştirilerek 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulamaya konulmuştur.

Geliştirilen/güncellenen öğretim programları hazırlanırken; Mesleki Yeterlilik Kurumu veya yetkilendirdiği kurum/kuruluşlar tarafından hazırlanıp Resmî Gazete’ de yayımlanarak uygulamaya konulan 4 üncü seviye 209 Ulusal Meslek Standardı referans alınarak program içeriklerine yansıtılmıştır.

Ahilik kültürünün gelecek kuşaklara aktarılması, meslek ahlakının meslek hayatındaki önemi ile millî ve manevi değerlere yönelik farkındalık oluşturulması amacıyla; mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının 9. sınıfında uygulanmakta olan mesleki gelişim dersine “Meslek Ahlakı ve Ahilik” modülü eklenmiştir. Meslek Ahlakı ve Ahilik modülüne ait bireysel öğrenme materyalinde vatan sevgisi konusunda 15 Temmuz Kalkışması ve şehitlerimize yer verilmiştir.

09.12.2016 tarihli ve 6764 sayılı “Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamında çıraklık eğitimi zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda, mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında öğretimi yapılan alan/dallar ile mesleki eğitim merkezlerinde uygulanan alan/dalların uyumlaştırma çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 27 alan, 141 meslek dalında

öğretim programı geliştirme çalışmaları tamamlanarak uygulamaya konulmuştur.

Muhasebe ve finansman, pazarlama ve perakende, büro yönetimi ve bilişim teknolojileri alanlarında yer alan mesleki İngilizce derslerinde okutulmak üzere hazırlanan mesleki İngilizce ders materyalleri güncellenerek öğrenci, öğretmen ve diğer ilgili tüm paydaşlarımızın kullanımına sunulmuştur.

Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında okutulmak üzere Çince 9, 10, 11 ve 12'nci sınıf ders materyalleri hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

"Meslekî Yeterlilik Kurumu Meslekî Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin Tebliğ" ekinde yer alan 48 meslekle ilgili ulusal meslek standardı ve ulusal yeterliliklerin mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında önceki yıllarda öğretimi yapılan bölüm programları ile halen öğretimine devam edilen alan/dal öğretim programlarının eşleştirmeleri yapılmıştır.

Özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde 18 alandan 7 meslek alanının program güncellemeleri yapılmış olup Talim ve Terbiye Kuruluna sunulmak üzere hazırlanmıştır. Türk İşaret Dili 2. ve 3.sınıf öğretim materyallerinin (öğretmen ve öğrenci kitabının) basımı ve dağıtımı yapılacaktır.

Orta/ağır zihinsel engelli öğrenciler ile otizmi olan öğrencilerin eğitim gördüğü özel eğitim uygulama okulu (I. ve II. kademe) ile özel eğitim iş uygulama okulu (III. kademe) eğitim programlarının ve bu programlara yönelik öğretim materyallerinin hazırlama çalışmalarına başlanmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için erken çocukluk 0-36 ay ve okul öncesi 36-72/78 ay eğitim programlarının ve bu programlara yönelik

öğretim materyallerinin hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır. Program ve materyal çalışmalarının 2018 yılında bitirilmesi planlanmaktadır.

3.3.3. Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci

Öğretim materyalleri ve ders kitapları inceleme ve değerlendirme sürecini yeniden düzenleyen Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği çerçevesinde inceleme ve değerlendirme çalışmaları etkili bir şekilde yürütülmektedir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuata göre taslak ders kitaplarının incelenmesi 18 aya kadar uzayabilen bir süre içinde gerçekleşirken, yeni düzenlemede incelenmek üzere e-Müfredat sistemine (panel sistemi) başvurusu yapılan tüm kitapların inceleme işlemleri 4 ay içinde sonuçlandırılmaktadır. Bu durum, sektörde kaynakların rasyonel ve verimli kullanılması açısından önemli bir yenilik olarak değerlendirilmekle birlikte, yeniden tasarlanan inceleme ve değerlendirme sistemi sektörün kapasitesinin geliştirilmesine de önemli katkılar sağlamıştır.

Panel sisteminde inceleme/değerlendirilmede ders kitaplarının; Anayasada ve Millî Eğitim Temel Kanunu'nda açıkça hükme bağlanmış eşitlik ilkesini gözeterek, temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımla hazırlanması, konuların işlenişinde ya da örneklerde insanların ve olayların sunulmasında toplumsal eşitlik ilkesinin gözetilmesi, içerikte ve görsel öğelerde bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlal edecek unsurlar bulunmaması, insan haklarına aykırı, ayrımcılık ve önyargı niteliği taşıyan ifadeler kullanılmaması, taslak ders kitabında kullanılan birey adlarının eşitlik ve genellik ilkesinin gereği olarak, toplumda kullanılan adlardan dengeli biçimde seçilmesi, toplumun yalnızca belirli bir kesimini temsil edecek şekilde kullanılmaması, verilen örneklerde ve kullanılan karakterlerde cinsiyet açısından makul bir denge gözetilmesi, anlatım, görsel öge ve çizimlerde toplumun değer yargıları, giyim ve hayat tarzının doğru olarak

yansıtılması, toplumun bir kesimini, siyasi görüşü ya da düşünce biçimini küçük düşüren veya önyargı oluşturabilecek anlatımlara yer verilmemesi, yönleriyle incelenmesi esastır.

Bu esaslar çerçevesinde yürütülen ders kitabı inceleme/değerlendirme süreci gerek işleyiş gerekse incelemedeki kriterler bazında standardizasyona kavuşmuştur. Aynı zamanda sistemin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir.

e-Müfredat sisteminin otomasyon kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar da yapılmaktadır. Bu sayede sistemin güvenli bir şekilde süreçteki değişim ve gelişmelere duyarlılığının artırılması sağlanacaktır.

Ayrıca e-müfredat sistemine yayınevleri/Hizmet Birimleri tarafından girilen taslak ders kitaplarındaki süreç içerisinde gözden kaçabilecek benzerliklerin (intihal) tespitini güvenilir bir şekilde yapmak amacıyla web tabanlı hizmet veren yazılım programı da hazırlanmaktadır.

Son olarak panel sisteminin geliştirilmesi kapsamında süreci daha verimli, nitelikli ve etkili kılabilecek yönetmelik ve yazılım güncelleme çalışmaları yapılmaktadır.

Öğretim programları güncellenerek kademeli olarak okutulan derslere ait kitapların kalitesini artırarak ders kitapları/materyallerinin hazırlanmasına yönelik politika, strateji ve uygulamalar geliştirmek amacıyla izleme değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır.

3.3.4. Destekleme ve Yetiştirme Kursları

2015-2016 eğitim ve öğretim yılında örgün ve yaygın ortaokul, ortaöğretim ve mezun öğrencilerimize yönelik başlamış olan destekleme ve yetiştirme kursları, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında devam etmiş ve 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında da devam etmektedir. Bu kurslar,

öğrencilerin derslerde edindikleri kazanımları pekiştirmelerine katkı sağlamak, özel ilgi ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla günden güne artan taleple hizmet sunmaya devam etmektedir.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılı “I. Dönem Destekleme ve Yetiştirme” kursları 23.391 kurs merkezinde başlamıştır. 4.287.620 öğrenci ve kursiyer bu kurslardan yararlanmak üzere başvuruda bulunmuştur. 14.666’sı ücretli, 285.082’si kadrolu toplam 299.748 öğretmen de bu kurslarda görev almak için müracaat etmiştir.

3.3.5. Fiziki Altyapı

Doğal nüfus artışı ve okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik çalışmalar sonucunda okula devam eden öğrenci sayısında her yıl önemli artışlar gerçekleşmektedir.

Derslik sayısı ve donanım, öğrencilerimize en uygun eğitim ortamlarının sağlanması hedefini en çok etkileyen hususların başında gelmektedir.

Eğitim Tesisleri ve Altyapı

Millî eğitimin genel ve özel amaçları doğrultusunda, toplumun her ferdine yetenekleri ölçüsünde kaliteli eğitim ortamının sağlanması öncelikli hedeflerimizdendir. Hükümetimizin eğitimi öncelikli alan olarak değerlendirmesi ile birlikte toplumda oluşan farkındalık sonucunda son yıllarda sürekli artan eğitim ihtiyacının karşılanması ve kaliteli eğitimin toplumun hizmetine sunulması, eğitime daha çok kaynak ayrılmasının yanı sıra, eğitime ayrılan sınırlı kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması ile sağlanabilmektedir.

2016-2017 eğitim ve öğretim yılında örgün ve yaygın resmî okul sayımız 54.463’e derslik sayımız da 561.895’e ulaşmıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde genel bütçe kaynağı dışında bütçe dışı kaynaklar da harekete geçirilerek hayırsever kişi, kurum ve kuruluşların katkıları ve düzenlenen kampanyalarla 2003 yılından bu yana 48.463 derslik yaptırılmıştır.

Tablo 24. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2016-2017)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Resmi Okulöncesi (*)	4.089	16.727
Resmi İlkokul	24.155	225.945
Resmi Ortaokul	16.397	159.464
Açık Ortaokul	1	-
Resmi Ortaöğretim	8.457	152.269
Açıköğretim Lisesi	1	-
Yaygın Eğitim (Resmî)	1.363	7.490
Toplam	54.463	561.895

(*) Okul öncesi eğitimde 19.731 resmî ana sınıfı okul sayılarına dâhil edilmemiştir.
Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2016-2017.
Ana sınıfı derslik sayısı bulunduğu kurumların derslik sayısında gösterilmiştir.

2003 yılından itibaren hayırseverlerimizin yaptırdığı derslikler dâhil olmak üzere toplam 282.166 derslik tamamlanarak eğitim ve öğretim hizmetine sunulmuştur.

Tablo 25. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2017)

Yıl	İlköğretim (Anaokulu/Anasınıfı Dahil)	Ortaöğretim (Mesleki Teknik Dahil)	Yaygın Eğitim	Eğitime %100 Destek	Toplam
2003	14.569	553	131	-	15.253
2004	18.355	2.476	104	7.143	28.078
2005	21.207	683	155	6.653	28.698
2006	20.049	1.336	114	6.744	28.243
2007	11.146	928	124	3.530	15.728
2008	14.674	716	42	1.358	16.790
2009	7.452	1.720	48	624	9.844
2010	11.598	2.725	27	2.967	17.317
2011	4.974	1.763	54	3.011	9.802
2012	10.255	4.300	72	4.079	18.706
2013	9.826	3.849	125	3.466	17.266
2014	18.857	6.812	68	3.011	28.748
2015	9.158	4.468	1	1.518	15.145
2016	9.200	7.781	12	2.985	19.978
2017	5.472	5.542	182	1.374	12.570
Toplam	186.792	45.652	1.259	48.463	282.166

Not: Hayırseverler, Dünya Bankası Kredisi, Avrupa Birliği Hibesi, Millî Piyango İdaresi, İMKB, Türk Telekom A.Ş. ve TOKİ kaynakları ile yaptırılan derslik sayıları dâhil edilmiştir. 31.10.2017 tarihli veriler baz alınmıştır.

Eğitim yapılarına uygulanan projelerimize ilave olarak 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile, ilkokul (4 yıl) + ortaokul (4 yıl) + lise (4 yıl) olması nedeniyle değişen ihtiyaç programları da dikkate alınarak, anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, imam hatip ortaokulu, imam hatip lisesine ait 28 adet eğitim yapısının projeleri ile 100, 200 ve 300 kapasiteli öğrenci pansiyonlarının mevcut projeleri revize edilmiş olup otel tipi oda sistemine uygun binaların projeleri tamamlanarak uygulamaya konulmuştur.

Mevcut duruma ilave olarak eğitim kurumları yeni tip proje alternatifinin geliştirilmesi ve özel eğitim uygulama merkezi, özel eğitim anaokulu, özel eğitim iş uygulama merkezi, özel eğitim mesleki eğitim merkezi, rehberlik ve araştırma merkezi, bilim ve sanat merkezi, çok amaçlı salon ve mescit, öğretmenleri, mesleki eğitim merkezi ve halk eğitim merkezine ait değişik kapasitelerde yeni tip proje yaptırılmasına ilişkin mimari ve mühendislik tip projeleri ihaleleri tamamlanmış olup projelendirme aşamasına 2017 Ocak ayında geçilmiştir. Projelerin, 2017 yılı sonuna kadar tamamlanarak 81 il valiliğine gönderilmesi planlanmaktadır.

Çocuklarımıza ve gençlerimize günümüzün ve geleceğin ihtiyaçları doğrultusunda, nitelikli ve ileri bir eğitimin verilebilmesi için öğretim programlarını destekleyen eğitim materyalleri, ders ve laboratuvar araç-gereçleri gibi, en son teknolojilere haiz eğitim ortamlarının sağlanması yönünde çalışmalara devam edilmektedir.

Güncellenen ders programları doğrultusunda derslerde kullanılan araç-gereçlerin tanımlanması ve standartlarının belirlenmesine yönelik olarak “Derslik/Pansiyon Donatım ve Ders Araç-Gereçleri Standartları” belirlenen malzemeler için üretime ve satın almaya esas teşkil eden teknik şartnameler hazırlanmış olup prototip geliştirme çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca; gelişen teknolojilerden gerektiği şekilde ve amaca uygun olarak yararlanabilmek, öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığını geliştirmek ve eğitim ve öğretimde atılan adımları kütüphaneleri etkili kullanarak desteklemek amacıyla okul kütüphanelerine yenilikçi bir bakış açısı getirilmiştir.

10. Kalkınma Planı’nda yer alan okuma kültürünün yaygınlaştırılması, çocukların erken yaşlarda kültür ve sanat eğitimi almalarının sağlanması ilkesinden hareketle geliştirilen Z-Kütüphane Projesi; estetik ve ergonomik tasarımıyla öğrencilerin okullarda bilgiyi sevme, öğrenme ve

dinlenme etkinliklerine imkân veren sosyal etkinlik alanı yaratma projesidir.

Zenginleştirilmiş kütüphaneler; bilgisayar, zekâ oyunları, okuma ve dinleme materyallerinin bir arada bulunduğu, sesli ve elektronik kitaplar gibi alternatif okuma seçeneklerinden öğrencilerin faydalanabildiği, taşınabilir tekerlekli raflarıyla, ahşap ve kumaş malzemelerle kaplanmış duvarlarıyla, estetik ve pedagojik açıdan uygun renkleriyle çocuklarda okuma alışkanlığı ve zevki uyandırarak, onları kütüphaneye çekecek mekânlar şeklinde tasarlanmıştır.

Bakanlığımız bütçesine ek olarak diğer kurum ve kuruluşlarla (sivil toplum kuruluşları, belediyeler, okul aile birlikleri, hayırseverler, il özel idareleri vb.) yapılan iş birliği ve protokoller sonucunda zenginleştirilmiş kütüphane sayısı 02 Ekim 2017 tarihi itibarıyla 81 ilde toplam 1.225'e ulaşmıştır. Bunların 1.084'ünün kurulum ve donatımı Bakanlığımız genel bütçe ödeneğinden karşılanmıştır. 2017 yılında okul kütüphanelerine Bakanlığımız yayını kültür kitaplarından 9.646 adet kitap gönderilmiştir. Bakanlığımız Arşiv ve Dokümantasyon Kütüphanesinde bulunan koleksiyonların ise dijitalleştirme ve kataloglama çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız tarafından İstanbul, Ankara, İzmir ve Trabzon illerinde "Yaşayan Eğitim Müzeleri" kurulması çalışmaları başlatılmıştır. 200 yıllık tarihi geçmişi bulunan İzmir Cumhuriyet Eğitim Müzesi binasının restorasyonu tamamlanmış olup çağdaş müzecilik anlayışına uygun şekilde tefrişi ve donatımı sağlanarak 2017 yılında hizmete açılmıştır.

Millî Eğitim Dergisi Mayıs 2017 Bahar sayısının, güzel sanatlar ve spor liselerinde okutulan "Müze Eğitimi" dersini desteklemek ve müze eğitimi farkındalığını artırmak için "Müze Eğitimi/Eğitim Müzesi Özel Sayısı" olarak yayınlanmıştır.

2023 Yayın Projesi kapsamında kültür kitaplarının basılması hedefine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda 2017 yılında 38 kültür kitabının baskısı yapılmıştır.

İlköğretim ve ortaöğretimde biyoloji, fen bilgisi, fizik, kimya, mesleki uygulama laboratuvarı ve yabancı dil laboratuvarı sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 21.849 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 39.776'ya ulaşmıştır.

İlköğretim ve ortaöğretimde kütüphane sayısı (sınıf kitaplıkları hariç) 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 14.478 iken 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında 23.294'e ulaşmıştır.

Özel Okul ve Derslik Sayıları

Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitim sistemimizde kalite ve rekabet odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacaktır. Bakanlığımız 2015-2019 Stratejik Planı'nda ve 10. Kalkınma Planı'nda özel sektörün eğitim ve öğretimdeki payını artırmak amacıyla teşvik uygulamaları geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Tablo 26. Özel Okul Verileri (2016-2017)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Örgün Eğitim (Özel)	10.053	100.029
Özel Okulöncesi	4.630	22.550
Özel İlkokul	1.324	22.325
Özel Ortaokul	1.481	17.672
Özel Ortaöğretim	2.618	37.482
Yaygın Eğitim (Özel)	11.374	68.318
Genel Toplam	21.427	168.347

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2016-2017.

Not: T.C. Aile ve Sosyal Politika Bakanlığına Bağlı özel okul öncesi kurumlar dâhil edilmiştir.

Özel okula dönüşmek isteyen dershanelere yirmi beş yıla kadar arsa tahsisi veya on yıla kadar bina kiralama imkânı tanınmıştır. Ayrıca özel öğretim kurumları mevzuatında değişiklik yapılarak, okula dönüşme taahhüdünde bulunan özel dershanelerin 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı sonuna kadar buldukları binalarda okul olarak faaliyet göstermelerine imkân tanınmıştır.

Dönüşüm Programı'na dâhil olan kurumlar, 2018-2019 eğitim ve öğretim döneminin sonuna kadar eğitim faaliyetlerine devam edebilecekler ve bu dönem sonunda taahhüt ettikleri okul türüne dönüşeceklerdir. Dönüşüm işlemlerini yerine getirmeyen kurumlar resen kapatılacaktır.

3.3.6. FATİH Projesi

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm vizyonu; "bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası haline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak" şeklinde belirlenmiştir. Bu doğrultuda Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'yle, her öğrencinin küresel rekabette sahip olması gereken 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması ve geleceğin insanının bugünden yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

2011 yılında FATİH Projesi ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'nın hayata geçirilmesine yönelik adımların atılmasıyla beraber 2013 yılından itibaren Bakanlığımız adına katılmaya başladığımız tüm yurt içi ve yurt dışı organizasyonlarında (fuar, konferans, çalıştay, sempozyum, zirve vb.) Eğitimde FATİH Projesi ve EBA platformunun tanıtılması, projeye katkı sağlayacak iş birliklerinin ve yeniliklerin değerlendirilmesi sağlanmıştır. Katılım sağlanan yurt dışı fuarlardan elde edilen izlenimler doğrultusunda dünyada Eğitimde FATİH Projesi gibi projelere yönelim olduğu ve birçok ülkenin eğitim bakanlıklarının benzer proje planlamalarına yöneldiği

görülmüştür. Ancak FATİH Projesi kadar kapsamlı ve devlet destekli bir projeye rastlanmamıştır.

EBA, eğitim kalitesinin ve fırsat eşitliğinin artırılmasını ve başarı düzeyinin geliştirilmesini hedefleyen FATİH Projesi'nin önemli bileşenlerinden biridir.

EBA, öğretmen ve öğrencileri tanıyan, bireyselleştirilmiş öğrenim imkânı sağlayan, kullanıcıya yapay zekâ algoritmalarını da kullanarak geri dönüşler yapan ve önerilerde bulunan, verileri analiz edebilen, raporlama yapabilen yeni nesil bir sistemdir.

Eğitim ve öğretim sürecinde bilişim teknolojileri vasıtasıyla eğitim içeriklerinin etkin kullanılmasını sağlamak amacıyla kurulan EBA; sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve incelemeye geçmiş doğru içeriklerin bulunduğu sosyal bir eğitim platformudur. Bu platformda öğretim programları, bilgi teknolojileri destekli öğretime uyumlu hale getirilerek eğitsel içerikler olarak sunulmaktadır.

Öğretmenlerin EBA'ya katkı sağlayabilmesi ve e-içerikler geliştirebilmesi amacıyla yüz yüze ve uzaktan eğitim yöntemleriyle eğitimler düzenlenmektedir.

Öğretmenlerimizin de katkı ve destekleriyle zenginleştirilen video, simülasyon, ses, görsel, animasyon, e-kitap, etkileşimli sözlük, e-dergi, sunum dosyası, eğitsel oyun türlerinden oluşan zengin içerikleri öğretmen, öğrenci ve velilere tamamen ücretsiz olarak sunan EBA, kısa zamanda K12 düzeyinde dünyanın en büyük eğitim portalları arasında yerini almıştır. Sayfa gösterimi sayısı ile şimdiden eğitim alanında dünyada en çok ziyaret edilen internet sitelerinden biri haline gelmiştir. EBA'ya öğrencilerimiz ve öğretmenlerimiz her zaman, her yerden internet üzerinden ulaşabilmektedir.

Görme engelli bireyler için hazırlanan sesli kitaplar, işitme engellilere yönelik hazırlanan öğrenme materyalleri, EBA'ya yüklenmiş olup ayrıca bu ders içerikleri fiziki ortamda da çoğaltılıp (CD, DVD vb.) öğrencilere ulaştırılmaktadır. Tablet bilgisayarlara da yüklenebilen bu içeriklerin çevrimiçi olarak güncellenmesi hizmeti, engelli bireyler için sürdürülen hizmetlerden biridir.

Ayrıca EBA'nın sosyal ve sanatsal yönünü ön plana çıkaracak, öğrencileri bilgisayar başına hapsolmaktan kurtaracak etkinlikler düzenlenmesi de EBA'nın gündemindeki bir başka önemli konudur. Bu amaçla “EBA Yarışmaları” adı ile resim, fotoğraf, kısa film, deney videoları vb. seri yarışmalar da düzenlenmektedir.

“Eğitimde tek adres” sloganıyla yola çıkan EBA, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları (STK), üniversiteler, belediyeler ve özel sektör tarafından geliştirilen içerikleri de bünyesine almakta ve hedef kitleye ulaştırmaktadır.

Özgür ve sınırsız kullanım olanağı sunması ile de fırsat eşitliğini sağlamada önemli bir bileşen haline gelen EBA'nın yazılım ve içeriklerinin güncellenmesi, zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi için donanım altyapısının daha da güçlendirilmesi zorunluluk haline gelmiştir.

FATİH Projesi kapsamında 432.288 adet etkileşimli tahta okullarımıza kurulmuştur. 15.103 okulda 1.014.000 adet uç kurulumu yapılmıştır. Altyapısı tamamlanan okullara Virtual Private Network (VPN) internet erişimi verilmektedir. Bu konuda çalışmalarımız devam etmektedir. Okulların altyapılarının yapılması ve sınıflara Etkileşimli Tahtaların kurulması devam edecektir. Her okul bu teknolojik imkânlardan faydalanacaktır. Okulların altyapılarının bu anlamda iyileştirilmesi için planlamalar yapılmaktadır. FATİH Projesinin sürekliliği için yeni modeller geliştirilmektedir. Öğrenci ve öğretmenlerimize taşınabilir bilgisayar seti dağıtımı da devam edecektir.

Öğretmenlerin teknolojik altyapılarını güçlendirmek, Bilişim Teknolojileri (BT) araçlarının etkin bir şekilde sınıflarda ve eğitimde kullanılmasını sağlamak amacıyla öğretmenlere yönelik olarak yüz yüze ve uzaktan eğitim yoluyla hizmet içi eğitimler verilecektir. 2018 yılı içerisinde merkezî olarak planlanan hizmet içi eğitimler ile öğretmenlerin FATİH Projesi kapsamındaki çeşitli eğitimler aracılığıyla bilgilendirilmesi hedeflenmektedir.

3.3.7. Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

Teknolojik yeniliklerin hızla artması ve ekonomide önemli bir pay haline gelmesi eğitimde de teknoloji kullanımını zorunlu hale getirmiştir. Bu doğrultuda Ülkemiz de dünyadaki bu gelişmeleri takip ederek eğitimde teknoloji kullanımını noktasında yoğun bir çaba sarf etmektedir.

Bakanlık olarak enformasyon teknolojilerini eğitim ve öğretimin tüm alanlarında kullanmaktayız.

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurum Standartları

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Standartları Sistemi ülke genelinde tüm resmî okul öncesi eğitim kurumları, ilkokullar, ortaokullar, imam hatip ortaokulları ve yatılı bölge ortaokullarında çocuklara yönelik sunulan her türlü eğitim hizmetine ilişkin verilerin toplanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve sonuçların iyileştirici çalışmalarda kullanılması amacıyla geliştirilmiş bir sistemdir.

Bu sistemden elde edilen veriler okulu izleme, değerlendirme, destekleme, geliştirme ve okula rehberlik etmenin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Kurum Standartları Analitikleri; okul, ilçe, il ve merkezî düzey için sistem üzerinden otomatik olarak hazırlanmakta olup her düzeyde tanımlanmış yetkililerin kullanımına açıktır.

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM 147)

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM 147), kurulduğu 2012 yılından bu yana Bakanlığımızın bütün görev alanlarında öğrenci, veli, öğretmen ve diğer vatandaşlarımızdan, çağrı yoluyla gelen yaklaşık 10,5 milyon bilgi edinme, soru, talep, görüş/öneri, ihbar ve şikâyet başvurusunu cevaplamıştır.

Gelen çağrılarının %94'ü İletişim Merkezi tarafından ilk kontakta cevaplanmış, inceleme ve araştırma gerektiren konular Bakanlığımız merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatlarındaki 1.216 iletişim merkezi destek bürosuna yönlendirilmiştir.

Vatandaşlarımız tarafından yapılan başvuruların %91'i bilgi edinme, %3'ü talep, %2'si ihbar/şikâyet ve %4'ü de görüş/öneridir.

İnceleme, araştırma veya soruşturma gerektiren başvurular, Bakanlığımız merkez veya taşra teşkilatındaki ilgili birime yönlendirilmekte ve en geç 72 saat içerisinde telefon, SMS veya e-mail aracılığıyla vatandaşlarımıza geri dönüş yapılmakta, günlük ortalama 9 bin vatandaşımıza hizmet verilmektedir. Vatandaşlarımıza 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet verilmekte olup merkezde 180 kişi görev yapmaktadır. Bunlardan 52'si engelli, %45'i kadın ve %85'i depremzededir.

Doküman Yönetim Sistemi (DYS)

Bakanlığımızda e-Devlet dönüşümünün vazgeçilmez bir parçası olan Doküman Yönetim Sistemi 01.10.2012 tarihinde Bakanlığımız merkez teşkilatı birimlerinde faaliyete geçirilmiştir. DYS aşamalı olarak tüm teşkilatlara yaygınlaştırılmaya başlamıştır. 2013 yılı Mart ayından itibaren 81 İl Millî Eğitim Müdürlüğünde kullanılmaya başlanmıştır. 2014 yılında yurt çapında ilçe millî eğitim müdürlüklerinin tamamı sisteme dâhil edilmiştir. 2015 yılında İçişleri Bakanlığı ile e-otoban entegrasyonu

tamamlanmıştır. Bugüne kadar toplam 21 yurt dışı temsilciliğimiz (Eğitim Müşavirlikleri ve Eğitim Ataşelikleri) DYS kapsamına alınmıştır. 2016 yılında resmî okul ve kurumlara DYS'nin yaygınlaştırılması çalışmaları başlatılmıştır. 2017 yılında bu süreç tamamlanmış ve tüm Türkiye'de yaklaşık 52 bin okul/kurum ve 110.000 kullanıcı sisteme dâhil edilmiştir. Bu yayılma hamlesi ile birlikte toplam kullanıcı sayısı 140.000'i geçmiştir. 2016 ve 2017 yıllarında yaklaşık bir yıl süreli EngelsizDYS Projesi adı altında görme engelli bakanlık personelinin DYS kullanabilmesi amacıyla geniş kapsamlı erişilebilirlik çalışmaları yapılmıştır.

EngelsizDYS Projesi

TÜSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfı tarafından düzenlenen 14. eTr (e-Türkiye) yarışmasında özel ödüle layık görülmüştür. 2017 yılında Evrak sorgulama ve dilekçe doğrulama işlemlerinin yapıldığı "evraksorgu.meb.gov.tr" sitesi bütünüyle güncellenmiş, erişilebilir ve mobil cihazlar için uyumlu olarak yeni arayüzü ile hizmet vermeye başlamıştır.

2017 yılında Bakanlığın Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) adresi alması sağlanmış olup KEP-DYS entegrasyon çalışmaları yapılmıştır.

DYS ile posta, kâğıt, toner, zarf ve gerekli donanım giderleri büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. Sistemde günlük ortalama 145 bin evrak, aylık ortalama 1,8 milyon evrak, versiyonları ile birlikte aylık 8 milyonun üzerinde evrak üretilmektedir. Şu ana kadar sistemde versiyonları ile birlikte 220 milyon, ekleri ile birlikte 90 milyon olmak üzere 54 milyonun üzerinde evrak üretilmiştir. Aylık ortalama 1100 GB yeni belge gelmektedir. Sistemde tutulan belge boyutu 26 TB'a ulaşmıştır.

MEB Mobil Bilgi Servisi

Bakanlığımız ve GSM operatörleri arasında imzalanan protokol gereği; öğrenci ve öğrenci velilerine e-Okul sisteminde üretilen öğrenci bilgileri, açık öğretim okulları öğrencilerinin kayıt yenileme tarihleri, sınav tarihleri, sınav sonuç bilgileri, mezun öğrencilerin diploma duyuruları, kredi sorgulama, her türlü merkezî sistem sınavları, sınav tarihleri, sınav giriş yeri bilgileri, sınav sonuç bilgileri, kazandığı okul, kayıt olduğu okul ile kaydının silindiği okul bilgisi gibi Bakanlığın belirlediği bilgileri mobil ortama mesajla aktarma, öğrenci ve velilerin istedikleri bilgilere mobil ortamdan mesaj bedeli ödemek şartıyla sorgulama yaparak ve/veya servise üye olarak erişim imkânı sağlamaya yönelik hizmetleri yerine getirmek için Bakanlığımız adına 8383 Mobil Bilgi Servisi kurulmuştur. İlk kullanımından bugüne kadar servisten 8.333.831 kişi yararlanmıştır.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel ve yurt dışında bulunan tüm örgün ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ve bağımsız anaokullarını kapsamakta olup öğrencilerle ilgili bütün iş ve işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik okul yönetim bilgi sistemidir. Örgün eğitimde bir öğrencinin okula kaydından başlayıp, mezuniyetine kadar olan süreçte, öğrencinin eğitim ve öğretim hayatı içerisindeki tüm bilgilerinin sistematik ve fonksiyonel olarak tutulduğu elektronik bir sistemdir. e-Okul Sistemi; e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi şeklinde çalışmaktadır.

Öğretmenler, okul idareleri, il-ilçe millî eğitim müdürlükleri, genel müdürlükler ve Bakanlık yöneticileri tarafından yetkilendirme seviyelerine göre kullanılmakta olup yaklaşık 1 milyon aktif kullanıcısı bulunmaktadır.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi

Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm çocukların velilerinin kullandığı sistemdir. Sınav ve proje bilgileri, not bilgileri, ders programı, devamsızlık bilgileri, nakil işlemleri, yerleştirme ve sınav bilgileri, okul duyuruları, okuduğu kitaplar gibi bilgileri velilerin anlık olarak takip edebildiği, e-Okul sistemi içerisinde yer alan bir modüldür.

MOBİL Veli Bilgilendirme Sistemi

Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm öğrencilerin e-Okul yönetim bilgi sistemi üzerindeki ders notları, devamsızlık bilgisi, ders programı vb. bilgilerinin öğrencilerimiz ve velilerimiz tarafından akıllı cep telefonu, tablet bilgisayar vb. mobil cihazlar üzerinden takip edebilmelerini sağlayan ücretsiz mobil uygulama projesidir.

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) Araştırması

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) Araştırması farklı soru tipleri ile üst düzey düşünme becerilerini ölçmeyi amaçlayan ulusal izleme çalışmasıdır.

ABİDE Araştırması; Türkçe, matematik, fen bilimleri ile sosyal bilgiler derslerinden farklı soru tipleri (çoktan seçmeli ve açık uçlu) ile üst düzey düşünme becerilerini ölçmektedir.

Başarı testlerinde Türkçe, matematik, fen bilimleri ile sosyal bilgiler derslerinden ayrı ayrı 20’şer adet çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular sorulmaktadır.

ABİDE Araştırması ile Bakanlığımız, sınav sistemlerine bir yenilik getirerek ulusal düzeyde bir izleme-değerlendirme sistemi kurmayı

planlamaktadır. Proje kapsamında yapılan uygulamalarda açık uçlu soruların ulusal sınavlarda kullanılabilceği görülmüştür.

Bu proje kapsamında öğrenci, veli ve öğretmenlerimize uygulanacak anketlerle mevcut durumu etkileyen faktörler belirlenerek, çalışma ve planlamalar buna göre yenilenecektir.

İllerde bu çalışmaları profesyonel bir şekilde yürütecek ölçme merkezleri kurularak okullarda yapılan ölçme değerlendirme çalışmaları daha sistematik hale getirilecektir.

e-Sınav Sistemi

e-Sınav Sisteminin illerde yaygınlaştırma çalışmaları devam edecektir. Bu şekilde motorlu taşıt sürücülerini kursu (MTSK) teorik sınav maliyeti asgariye indirilirken, sınav güvenliği üst düzeye çıkarılacaktır. Aynı zamanda vatandaşa randevu ile sınava girme imkânı sunulacaktır.

RAM Modülü

RAMDEVU sistemi devreye konulmuş ve 96.654 engelli birey için sistemden randevu alması sağlanmıştır. MEB e-Devlet Hizmetleri içerisine RAMDEVU bağlantısı sağlanmıştır.

Sınav İtiraz Modülü

Sınav İtiraz Modülü (e-İtiraz) MEBBİS içerisine entegre edilmiş ve aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Hitap Modülü

HİTAP sistemi aktif olarak kullanılmaya başlanmış ve e-personel modülü ile entegrasyonu sağlanmıştır.

e-Personel Modülü

e-Personel Modülü ile SGK HİTAP sisteminin entegrasyonu tamamlanmış ve aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. e-Personel Modülünde Personellerin ALES, YDS sınav sonuçlarının ÖSYM Bilgi Sisteminden alınmasıyla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Taşınalı Öğrenci Modülü

Öğrenci Taşıma Uygulaması kapsamında taşınan ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ile özel eğitim ihtiyacı olan kursiyerlerin okula erişiminin sağlanmasına ilişkin olarak planlama, taşıma ve yemek ihale sonuçlarına ilişkin veri girişlerinin yapıldığı modüldür. Modülde öğrenci taşıma planından taşıma ve yemek ihale işlemlerine, okulların puantaj işlemlerinden ödenek gönderme işlemlerine kadar her aşama takip edilmektedir. Taşınan öğrencilere verilen yemekle ilgili işlemler de bu modül üzerinden takip edilmektedir. Taşıma ve yemek ödenekleri bu modülde yer alan veriler esas alınarak gönderilmektedir.

e-Yaygın Sistemi

Bakanlığımıza bağlı yaygın eğitim kurumları tarafından sürdürülen kurs, seminer ve faaliyetlere ilişkin tüm iş ve işlemlerin verilerinin tutulduğu ayrıca kursun planlanmasından belge basımına kadar olan tüm sürecin yürütüldüğü bir sistemdir.

e-Özel Otomasyon Sistemi

Özel öğretim kursları, mezunlara yönelik bilim grubu programları uygulayan temel liseler, özel hizmet içi eğitim merkezleri, belediye destek eğitim merkezleri, belediyelerle iş birliği kapsamında açılan destek kursları, sosyal etkinlik merkezleri, uzaktan öğretim kursları ve diğer çeşitli kursların iş ve işlemleri, e-yaygın sisteminden alınarak e-özel otomasyon sistemine taşınması yoluyla yönetilen yazılım sistemidir.

e-Barınma modülü

Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği doğrultusunda kurum bilgileri, öğrenci, ücret, devam devamsızlık, kurum taahhütname bilgilerinin yer aldığı barınma hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, Bakanlık MEBBİS sisteminde yer alan e-Barınma modülü üzerinden yürütülmeye devam edilmektedir.

e-Mesem Modülü

Mesleki Eğitim Merkezi Programı (MEMP) uygulayan mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında 6764 sayılı Kanun öncesi kayıtlı olan çırak öğrencilere ait işlemler e-mesem modülünde devam edecek olup bu programda ki tüm yeni ilk kayıtlar e-Okul modülü üzerinden yapılmaktadır.

e-Burs Modülü

Öğrencilerimizin burs işlemleri bu modül üzerinden yapılmaktadır.

e-Pansiyon Modülü

Yatılılık iş ve işlemleri elektronik ortamda veri girişi yapılarak pansiyonlu okulların bütçeleri hazırlanmakta ve bütçe işlemleri hızlandırılmaktadır.

e-Konferans Sistemi

Eğitim alacak personelin mekândan bağımsız olarak bilgilendirmeye ulaşabilmesi ve zamandan tasarruf sağlaması amacıyla, aciliyeti bulunan birçok konudaki hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde e-Konferans sisteminden faydalanılmaktadır.

MebdeOgren Uzaktan Eğitim Platformu

İl MEBBİS yöneticilerince yüklenen eğitim videoları ile kullanıcıların zaman ve mekândan bağımsız olarak, internet üzerinden görsel ve işitsel bilgisayar eğitimi alabildikleri uzaktan eğitim platformudur. Platform üzerinden, yüksek ses ve görüntü kalitesi ile hazırlanmış, MEBBİS, e-Okul, DYS gibi Bakanlık projelerinin yanı sıra ofis programları, görsel tasarım araçları, bilgisayar programlama dillerine ait toplam 1.141 adet eğitim videosu sunulmaktadır.

Kurumsal İnternet Sitesi Projesi

Bakanlığımıza bağlı tüm kurumların kurumsal bir web sitesine sahip olması adına ortak tasarım çalışması yapılmıştır. Çalışmanın amacı, tüm kurumlarımızın güncel WEB standartlarına uygun geliştirilmiş tasarımları kullanan internet sitesine sahip olmalarını sağlamaktır.

Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi Projesi (TEFBİS)

Projeye il, ilçe ve okullar düzeyinde, okulların kaynak türlerine göre gelir ve gider envanterleri, öğrenciye yapılan eğitim harcamaları gerçek ve güncel verilerle elektronik ortamda tespit edilerek eğitime sağlanan kaynakların etkin ve verimli kullanılması, ekonomik yatırımlara dönüştürülmesine ilişkin verilerin alınması ve raporlanması sağlanmaktadır.

3.3.8. Eğitim ve Öğretim ile İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi

Bütün vatandaşlarımızın geleceğın meslekleri doğrutusunda eğitim düzeyleri ve niteliklerini artırarak, onları ekonomik ve sosyal hayata hazırlamak ve meslek edinmelerine yönelik eğitim ortamlarını oluşturmak, bu yolla ülke ekonomisinde ve üretimde söz sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Sektörle iş birliğini artırmak amacıyla Bakanlığımız Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü koordinasyonunda 99 kurum/kuruluşla 75 protokol yürütölmektedir.

Sektörlerle iş birliği yapılarak küresel rekabette sektörlerin gücünü artırmak, nitelikli insan gücü yetiştirmek, toplumda mesleki ve teknik eğitimin farkındalığını oluşturarak daha fazla tercih edilmesini sağlamak amacıyla eğitim-sektör istişare toplantıları yapılmaktadır.

Eğitim ve özel sektör iş birliğini gerçekleştirerek daha nitelikli iş gücü yetiştirmek, okul işletme iş birliğini geliştirmek, organize sanayi bölgelerinde ve dışında özel mesleki ve teknik eğitim veren okulların açılmasının desteklenmesini sağlamak ve böylece mesleki ve teknik eğitimi güçlendirmek amacıyla 35 ilde Eğitim-Özel Sektör İş Birliği Toplantıları Bakanlık temsilcileri, OSB Yönetim Kurulu Başkanlığı, toplantıların yapıldığı ilin sanayi ve ticaret odası yönetim kurulu başkanlığı ve güçlü sektör temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Hedefimiz mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan bütün alanları temsil eden sektör temsilcileri ile düzenli istişare toplantıları düzenlemektir.

Mesleki eğitim ile iş dünyası arasındaki bağları kuvvetlendirmek, sektörün arzuladığı nitelikli iş gücünü yetiştirmek, sektörün mesleki ve teknik eğitime olan katkılarını artırmak, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdam oranlarını yükseltmek ve iş gücünün gerçek iş ortamlarında

yetişmesini sağlamak amacıyla Okul Hamiliği Uygulamaları başlatılmıştır.

81 ilde üniversiteler ile iş birliği protokolleri imzalanarak meslek dersi ve genel bilgi dersleri öğretmenlerinin alanlarındaki mesleki gelişimleri desteklenmiştir. Sektör ile 48 protokol imzalanmış ve protokoller kapsamında hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenerek 6.268 meslek dersi öğretmenin gerçek iş ortamlarında eğitim almaları sağlanmıştır. Bundan sonraki süreçte meslek dersi öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerini bu şekilde almaları hedeflenmektedir.

Türkiye’de hızla gelişen sektörlerde ciddi miktarda kaliteli elemana ihtiyaç duyulmaktadır. Sektörün sağlıklı gelişmesi için çalışacak kişilerin sadece teorik eğitim ile değil pratik eğitimlerle de desteklenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda yürütülen İş Yeri Öğrenmelerinin Kalitesinin Geliştirilmesi (EQAVET NRP IQWBL) Projesi; işverenler, meslek odaları ve mesleki ve teknik eğitimin ilgili tüm tarafları arasında güçlü bir iş birliğinin oluşturulması yoluyla iş yeri temelli öğrenmenin kalitesinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında eğitim ve öğretimin kalitesinin artırılması amacıyla “Kalite İzleme ve Değerlendirme Sistemi” kurulmuştur.

Eğitimde yenilikçi yaklaşımlar kullanılarak bireylerin yabancı dil yeterliliğini ve uluslararası öğrenci-öğretmen hareketliliğini artırmak amacıyla atölye ve laboratuvar dersi öğretmenlerinin İngilizce dil yeterliliklerinin artırılmasına yönelik yabancı dil kursları düzenlenmiştir. Atölye ve laboratuvar öğretmenlerinin İngilizce dil yeterliliklerinin artırılması yoluyla alanlarında uluslararası düzeyde yapılan çalışmalarını takip etmeleri, bilgi ve becerilerini geliştirerek öğrencilerine aktarmalarını sağlamak amacıyla 42 atölye ve laboratuvar dersi öğretmeni İngiltere’ye dil eğitimine gönderilmiştir.

Avrupa Yeterlilik Çerçevesi doğrultusunda, AB ülkelerinde kişilerin kendi öğrenme deneyimleri üzerinde daha fazla kontrol sağlamak, farklı ülkelerde farklı öğrenme ortamları arasındaki hareketliliği cazip hale getirmek için Mesleki ve Teknik Eğitimde Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECVET) uygulaması desteklenmektedir.

Bakanlığımıza bağlı örgün mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında 2013-2014 eğitim ve öğretim yılından itibaren Avrupa Yeterlilik Çerçevesi ile uyumlu, öğrenci iş yükünü esas alan Mesleki ve Teknik Eğitimde Kredi Transfer Sistemi uygulaması başlatılmıştır.

Söz konusu uygulama ile 2013-2014 eğitim ve öğretim yılından itibaren mesleki ve teknik ortaöğretim okullarından mezun olan öğrencilere diploma ile birlikte aldıkları ve başardıkları ders, modül ve kredilerini gösteren belge düzenlenmektedir. Söz konusu belgenin e-Okul sisteminden verilmesi çalışmaları tamamlanmış olup 2016-2017 öğretim yılından itibaren okullar tarafından sistem üzerinden düzenlenmesi sağlanmıştır.

Avrupa Birliği düzeyinde bir eğitim programına girmek isteyen veya iş arayan Avrupa Birliği ülkeleri vatandaşlarının, sahip oldukları niteliklerini ve yeterliliklerini daha iyi göstermelerine yardımcı olmak amacıyla genel ya da mesleki ve teknik eğitim sonunda alınan belgelerin yetkinlik ve yeterliliklerinde şeffaflığını artırmak, söz konusu belgelerin farklı ülkelerde daha açık ve kolay şekilde anlaşılır olmasını sağlamak ve böylece kişilerin istihdam edilebilirliklerini artırmak amacıyla AB ülkelerinde Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından beş EUROPASS dokümanı kabul edilmiştir.

2017 yılında da küresel rekabette sektörlerin gücünü artırmak ve daha nitelikli insan gücü yetiştirmek amacıyla sektörle iş birliği gelişmiş, esnek ve modüler program çeşitliliğine sahip, teknoloji altyapısı güçlü ve daha çok talep edilen mesleki ve teknik eğitim yapısına ulaşmak için “Mobilya

Döşemeciliği Mesleki Yeterliliklerine Uygun E-Öğrenme Tabanlı Modüler Eğitim Programı ve Kariyer Rehberliği Projesi”, “Metal Sektöründe Yetkinlik Yönetimi İçin Yapısal Yöntemler (Smart-Comet) Projesi”, “Mesleki Eğitim Hareketlilik Veri Tabanı ve Rehberler (VETExpress) Projesi “Mesleki ve Teknik Eğitimde Yenilenebilir Enerji Kaynakları ve Teknolojileri Eğitimi Projesi”, “Endüstriyel Otomasyon Teknolojilerinin Orta Asya ve Orta Doğu Ülkelerine Yaygınlaştırılması Projesi”, “Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi-2 (MESGEP-2)” çalışmaları yürütülmektedir.

3.3.9. Ortaöğretime Uyum Programı

Ortaöğretime Uyum Programı'nın amacı, mevcut Uyum Programı'nın pansiyonda kalan öğrencileri de kapsayacak şekilde zenginleştirilerek 81 ilde tüm ortaöğretim kurumlarında yaygınlaştırılması yoluyla devamsızlık, sınıf tekrarı ve örgün eğitim dışına çıkmanın önlenmesidir. Bu projeye; ortaöğretim kurumlarında eğitim ve öğretime yeni başlayan 9. sınıf öğrencilerinin eğitim ve öğretim dönemi başlamadan önce öğrenim görecekleri okul hakkında bilgilendirilmesi, öğrencilerde aidiyet duygusunun geliştirilmesi ve akademik başarılarının artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca söz konusu proje kapsamında mevzuat, pansiyon talimatnamesi, ilk yardım, beslenme ve hijyen konularında öğrencilerin pansiyona uyumuna yönelik içerikler hazırlanarak pansiyonlarda görev alan belletici öğretmenlere birincil kaynak oluşturulması, pansiyonlu okullarda uygulama birliğinin sağlanması ve sunulan hizmetin kalitesinin artırılması amaçlanmaktadır.

3.3.10. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Okul Standartlarının Yaygınlaştırılması

Projenin amacı, okullarda kız ve erkek öğrenciler için toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, eğitimde eşitlikçi ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımın yaygınlaştırılmasıdır. Söz konusu çalışma kapsamında,

kazanımlarla ilişkili olarak Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Etkinlik Kitabı 12 ders özelinde hazırlanmıştır. Hazırlanan etkinlikler, pilot okullardan branş ve rehber öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilen bir çalıştayda değerlendirilmiştir. Öğretmenlerden alınan geribildirimler doğrultusunda revize edilen etkinlikler incelenmekte, proje uygulamaları başlamadan önce her pilot okuldan bir yönetici, rehber öğretmen ve branş öğretmenine “Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Hizmet İçi Eğitim Kursu” verilmektedir.

3.3.11. Müdahale Modeli Araştırması

Araştırmanın amacı, 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması yoluyla, özellikle örgün eğitim dışına çıkma riski taşıyan öğrencilerin okulu terk etmelerini ve öğrenci devamsızlıklarını önlemeye yönelik araştırma yapılmasıdır. Bu araştırmayla; sınıf tekrarı, okuldan erken ayrılma ve okul terki gerçekleştiren ve bu konularda riskli grupta yer alan öğrencilere yönelik olarak farklı ülkelerde gerçekleştirilen önleyici, müdahale edici ve telafi edici çalışma örneklerini ve uluslararası politika, model ve uygulamaları içeren bir araştırma raporu hazırlanması hedeflenmektedir. Araştırma raporunun hazırlanması kapsamında Bakanlığımız ile UNICEF iş birliğinde uzmanlar görevlendirilmiş olup araştırmaya ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

3.3.12. Okulum Türkiye

Okulum Türkiye Projesi ile doğal, tarihî ve kültürel mekânlar ile bilim ve eğitim merkezlerinin öğretim programlarıyla ilişkilendirilmesi yoluyla hazırlanacak öğretmen kılavuz kitapları doğrultusunda bu alanların okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılması, illere ait doğal, tarihî ve kültürel varlıkların gelecek nesiller tarafından tanınması ve bu varlıkların çevresel değerlerinin gözetilmesi, öğretim programlarındaki kazanımların yaparak ve yaşayarak öğrenilmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

3.3.13. Ortaöğretimde “Maker Hareketi”: Geleceğin Bilim İnsanlarının Yetiştirilmesi

Proje ile fen liselerinde “maker laboratuvarları” kurulması yoluyla; öğrencilere üretim kültürünü aşlamak, öğrencilerin düşündüğünü hayata geçirebilen, yenilikçilik, yaratıcılık, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi 21. yüzyıl becerilerine sahip, ekonomik ve sosyal gelişmelere katkı sağlayan bireyler olarak yetiştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

3.3.14. 81 İlde 81 Eğitim Müzesi Kurulması

Projenin amacı, gençlerin; millî, manevî ve kültürel değerleri benimseyen, koruyan ve geliştiren; eski ve yeni sanat ve kültür eserleri, müze ve anıtlar gibi millî değerlerimizi tanıyan, bugünkü yaşantıları ile geçmiş yaşantılar arasında bağlantı kuran bireyler olarak yetiştirilmeleridir.

3.3.15. Ölçme ve Değerlendirme

Bakanlığımız Merkezi Sistem Sınav Yönergesi kapsamında çeşitli düzeylerde sınavlar gerçekleştirmektedir. Bu sınavlar 6 ana grupta toplanabilir:

- Açık öğretim Kurumları Sınavları
- İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Bursluluk Sınavı
- MEB İçi Protokollü Sınavları
- MEB Dışı Protokollü Sınavları
- Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursiyerleri Sınavı
- Sözleşmeli Öğretmen Mülakat Sınavı

Öğretmenlik alan bilgisi gerektirmeyen alanlar için 03-07 Nisan 2017, alan bilgisi sınavı gerektiren alanlar için 24 Nisan-13 Mayıs 2017 tarihlerinde 58.763 aday sözlü sınavlara alınmıştır.

Motorlu taşıtlar sürücü kursiyerleri elektronik sınavları; 28 il, 32 merkezde e-sınav salonlarında gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca e-sınav uygulamalarını yaygınlaştırma kapsamında 81 il merkezinde e-sınav salonu açılması için donanım kurulum süreci başlamış olup 2018 yılı Şubat ayı sonunda tüm illerde elektronik sınavların yapılmasına başlanacaktır. Bunlara ek olarak, nüfus yoğunluğu fazla olan merkezlerde salon sayılarının artırılması hedeflenmektedir.

“Engelsiz” sınav uygulaması kapsamında ise; ilk olarak Beşevler e-sınav merkezinde uygulanan, işitme engelli adaylara yönelik motorlu taşıtlar sürücü kursiyerleri elektronik sınavları, sınav kurallarının ve sınav sorularının işaret dili ile anlatıldığı videolu sınav uygulaması hâlinde yapılmaktadır. İşitme engelli adaylara yönelik e-sınav diğer şehirlerde bulunan e-sınav salonlarında da uygulanmaya başlanmıştır. Sınava katılan az gören öğrenci/adaylara yönelik 18 puntoluk cevap kâğıdı ve kitapçık basılarak sınavlarda kullanılmaktadır. Hiç görmeyen öğrencilere yönelik ise şekilsiz eşdeğer soru hazırlanmaktadır.

Tablo 27. Sınav Verileri (2017)

Yapılan Sınavlar	Basılan Kitapçık Sayısı	Basılan Cevap Kağıdı Sayısı	Alan Ders Grup Sayısı	Sınavda Sorulan Soru Sayısı	Soru Hazırlama Sürecinde Görev Alan Personel Sayısı	Değerlendirme Gün Sayısı
Merkezi Ortak Sınavlar	7.545.000	8.118.050	20	400	97	30 (Her Dönem İçin)
Açık Öğretim Kurumları Sınavı (3 Dönem) (+1 Ek Sınav)	10.528.810	9.782.874	791	15.700	101	25 (Her Dönem İçin) Ekler 15 gün
MTSKS (4 Sınav)	954.000	992.092	2	168	9	12 (Her Dönem İçin)
İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Bursluluk Sınavı (İOKBS)	1.141.800	1.222.156	4	400	48	15
MEB Kurum Sınavları (17 sınav)	75.704	72.612	8	430	47	20 (Her Dönem İçin)
MEB Dışı Kurum Sınavları (12 sınav)	42.508	43.764	128	6.720	190	20 (Her Dönem İçin)

*15 Kasım 2017 tarihi itibarıyla

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı - PISA

OECD tarafından finanse edilen Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA (The Programme for International Student Assessment) OECD üyesi ülkeler ve diğer katılımcı ülkelerdeki zorunlu eğitimi bitiren öğrencilerin modern toplumda yerlerini alabilmeleri için gereken temel bilgi ve becerilere ne ölçüde sahip olduklarını ölçmeyi hedeflemektedir. PISA araştırmasının hedef kitlesi 7. sınıf ve üzeri sınıf düzeylerinde örgün eğitime kayıtlı olan 15 yaş grubu öğrencilerdir. 2000 yılından itibaren üç yılda bir yapılan PISA araştırmasına Ülkemiz 2003 yılından itibaren katılmaktadır.

PISA'nın bir sonraki döngüsü olan PISA 2018 uygulaması için 2017 yılı Nisan ayında 15 ilden 48 okulun katılımıyla "Pilot Uygulama" başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiş olup uygulama sonrasında;

- Açık uçlu sorulara verilen öğrenci cevapları, Uluslararası Merkez tarafından hazırlanan "Kodlama Rehberi" ışığında uzmanlar tarafından puanlanmıştır.
- Pilot Uygulama verileri belirlenen formlara uygun şekilde hazırlanarak analiz çalışmaları için Uluslararası Merkez'e iletilmiştir.

PISA 2018 Nihai Uygulamasına ilişkin olarak;

- Uluslararası Merkez tarafından yapılan analiz çalışmaları neticesinde Nihai Uygulamada yer alacak bilişsel test ve anket maddeleri gözden geçirilmiştir.
- Nihai Uygulamada yer alacak okulların belirlenmesine yönelik 15 yaş grubu öğrencilerin bulunduğu okul evreni gerekli formatlara uygun şekilde hazırlanarak Uluslararası Merkez'e iletilmiştir.

Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması - TIMSS

Dünyada çeşitli ülkelerin matematik ve fen alanlarında öğrenci başarılarını ölçmek, öğrenim ve öğretimin okullarda nasıl gerçekleştiğini belirlemek, ülkelerin eğitim sistemleri arasındaki farklılıkları ortaya koymak ve değerlendirmek amacıyla tasarlanan Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) araştırması Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Ülkemiz TIMSS sınavlarına 1999 yılından itibaren katılmaya başlamıştır. TIMSS'in bir sonraki döngüsü olan TIMSS 2019 uygulaması için 6 il, 32 okulda 806 4. sınıf öğrencisine e-TIMSS 2017 Ön Pilot Uygulaması gerçekleştirilmiş ve 2018 yılında yapılacak olan TIMSS 2019 Pilot Uygulaması için hazırlıklar başlamıştır.

Bu kapsamda TIMSS 2019 uygulamasına yönelik olarak 2017 yılında yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

- e-TIMSS 2017 Ön Pilot Uygulamasına yönelik olarak belirlenen bilişsel test maddeleri hem kâğıt-kalem testi hem de tablet üzerinden yapılacak teste uygun şekilde hazırlanmıştır.
- Bu çalışmanın yapılacağı okullar belirlenerek gerekli hazırlıklar yapılmıştır. Ardından hem kâğıt-kalem testi hem de tablet testi seçilen şubelerde uygulanmıştır.
- Uygulama sonrasında açık uçlu sorular uzmanlar tarafından puanlanmış, elde edilen veriler Uluslararası Merkez'e iletilmiştir.
- TIMSS 2019 kazanımları ile ülkemizin öğretim programları birlikte değerlendirilerek ilgili kazanımların örtüşme durumlarını gösteren raporlar Bakanlığımızın ilgili birimleri ile paylaşılmıştır.
- e-TIMSS 2017 Ön Pilot Uygulaması sonuçları ve ilgili birimlerin kazanımlarla ilgili görüşleri doğrultusunda TIMSS 2019 uygulamasının elektronik ortamda 5. sınıf düzeyinde yapılmasına karar verilmiştir.

- Mart-Nisan 2018 tarihlerinde yapılacak olan e-TIMSS 2019 Pilot Uygulaması'nda yer alacak okulların belirlenmesine yönelik okul evreni Uluslararası Merkez'e iletilmiştir.

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Araştırması ABİDE

ABİDE, farklı soru türleri kullanarak öğrencilerin üst düzey zihinsel özelliklere sahip olma durumlarını ölçmeyi amaçlayan ulusal bir izleme araştırmasıdır. 2015 yılında pilot uygulaması Ankara'da, 2016 yılında ise esas uygulaması 81 ilde gerçekleştirilen ABİDE uygulamasında açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular birlikte kullanılmıştır.

ABİDE 2018 uygulamasının Türkiye'yi ve ayrı ayrı illeri temsil edecek şekilde belirlenecek olan örneklem ile gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu öğrencilere Türkçe, matematik ve fen bilimleri başarı testlerinin yanı sıra bağlamsal faktörleri ölçen anketler de uygulanacaktır. Ayrıca bu öğrencilerin ilgili derslerine giren öğretmenlere ve öğrencilerin öğrenim gördükleri okulların yöneticilerine de anketler uygulanacaktır. Bu şekilde öğrenci başarısını etkileyen bağlamsal faktörler, ortaya konulacaktır. ABİDE 2018 uygulamasına hazırlık kapsamında 2017 yılında 230 öğretmene açık uçlu ve çoktan seçmeli soru yazma eğitimleri verilmiş ve her bir alandan yaklaşık 450 soru üretilmiştir.

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme Araştırma ve Geliştirme Projesi

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme Araştırma ve Geliştirme Projesi ile ölçme değerlendirme uygulamalarının standardize edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 2017 yılında 25 ilimizde ölçme değerlendirme merkezi oluşturulmuş, bu merkezlerin insan kaynakları ve fiziki kapasitesini geliştirme çalışmaları yürütülmüştür.

3.3.16. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler

Amacımız; Avrupa Birliği (AB) normları çerçevesinde eğitimin kalitesini artırmak, uluslararası iş birliğinden kaynaklanan fırsatlardan en üst düzeyde yararlanmak, ülkemizin eğitim alanındaki birikim ve tecrübelerini paylaşmak, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın eğitim çağındaki çocuklarının ülkemizle bağlarını korumak, Türkçe ve Türk Kültürüne dair eğitim ihtiyaçlarını karşılamaktır.

Bakanlığımızca Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO), Avrupa Konseyi, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü, İslam İşbirliği Teşkilatı, Dünya Bankası, Türk Konseyi, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu gibi uluslararası kuruluşlar ile Avrupa Birliği'nin eğitim ve öğretime ilişkin faaliyetleri yakından takip edilmekte ve çalışmalarla ilgili olarak eğitim camiası bilgilendirilmektedir.

UNESCO 39. Genel Konferansı kapsamında Ülkemiz 2017-2021 dönemi için UNESCO Yürütme Kuruluna seçilmiş olup UNESCO Öğretmen Görev Gücü Yönetim Kurulunda da Bakanlığımız tarafından temsil edilmektedir.

UNESCO'nun görev alanına giren konularla ilgili çalışmalar UNESCO Türkiye Millî Komisyonu ile iş birliği hâlinde sürdürülmektedir. Bu kapsamda, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu bütçesi ile uluslararası kuruluşlara yapılan katkı payı ödemeleri Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır.

OECD'nin eğitim alanında hâlihazırda yürütmekte olduğu yıllık katkı payına tabi olan programlardan Bakanlığımız; Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması (TALIS), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı, Uluslararası Eğitim

Sistemleri Göstergeleri Programı ve Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi çalışmalarına katılım sağlamaktadır. Ayrıca Ülkemiz OECD'nin Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı Ağı Bürosu'nda, Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi Yönetim Kurulunda ve Eğitim Politikaları Komitesinde Bakanlığımız tarafından temsil edilmektedir.

Ekonomik İşbirliği Teşkilatına (EİT) bağlı ihtisas kuruluşlarından biri olan Eğitim Enstitüsü Ankara'da kurulmuş olup söz konusu Enstitünün II. Mütevelli Heyeti Toplantısı 26 Temmuz 2017 tarihinde İstanbul'da Bakanlığımız ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıda Ülkemiz, ikinci kez EİT Eğitim Enstitüsünün Başkanlığını yürütmek üzere seçilmiştir.

Bakanlığımızca uluslararası kuruluşlara yapılan katkı payları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 28. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2014-2017)

ULUSLARARASI KURULUŞLAR		2014 YILI	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
UNESCO	PARİS	1.973.898,00 €	2.147.711,00 €	1.357.520,00 €	1.353.568,00 €
	NEWYORK	2.102.220,00 \$	1.864.446,00 \$	1.643.241,00 \$	1.756.460,00 \$
FULBRIGHT 2016		350.000,00 \$	1.515.000,00 \$	1.000.000,00 \$	1.000.000,00 \$
OECD	CERI	53.303,51 €	58.610,35 €	63.077,49 €	66.407,00 €
	PISA	82.710,00 €	86.846,00 €	91.188,00 €	95.747,00 €
	INES WP	15.971,00 €	16.840,00 €	17.008,00 €	17.816,00 €
	TALIS		35.639,00 €	64.867,00 €	142.976,00 €
	LSO	7.556,00 €	8.111,00 €	8.281,00 €	8.656,00 €
	NESLI	7.415,00 €	7.738,00 €	7.816,00 €	7.958,00 €
	ECEC			81.742,00 €	
IEA	TIMMS		75.000,00 €	37.500,00 €	67.500,00 €
	TIMMS		79.700,00 \$	39.200,00 \$	69.370,00 \$
AB	AVRUPA OKUL AĞI	32.231,00 €	32.231,00 €	32.231,00 €	32.231,00 €

Türk Konseyi'nin faaliyetleri kapsamında; Öğrenci Değişim Programı, Öğretmen Değişim Programı, ortak Türk tarihi ders kitabı ve ortak Türk coğrafyası ders kitabının hazırlanması gibi çalışmalar yürütülmektedir.

Öğrenci Değişim Programı ilk kez 2016 yılında Ülkemizde uygulanmış, 19 Haziran 2017 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Türk Konseyi Kıdemli Memurlar Altıncı Toplantısı'nda ise Öğretmen Değişim Programı'nın ilk olarak Ülkemizde düzenlenmesi teklif edilmiştir.

Ortak Türk tarihi ders kitabı ile ilgili çalışmalar başlatılmış, 15. yüzyıla kadar olan bölümünü kapsayan 1. kitabın yazımı tamamlanmıştır. 25-29 Eylül 2017 tarihlerinde Astana'da düzenlenen Uzmanlar Toplantısı'nda ders kitabına nihai hâli verilmiş olup söz konusu kitap ilgili ülkelerin son kez onayına sunulacaktır.

Ortak Türk coğrafyası ders kitabının taslağı Bakanlığımızla paylaşılmış kitaba yönelik hazırlanan rapor Türk Konseyi Sekretaryasına iletilmiştir.

OECD'nin eğitim alanında hâlihazırda yürütmekte olduğu yıllık katkı payına tabi olan programlardan Bakanlığımız; Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması (TALIS), Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı (ECEC), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Uluslararası Eğitim Sistemleri Göstergeleri Programı ile Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi çalışmalarına katılım sağlamaktadır.

Ekonomik İşbirliği Teşkilatına (EİT) bağlı ihtisas kuruluşlarından biri olan Eğitim Enstitüsü Ankara'da kurulmuş olup söz konusu Enstitünün II. Mütevelli Heyeti Toplantısı 26 Temmuz 2017 tarihinde İstanbul'da Bakanlığımız ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Enstitünün kurumsallaşmasına yönelik Bakanlığımızca gerekli çalışmalar, ilgili Bakanlıklarla da koordinasyon içerisinde sürdürülmektedir.

Avrupa Birliği'nin Eğitim ve Öğretim 2020 çerçevesinde ortaya koyduğu hedeflerini, ülkemiz de paylaşmakta ve Avrupa Birliği'nin eğitimdeki hedeflerine ulaşma yolunda Bakanlığımız çalışmalarını sürdürmektedir. Eğitim ve Öğretim 2020 kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından Şubat 2016 ile Haziran 2018 tarihleri arasında faaliyet göstermek üzere oluşturulan 6 adet çalışma grubuna ülke temsilcilerimiz görevlendirilmiştir.

38 ülke ile birlikte Türkiye'nin üye olduğu Avrupa Eğitim Bilgi Ağı (EURYDICE) tarafından yürütölen Avrupa Eğitim Ansiklopedisi olarak adlandırılan EURYPEDIA'da Türkiye Eğitim Sistemi'ne ilişkin güncel veriler yer almaktadır. Ayrıca, EURYDICE'de ortak yapılan raporlarda diğer ölkelerin ve ülkemiz eğitim sistemine ilişkin bilgiler karşılaştırmalı olarak bulunmaktadır.

2014-2020 dönemi, Ülkemiz ile Avrupa Birliği arasındaki Mali İşbirliği IPA-II kapsamında, ilgili sektörlerle yönelik proje çalışmalarımız devam etmektedir.

Bakanlık olarak uyguladığımız politikalar neticesinde ülkemizde, eğitimin çıktılarını ve dolayısıyla sistemin performansını değerlendiren uluslararası araştırma sonuçlarına göre gelişmeler kaydedilmiştir.

Diğer taraftan bu iyileşmeler İnsanî Gelişme Raporu'nda da yerini bulmuştur. 2015 yılı raporunda 195 ülke içinde verileri mevcut 188 ülkeye bakıldığında, 2014 yılında İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında Norveç 0,944 ile en yüksek endekse sahip ülke, Nijer ise 0,348 ile en düşük insani gelişme endeksine sahip ülkedir. Türkiye 2015 yılında 0,767 endeks değeri ile 71. sırada yer almıştır.

Tablo 29. İnsani Gelişme Raporu (2015)

Yıllar	Doğumda Ortalama Yaşam Beklentisi	Beklenen eğitim süresi (2015)	Ortalama Eğitim Süresi (2015)	Satın Alma Gücü Paritesi Cinsinden Kişi Başına Gayri Safi Milli Gelir	İnsani Gelişme Endeksi (2015)	İnsani Gelişme Endeksi
2015	75,3	14,5	7,6	18.705 \$	0,767	71

Kaynak: www.tuik.gov.tr

Türkiye’de ortalama eğitim görme süresi 2000’li yılların başında 5,5 yıl iken bu süre 2015 yılı itibarıyla 7,6 yıla yükselmiştir.

Ancak, eğitime erişim başta olmak üzere kaydedilen iyileşmelere rağmen, eğitimin kalitesinin yükseltilmesi, bölgeler ve okul türleri arasındaki başarı düzeyi farklılıklarının azaltılması ihtiyacı önemini korumaktadır.

21. yüzyılın yükselen ülkesi olarak hedefimiz, bilgi toplumuna dönüşmüş, her alanda AB standartlarını yakalamış ve küresel ölçekte rekabet gücü yüksek, güçlü bir Türkiye’dir.

Yurt dışındaki çocuklarımızın; öz güven sahibi, ülkemizle güçlü bir mensubiyet ve kimlik bağını sürdüren, buldukları ülkelerde hayatın her alanında önemli konumlar edinen ve bu ülkelere bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda katkılar yapabilen bir nesil olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın eğitim ihtiyacını karşılamak ve eğitim ve öğretim alanındaki uluslararası ilişkilerimizin geliştirilmesini sağlamak amacıyla Bakanlığımızın 34 ülkede 31’i eğitim müşavirliği ve 25’i eğitim ataşeliği olmak üzere toplam 56 temsilciliği bulunmakta olup dünya üzerindeki etkinliğimizi artırmak amacıyla yeni temsilcilikler açılması için çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımız yurt dışı teşkilatında görevli eğitim müşaviri ve eğitim ataşelerinin katılacağı “Millî Eğitim Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı Uluslararası Eğitim Yöneticileri Çalıştayı”nın 2018 yılında ikincisinin yapılması planlanmaktadır.

Düzenlenecek uluslararası çalıştay kapsamında Bakanlığımız yurt dışı hizmetlerinin daha etkin ve etkili yürütülmesi amacıyla eğitim müşaviri ve ataşelerinin görev yerlerinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri, söz konusu personelin iletişim becerilerinin güçlendirilmesi, merkez teşkilatı ile yurt dışı teşkilatı personeli arasında tecrübe ve bilgi aktarımının sağlanması hedeflenmektedir.

Ayrıca, 2018 yılında Balkan ülkelerinde, Avrupa’da ve Türk Cumhuriyetlerinde olmak üzere Bakanlık temsilcileri ile yurt dışı temsilcilerinin bir araya gelerek bölgesel sorunların tartışılacağı, çözüm önerilerinin üretileceği ve bölgelere ilişkin ortak politikaların oluşturulacağı 3 bölge toplantısının yapılması planlanmaktadır.

İlgili ülke makamlarıyla iş birliği çerçevesinde Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunması, yurt dışındaki vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın kültürel bağlarının korunması, güçlendirilmesi ve Türk dilinin öğretilmesi amacıyla Bakanlıklar arası Ortak Kültür komisyonu marifetiyle “Türkçe ve Türk Kültürü” dersi öğretmeni ile ihtiyaç duyulan diğer branşlarda öğretmen görevlendirilmektedir. Hâlihazırda 27 ülkede 1.726 görevli öğretmen bulunmaktadır.

Tablo 30. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2017)

Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı
ABD	1	İngiltere	33	Moldova	7
Almanya	505	İran	10	Özbekistan	16
Arnavutluk	1	İsviçre	29	S. Arabistan	370
Azerbaycan	80	İtalya	2	Tacikistan	5
Bahreyn	1	Katar	18	Tunus	11
Belçika	28	Kırgızistan	93	Türkmenistan	56
Fransa	192	K.K.T.C	151	Romanya	10
Bulgaristan	3	Kuveyt	25	Yunanistan (Batı Trakya)	15
Gürcistan	37	Lübnan	12	Kazakistan	15
Toplam Öğretmen Sayısı					1.726

Bakanlıklar arası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle Türk dilinin öğretilmesi amacıyla yurt dışında bulunan üniversitelerin Türkoloji kürsülerinde/yabancı dil bölümlerinde veya Büyükelçiliklerimiz/Başkonsolosluklarımız nezdinde açılan Türk kültür merkezlerinde okutman görevlendirilmektedir. Hâlihazırda 26 ülkede 48 okutman bulunmaktadır.

Tablo 31. Okutman (Yurt Dışı) (2017)

Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı
Almanya	10	Hırvatistan	1	Portekiz	1
Avustralya	1	İngiltere	2	Rusya Federasyonu	1
Belarus	1	İran	1	Srbistan	2
Bosna Hersek	2	İrlanda	1	Slovenya	1
Çek Cumhuriyeti	1	İsveç	2	Slovakya	1
Danimarka	1	İtalya	2	Tunus	1
Finlandiya	1	Kuveyt	1	Ukrayna	2
Fransa	3	Kazakistan	2	Ürdün	2
Gürcistan	3	Polonya	2		
Toplam Öğretmen Sayısı					48

Türkiye'nin içinde bulunduğu geniş kültürel havza, dinamik nüfus açısından hem iş gücü hem de eğitimle ilgili fırsatlar barındırmaktadır. Türkiye'nin bölgesel bir merkez olarak yükselmesi, iki yönlü insan hareketliliğini artırmaktadır. Bölgesel ve uluslararası hareketliliğin önümüzdeki dönemde daha da artması beklenmektedir. Çok sayıda öğrencinin yurt dışında eğitim görme eğiliminde olduğu günümüzde Türkiye, gelişen beşeri sermayesi ve eğitim kurumlarıyla bu alanı fırsata dönüştürebilecek bir potansiyel taşımaktadır.

2017 yılı itibarıyla 113 ülke ile kültürel iş birliği anlaşmaları, eğitim iş birliği anlaşmaları, iş birliği protokolleri, iş birliği mutabakat zabitleri imzalanmıştır.

2016 yılında 9 ülke ile 9 anlaşma imzalanmıştır. 2017 yılında 11 ülke ile de 11 anlaşma imzalanmıştır. 86 ülke ile de 103 iş birliği anlaşması, mutabakat zaptı, kültürel değişim programı, kültür merkezleri anlaşması ve protokollere dair müzakereler devam etmektedir.

Afrika ülkeleriyle Türkiye arasında eğitim alanında ilişkilerin geliştirilmesi, eğitim sistemimiz hakkında bilgi aktarılması, mümkün olması halinde eğitim iş birliği anlaşmalarının imzalanması ve FETÖ iltisaklı okulların Türkiye Maarif Vakfı'na devredilmesi konularında görüşmeler yapmak üzere 19-21 Ekim 2017 tarihleri arasında İstanbul'da "Türkiye-Afrika Eğitim Bakanları Konferansı" gerçekleştirilmiştir.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın eğitim ve öğretim çağındaki çocuklarının eğitim ihtiyaçları Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri/Başkonsoloslukları nezdinde Suudi Arabistan, İran, Afganistan, Kuveyt, Belçika, Danimarka, Avusturya, Romanya, Moldova, Azerbaycan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan, Gürcistan ve Katar'da bulunan 63 okulumuz tarafından karşılanmaktadır. Kırgızistan, Azerbaycan, Türkmenistan ve Tacikistan'da faaliyetine devam eden 4

Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) ile de Türkçe öğretimine yönelik faaliyetler devam etmektedir.

Tablo 32. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (Yurt Dışı) (2017)

S.N.	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	T.C. Öğrenci			Diğer Öğrenci				
			Kız	Erkek	Toplam	Genel Toplam	Kız	Erkek	Toplam	Genel Toplam
1	Suudi Arabistan	Riyad	630	573	1.203	4.197	13	10	23	286
		Cidde	647	493	1.140		60	47	107	
		Medine	365	355	720		28	7	35	
		Tebuk	190	164	354		22	9	31	
		Taif	117	94	211		16	11	27	
		Dammam	119	123	242		1	2	3	
		Abha	74	81	155		10	2	12	
		Mekke	76	96	172		35	13	48	
2	Belçika	Brüksel	0	101	101	101	0	0	0	0
3	Kuveyt	Kuveyt	128	150	278	278	1	0	1	1
4	İran	Tahran	25	27	52	52	1	3	4	4
6	Azerbaycan	Bakü	697	777	1.474	1.474	356	221	577	577
7	Kırgızistan	Bişkek	267	217	484	484	373	919	1.292	1.292
8	Özbekistan	Taşkent	104	72	176	176	6	4	10	10
9	Türkmenistan	Aşgabat	269	228	497	497	186	153	339	339
10	Romanya	Bükreş	1	1	2	2	136	246	382	382
11	Moldova	Kişinev	0	2	2	2	50	85	135	135
12	Tacikistan	Duşanbe	0	0	0	0	196	287	483	483
13	Danimarka	Kopenhag	0	0	0	0	29	41	70	70
14	Avusturya	Viyana	35	57	92	92	2	7	9	9
15	Katar	Doha	55	42	97	97	0	0	0	0
16	Gürcistan	Batum	121	107	228	228	0	0	0	0
Toplam			3.920	3.760	7.680	7.680	1.617	2.087	3.704	3.588
Genel Toplam										11.268

2015 yılından itibaren 6528 sayılı Kanun kapsamında; yurt dışında büyükelçilikler/başkonsolosluklar aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren okulların hizmet binası yapımı, donatımı, kefalet ücreti ve kira giderleri ile Bakanlıkça uygun görülen diğer ihtiyaçları Bakanlık bütçesinden karşılanmaktadır.

İkili kültürel anlaşmalar çerçevesinde yabancı hükûmetler tarafından kendi ülkelerinde kullanılmak üzere vatandaşlarımıza verilen burslara yönelik iş ve işlemler Bakanlığımızca yürütülmektedir. İkili kültürel anlaşmalar çerçevesinde yabancı hükûmetlerce Hükûmetimiz emrine verilen burslar kapsamında; 2016-2017 akademik yılı için 319 kişiye burs imkânı sağlanmıştır.

2017-2018 akademik yılında Ekim ayı itibarıyla 66 lisans, 93 yüksek lisans, 38 doktora, 54 yaz/dil/staj, 20 araştırma, 3 akademisyenlik ve 11 de diğer alanlarda (sanat, Asya bursu vd.) olmak üzere toplam: 285 kişiye; ayrıca Brunei, Fas ve Meksika hükûmetlerince de çeşitli alanlarda 33 kişiye burs olmak üzere toplamda 318 kişiye burs verilmesi çalışmaları devam etmektedir.

Yurt dışında Türkçe'nin ve Türk kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için; Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarına Türkçe ve Türk kültürü dersleri verilmektedir. Bu kapsamda; 2017 yılında başta Federal Almanya olmak üzere Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarından 137.250'sinin Türkçe ve Türk kültürü derslerine katılımı sağlanmıştır.

Ayrıca Bakanlığımızca 2017 yılında ücretsiz olarak yurt dışına toplam 52.811 adet ders ve kültür kitabı ile 1.044 adet eğitim materyali gönderilmiştir.

Tablo 33. Kitap ve Eğitim Materyalleri (Yurt Dışı) (2017)

Sıra No	Ülke	Kitap Adeti	Eğitim Materyali Adeti
1	Almanya	-	205
2	Belçika	290	799
3	Bosna Hersek	-	40
4	Hollanda	730	-
5	Fransa	102	-
6	Moğolistan	65	-
7	İsveç	43	-
8	Tunus	620	-
9	Makedonya	215	-
10	Yunanistan	50.746	-
Toplam		52.811	1.044

Kardeş okul ilişkisi: Ülkemiz ve yabancı ülke okulları arasında toplam 347 okul eşleştirilmiştir.

3.4. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

Ülkemizin 2023 yılında dünyanın 10 büyük ekonomisinden biri olma hedefi dikkate alındığında, bu hedefe ulaşabilmesi ancak nitelikli bilgi üretimi ve nitelikli insan faktörü ile mümkün olabilecektir. Bunun da, küresel ölçekte rekabetçi bir yükseköğretim sistemine sahip olunmasını gerekli kıldığı malumdur.

Ülkemizde yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması 2000’li yıllar öncesinde çözümlenmesi gereken en öncelikli konu iken özellikle 2003-2014 yılları arasında bu konuda sayısal açıdan çok önemli gelişmeler sağlanmış, bir sıçrama yaşanmış ve yatay büyüme olarak adlandırabileceğimiz büyük bir büyümeye şahit olunmuştur.

Bugün itibarıyla üniversite sayımız 112 devlet, 67 vakıf olmak üzere 179’a ulaşmıştır. Ayrıca 5 vakıf meslek yüksekokulu ve Millî Savunma Üniversitesi ile Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesiyle birlikte

toplam 186 yükseköğretim kurumumuz mevcut olup 2016-2017 eğitim ve öğretim döneminde öğrenci sayımız 7 milyon 198 bin 987'ye ulaşmıştır. Bu öğrenci sayımız ile Avrupa Yükseköğretim Alanındaki ikinci en büyük öğrenci sayısına sahip ülke konumuna gelinmiştir. Bu öğrenci sayısının 2 milyon 555 bin 926'sı ön lisans, 4 milyon 71 bin 579'u lisans, 480 bin 215'i yüksek lisans, 91 bin 267'si doktora öğrencisidir. Öğretim elemanı sayımız ise 151 bin 763 olup bunun 71 bin 390'ı öğretim üyesidir.

Yükseköğretim sistemimizdeki son 10 yılda yaşanan bu büyüme sürecinin bundan sonraki aşaması nitelik ve kalite bakımından da büyümedir.

Bu kapsamda tarafımızca gerçekleştirilen ve yapısal değişim niteliğinde olan en önemli girişimlerimiz, “Kalite Kurulunun Oluşturulması” ve “Miyon Farklılaşması Odaklı İhtisaslaşma”dır.

Bunlardan Kalite Kurulu ile ilgili olarak; Üretim Reform Paketi kapsamında idari ve mali açıdan bağımsız bir Kalite Kurulunun kurulması mümkün olmuştur. Kısa süre içinde yapılanması tamamlanacak olan Yükseköğretim Kalite Kurulu, yükseköğretim kurumlarımızda eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerin iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini ve bu kapsamda tanımlanan görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin esasların düzenlendiği ikincil ve üçüncül mevzuat çalışmalarını da tamamlayacaktır. Bu Kurulun önceki dönemde olduğu gibi biri “Kurumsal Değerlendirme” diğeri “Program Akreditasyonu” olmak üzere dış değerlendirme odaklı iki ana misyonu koordine etmesi beklenmektedir.

Yapısal değişikliği gerçekleştirecek ikinci husus, üniversiteler de miyon farklılığı odaklı ihtisaslaşma ve bu kapsamda beklenen çeşitliliğdir. Üretim Reform Paketi kapsamında Yükseköğretim Kurulunun görevleri arasına “Yükseköğretim kurumlarının ihtisaslaşmasına yönelik çalışmalar yapmak ve bu konuda karar vermek.” ifadesi eklenmiştir.

Üniversitelerimizin tümünün aynı ve birbirinin kopyası olmasını tasvip etmiyoruz. Bütün üniversitelerimiz “uluslararası üniversite” olmak istiyor. Hâlbuki üniversitelerimizin hepsi uluslararası nitelikleri gözetmeli, fakat farklı değerler üretmelidir. Bu kapsamda üniversitelerimizin bir kısmının eğitimde, bir kısmının araştırma ve teknoloji üretiminde bazılarının da bölgesel kalkınmaya katkı sağlamakta farklılaşmasını istiyoruz. Bu yaklaşımla kastedilen, bir üniversitenin sadece bir alanda faaliyet göstermesi değil, üniversitenin bütün alanlarda faaliyet gösterirken bir alanda temayüz etmesidir.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için YÖK’ün koordinasyonunda, hem üniversitelerin buldukları bölgeye olan katkılarını artırmak hem de üniversiteleri belirli alanlarda ihtisaslaşmaya teşvik etmek amacıyla özellikle 2006 yılı sonrasında kurulmuş olan yükseköğretim kurumlarına yönelik başta Kalkınma Bakanlığımız olmak üzere ilgili Bakanlıklarımız “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması” çalışmasını başlatmıştır. 15 ay süren kapsamlı bir çalışma ve değerlendirme sonrasında 5 pilot üniversite belirlenmiş ve sonuçları 18 Ekim 2016 tarihinde, 2016-2017 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreni’nde Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanmıştır. Buna göre;

- Bingöl Üniversitesi; tarım ve havza bazlı kalkınma alanında,
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi; hayvancılık alanında,
- Düzce Üniversitesi; sağlık ve çevre alanında,
- Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi; tarım ve jeotermal alanında,
- Uşak Üniversitesi; tekstil, dericilik ve seramik alanında

“Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması Projesi”nin pilot yükseköğretim kurumları olarak belirlenmiştir.

2017 yılı içerisinde, seçilmiş olan 5 pilot üniversitenin 2017 yılı öncelikli olmak üzere 5 yıllık süreci içeren bölgesel faaliyetlerini revize etmeleri

üzerine çalışmalar yürütülmüştür. Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Komisyonu ile dönemsel toplantılar düzenlenmiş, söz konusu üniversitelerin katılımıyla revize dokümanlarının değerlendirildiği çalıştay yapılmış ve bu üniversiteler, yerlerinde ziyaret edilerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Misyon farklılaşması çalışmasının bir sonraki aşaması olan Araştırma Üniversitelerinin belirlenme süreci başlatılmıştır. Bu aşamada dünyadaki araştırma üniversitelerinin de kullandığı nesnel göstergelere göre başvuruda bulunan üniversitelerin puanları hesaplanmış ve bu aşama sonunda ilk 25 üniversite belirlenmiştir. İkinci aşamada başvuran kurumun "Araştırma Üniversitesi Olma Talebi Kapsamında Hazırlanmış Olduğu Öz Değerlendirme Raporu" dikkate alınmış ve 19 üniversite belirlenmiştir. Üçüncü ve son aşamada ise Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, TÜBİTAK, Kalite Kurulu, Devlet ve Vakıf Üniversite temsilcilerinden oluşan bir jürinin, ilgili üniversitenin rektörleri ve üniversitelerin üst yönetimi ile bir mülakat gerçekleştirilmesiyle 10'u asıl, 5'i aday olmak üzere "araştırma üniversitesi" belirleme süreci tamamlanmıştır.

Araştırma ve aday araştırma üniversitelerinin belirlenmesinde ülkemizin önceliklerinin dâhil edildiği dünyadaki referans çalışmalar, kurumun mevcut durumunun değerlendirilmesi ile gelecek planlaması, liderlik boyutu ve kurumun Ar-Ge stratejisi ve yönetişimi dikkate alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde gerçekleştirilen 2017-2018 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreni'nde, "Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesi" kapsamında Başkanlığımız tarafından belirlenen "araştırma üniversiteleri", Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından ilk kez kamuoyu ile paylaşılmıştır. Buna göre;

Araştırma Üniversiteleri

- Ankara Üniversitesi
- Boğaziçi Üniversitesi
- Erciyes Üniversitesi
- Gazi Üniversitesi
- Gebze Teknik Üniversitesi
- Hacettepe Üniversitesi
- İstanbul Üniversitesi
- İstanbul Teknik Üniversitesi
- İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Aday Araştırma Üniversiteleri ise;

- Çukurova Üniversitesi
- Ege Üniversitesi
- Selçuk Üniversitesi
- Uludağ Üniversitesi
- Yıldız Teknik Üniversitesi'dir.

Üretim Reform Paketi içinde yer alan ve yükseköğretim sisteminde yapısal değişiklikler için önemli araçlar olacağını düşündüğümüz aşağıdaki hususlara yönelik çalışmalar devam etmektedir.

- Eğitim Programları Danışma Kurulu ve Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulunun oluşturulması,
- Doktora sonrası araştırmacı istihdamı,
- Devlet yükseköğretim kurumlarının öğretim üyesi kadrosunda fiilen altı yıl çalışan öğretim üyelerine, yurt içinde ve yurt dışında alanıyla ilgili Ar-Ge niteliğinde çalışmak üzere, bir yıl süreyle ücretli izin verilmesi,

- Sermaye şirketi statüsünde teknoloji transfer ofisi kurulabilmesinin sağlanması,
- Bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödeneklerin kullanılmasında, proje kapsamında görevlendirilecek tezli yüksek lisans ve doktora programlarındaki öğrencilere burs ödenebilmesinin mümkün hale gelmesi,
- Organize sanayi bölgelerinde kurulan meslek yüksekokulları için öğrenci başına ilgili yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu bütçesine bu amaçla tahsis edilen ödenekten eğitim desteği yapılabilmesinin mümkün hale gelmesi,
- Yükseköğretim kurumlarında ve/veya belirli fakülte ya da bölüm ve programlarda görevlerinde kalmalarında fayda görülenlerin yaş hadlerinin, ilgili yükseköğretim kurumunun teklifi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile birer yıllık sürelerle 75 yaşına kadar uzatılabileceğine ilişkin düzenlemenin yapılması.

Bu önemli projeleri hayata geçirebilmek üzere nitelikli insan kaynağına ihtiyacımız olduğu açıktır. Doktora derecesine sahip insan kaynaklarının nicelik ve nitelik olarak artırılmasına yönelik olarak ülkemiz için öncelikli olanlarda, öğretim üyesi ihtiyacı olan bu alanlarda ihtisaslaşacak 912 Araştırma Görevlisi için ilana çıkmış olup bu kapsamda atanan araştırma görevlileri 2017 yılında görevlerine başlamıştır.

Yürütülmekte olan diğer projelerde olduğu gibi Türk yükseköğretim sisteminin keyfiyet yerine bilimsel metotla yeniden şekillendirilmesine ve üniversitelerimizin ihtisaslaşmasına katkı sağlayacak “Öncelikli Alan Araştırma Görevlisi Projesi” ile de yükseköğretimde hissedilebilir bir iyileşme hedeflenmektedir.

Daha önce Yükseköğretim tarihinde yapılmamış bir yöntemle yürütülen bu projede, üniversitelerimizin en fazla 3 öncelikli alan için, yetiştirecekleri öğrenci sayıları, kurumsal kapasiteleri ve ilgili alanlarda yetkinlikleri ile yeterliliklerini içeren başvuruları alınmıştır.

Söz konusu çağrıya 56 farklı yükseköğretim kurumu 42 farklı alanda 229 başvuru yapmıştır. Panellerde yapılan değerlendirmeler sonucunda, 35 farklı yükseköğretim kurumuna; 41 farklı alanda 354 kadro tahsis edilmesi uygun bulunmuştur.

Bunun yanı sıra yükseköğretim tarihimizde bir ilk olacak olan “100/2000 Doktora Projesi” hayata geçirilmiştir. “100/2000 Doktora Projesi” bilim hayatımızın önümüzdeki yıllarda teminatı olacaktır. Bu program kapsamında, 2016-2017 bahar döneminde 1.424; 2017-2018 güz döneminde ise 1.821 kontenjan verilmesi uygun bulunmuştur.

Bu gelişmeler ve hayata geçirilen projeler Türk yükseköğretiminin artık keyfiliğe ve mühmelliğe bırakılmadan bilimsel bir metotla ve rasyonel bir tarzda yeniden şekillendirildiğini göstermektedir.

Bu kapsamda, bilim hayatını üniversitelerimizin bilimsel gücüyle tekrar şekillendirmeye ve yükseköğretimi; kalite, ihtisaslaşma, öncelikli alanlar ve nitelikli doktora gibi kavramlarla yeniden yapılandırmaya gayret ediyoruz.

Yükseköğretim sistemindeki kalite odaklı büyüme ve gelişmeyi gerçekleştirebilmek için girdi kalitesinde iyileşmenin önemi kaçınılmazdır. Bu kapsamda Yükseköğretim Kurulunun uzun zamandır gündeminde olan yükseköğretime giriş sisteminde değişikliğe gidilerek yeni sınav sisteminin, Yükseköğretim Kurumları Sınavı adıyla 2018 yılında uygulanmasına yönelik süreç başlatılmıştır.

Yeni giriş sistemi, temel özellikleri, daha yalın, sade ve kolay anlaşılabilir bir sistemdir. Bu sistem, sosyal ve fen bilimleri ihmal edilmeden Türkçe ve temel matematiğin merkeze yerleştirildiği, bilgiden daha çok temel yeterlilik esaslı ve takibinde orta öğretim kazanımlarını odağına alan ve önemseyen bir değerlendirme süreci olarak kurgulanmıştır. Yeni sınav

sistemi dünyadaki gelişmiş ülkelerdeki sınav sistemleri ile karşılaştırılabilir kapsam ve niteliktedir.

Yeni sistemde, birinci oturumda yapılacak Temel Yeterlilik Testi (TYT)'nde; 40 Türkçe, 20 sosyal bilimler (coğrafya, din kültürü ve ahlak bilgisi, felsefe, tarih), 40 temel matematik ve 20 fen bilimleri (biyoloji, fizik, kimya) sorusu olmak üzere toplam 120 soru sorulacaktır. İkinci Oturumda ise adaylara Türk dili ve edebiyatı-sosyal bilimler-1 testinde 40, sosyal bilimler-2 testinde 40, matematik testinde 40 ve fen bilimleri testinde 40 olmak üzere toplam 160 soru sorulacaktır.

İlk oturuma tüm adayların girmesi zorunlu olup, alana özel ikinci oturuma ise lisans programlarına yerleşmek isteyen öğrencilerin girmesi gerekmektedir. Yabancı dil sınavı ise ikinci gün ayrı bir oturum olarak yapılacaktır. Meslek yüksek okulunda bir programı tercih edebilmesi için adayın TYT sınavından en az 150 puan alması gerekmektedir. Lisans programlarını tercih edebilmek üzere ise TYT' den en az 150 puan almak koşuluyla, adayın TYT puanı ile sınavın ikinci oturumundaki testlerden alacağı puanla birlikte hesaplanacak olan sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil puanının en az birinin 180 puan olması gerekmektedir. Yeni sistemle üniversite giriş sınavının ilk uygulamasının 2018 yılı Haziran ayı içinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

3.5. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından birisidir. Faaliyetlerini merkezi bütçeden katkı almadan hizmet gelirlerinden karşılayan özel bütçeli bir kurumdur. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmekte, hızla gelişen bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini yenilemektedir.

10.469 başvuru merkezinden başvuruları alıp 176 sınav koordinatörlükleri eliyle birçok sınav gerçekleştirilmektedir. ÖSYM bünyesinde 2017 yılı

içinde bugüne kadar yaklaşık 8 milyon adayın katıldığı 30 sınav yapılmıştır. Yıl sonu itibarıyla bu sayı yaklaşık 40 farklı sınav şeklinde gerçekleşecektir.

ÖSYM yılbaşında açıklanan sınav takvimi çerçevesinde hizmetlerini yerine getirirken bazı önemli yenilikleri de gerçekleştirmiştir. Elektronik sınav uygulamasının yaygınlaştırılması bunlardan biridir. Ankara’da yeni hizmete açılan Esenboğa e-Sınav Merkezi, aynı anda 5.000 adayın elektronik sınava girebileceği kapasitesiyle dünyanın en büyük elektronik sınav merkezidir. Şimdiye kadar sadece Yabancı dil sınavında uygulanan elektronik sınavlara akademik lisansüstü eğitimi giriş sınavı (ALES) ve dış hekimliği uzmanlık eğitimi giriş sınavı (DUS) sınavı da eklenmiştir. Kamu kurumlarından gelen talepler doğrultusunda 2018 yılından itibaren halen yazılı ortamda yapılan bazı sınavların da elektronik sınav olarak gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

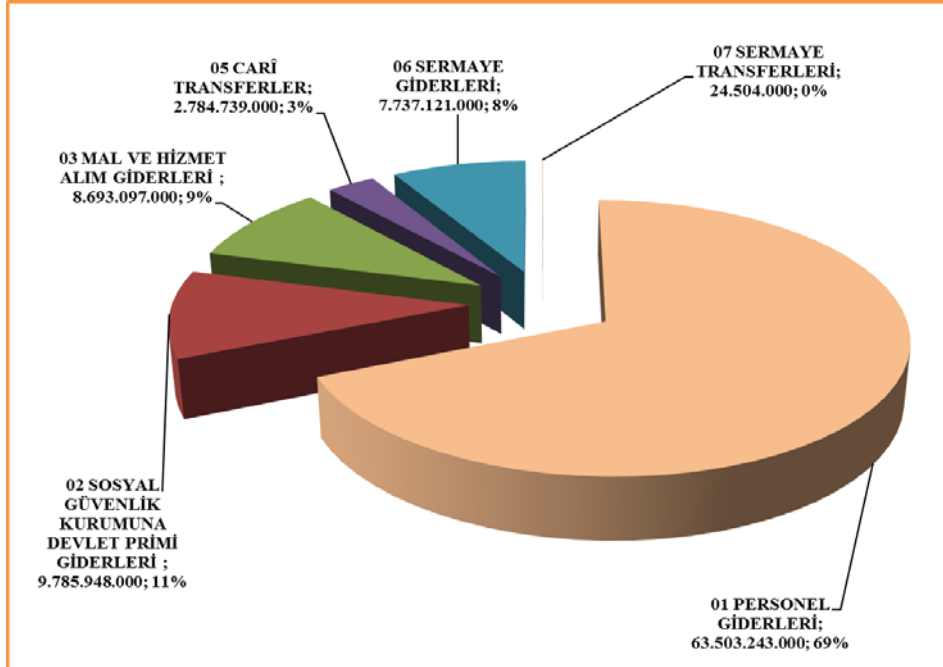
4. BÜTÇE

2018 yılı Bakanlığımız bütçesi;

- 63 milyar 503 milyon 243 bin TL'si personel giderleri için,
- 9 milyar 785 milyon 948 bin TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet primi giderleri için,
- 8 milyar 693 milyon 97 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar için,
- 2 milyar 784 milyon 739 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler için,
- 7 milyar 737 milyon 121 bin TL'si sermaye giderleri için,
- 24 milyon 504 bin TL'si sermaye transferleri için

olmak üzere toplam 92 milyar 528 milyon 652 bin TL'dir.

Grafik 13. 2018 Yılı Bütçe Tasarısının Ödenek Dağılımı

Ayrıca Bakanlığımız bütçesi dışında ilave olarak; ilköğretim öğrencilerine ücretsiz dağıtılacak ders kitapları için 350 milyon TL ve taşınmalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği için 805 milyon TL ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin okullara ve kurumlara erişiminin sağlanması için 368 milyon 750 bin TL olmak üzere, toplam 1 milyar 523 milyon 750 bin TL kaynağın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanması öngörülmüştür.

Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversitelere 27 milyar 761 milyon 363 bin TL, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına 537 milyon 550 bin TL ve Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna 13 milyar 889 milyon 262 bin TL olmak üzere toplam eğitim bütçemiz; 134 milyar 726 milyon 827 bin TL olmuştur.

Tablo 34. Eğitim Bütçesi (2006-2018)

Yıllar	MEB	YÖK ve Üniversiteler	ÖSYM	Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK)	Toplam Eğitim Bütçesi (TL)
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	171.921.000	1.499.708.000	24.086.597.261
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	191.717.000	1.672.438.000	29.806.481.000
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	152.077.000	1.923.350.000	32.309.276.650
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	150.170.000	2.282.107.425	38.651.774.745
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	150.865.000	2.746.973.000	40.490.707.600
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	160.192.000	3.368.437.000	49.144.719.500
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	232.559.000	4.449.878.000	56.595.419.190
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	291.996.000	5.328.558.000	68.344.693.150
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	359.980.000	5.862.584.000	78.866.391.610
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	364.239.000	7.052.675.000	87.910.414.000
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	445.303.000	9.377.831.000	109.768.136.000
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	408.536.000	11.336.431.000	122.414.001.000
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	537.550.000	13.899.262.000	134.726.827.000

Tablo 35. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2006-2018)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi ***	Eğitim Bütçesi (MEB+YÖK ve Üniversiteler+ ÖSYM+KYK)	Eğitim Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	24.086.597.261	3,18	13,77
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	29.806.481.000	3,54	14,54
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	32.309.276.650	3,40	14,52
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	38.651.774.745	4,06	14,74
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	40.490.707.600	3,68	14,11
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	49.144.719.500	3,79	15,72
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	56.595.419.190	3,99	16,13
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	68.344.693.150	4,36	16,92
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	78.866.391.610	4,51	18,13
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	87.910.414.000	3,76	18,59
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	109.768.136.000	4,21	19,24
2017	3.035.450.000.000 *	645.124.000.000	122.414.001.000	4,03	18,98
2018	3.445.782.000.000 *	762.753.000.000	134.726.827.000	3,91	17,66

(*) Gerçekleşmesi tahminidir. 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'ndan alınmıştır.

2018 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇE TASARISI

2018 yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçe Tasarısı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince kalkınma planları ve programlarında yer alan politika ve hedefler doğrultusunda, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını; hesap verebilirliğin ve mali saydamlığın sağlanmasını, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını; tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolün düzenlenmesini amaçlamaktadır.

Merkezî yönetim bütçe uygulamasına geçilmesiyle beraber bütçe sistemi uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmıştır. Yine çok yıllık bütçeleme sisteminin entegre edilmesiyle birlikte daha saydam ve öngörülebilir bir bütçe politikası uygulamaya konulmuştur.

Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı hazırlık çalışmalarını yönlendirmek üzere; Orta Vadeli Program, Orta Vadeli Mali Plan ile Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan Bütçe Hazırlama Rehberi ile Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi doğrultusunda Bakanlığımızın 21 biriminin bütçesinin teklifleri, 2018-2020 dönemi çok yıllık bütçeleme sistemine göre hazırlanmıştır.

Eğitimin başlıca finansman kaynakları;

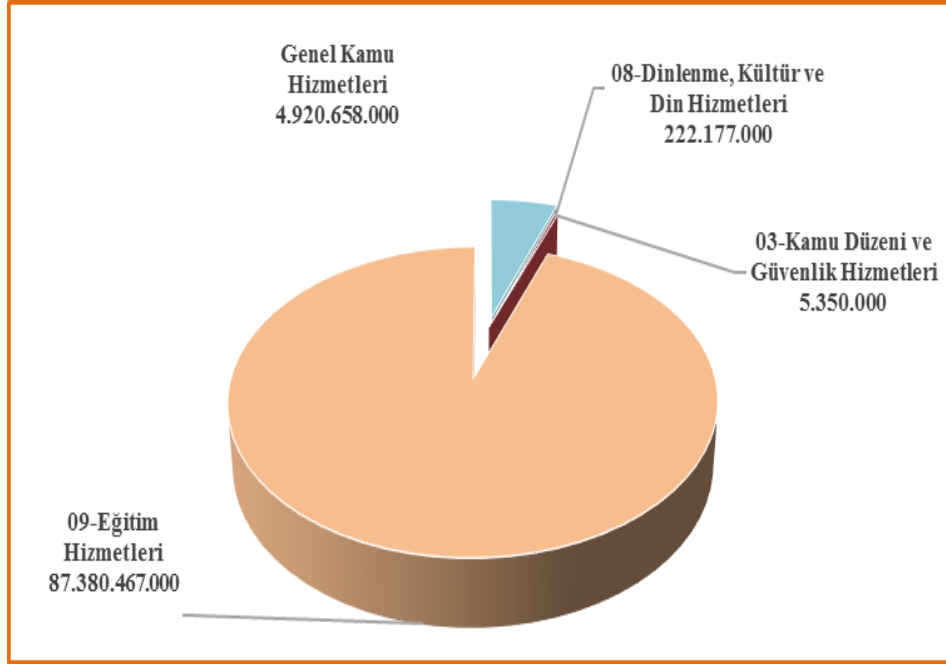
- Merkezî yönetim bütçesinden ayrılan pay,
- İl özel idareleri bütçesinden ayrılan kaynaklar,
- Dış ülke ve kuruluşlardan sağlanan dış kredi, burs ve bağışlar,
- Halk ve kuruluşların eğitime bağışları ile
- Okul-aile birliği gelirlerinden

oluşmaktadır.

Tablo 36. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)

Fonks. Kod	Açıklama	2017 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği	2018 Yılı Bütçe Tasarı Ödeneği	Değişim Oranları (%)	2018 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Genel Kamu Hizmetleri	3.996.030.420	4.920.658.000	23,14	5,32
03	Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	3.600.000	5.350.000	48,61	0,006
08	Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	212.587.000	222.177.000	4,51	0,24
09	Eğitim Hizmetleri	80.836.366.580	87.380.467.000	8,10	94,44
Toplam		85.048.584.000	92.528.652.000	8,80	100,00

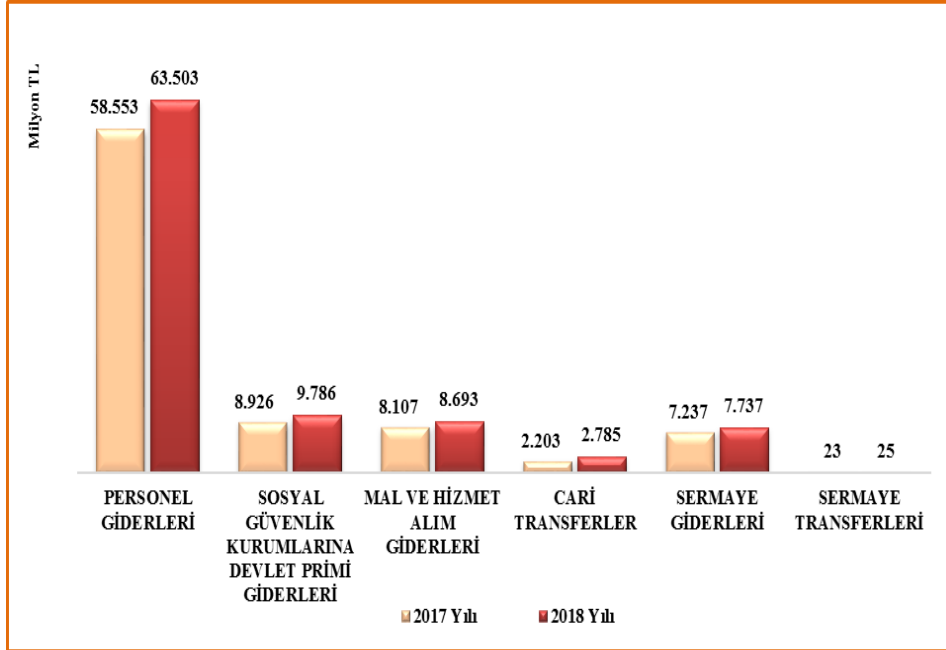
Grafik 14. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)

Tablo 37. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma)

Eko. Kod	Ödenek Türü	2017 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği	2018 Yılı Bütçe Tasarısı Ödeneği	Değişim Oranları (%)	2018 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	58.552.662.000	63.503.243.000	8,45	68,63
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	8.926.306.000	9.785.948.000	9,63	10,58
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	8.106.505.000	8.693.097.000	7,24	9,40
05	Cari Transferler	2.202.960.000	2.784.739.000	26,41	3,01
06	Sermaye Giderleri	7.237.121.000	7.737.121.000	6,91	8,36
07	Sermaye Transferleri	23.030.000	24.504.000	6,40	0,03
Toplam		85.048.584.000	92.528.652.000	8,80	100,00

Grafik 15. 2018 Yılı MEB Bütçesinin 2017 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması

Tablo 38. 2018-2020 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı)

Eko. Kod	Açıklama	Bütçe Kanunu/Tasarısı Ödeneği		2018 Yılı Tasarısı Ödeneğinin 2017 Yılı Ödeneğine Göre Değişim Oranı (%)	Bütçe Tahmini	
		2017	2018		2019	2020
01	Personel Giderleri	58.552.662.000	63.503.243.000	8,45	70.175.152.100	76.684.747.300
1	Memurlar	54.550.531.000	58.120.224.000	6,54	63.215.204.100	68.048.807.300
2	Sözleşmeli Personel	1.438.066.000	2.609.212.000	81,44	3.942.990.000	5.388.360.000
3	İşçiler	1.030.660.000	1.121.731.000	8,84	1.220.061.000	1.313.324.000
4	Geçici Personel	1.490.470.000	1.652.076.000	10,84	1.796.897.000	1.934.256.000
5	Diğer Personel	42.935.000		-100,00		
02	Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi Giderleri	8.926.306.000	9.785.948.000	9,63	10.792.832.000	11.781.572.000
1	Memurlar	8.202.908.000	8.864.377.000	8,06	9.641.291.000	10.378.344.000
2	Sözleşmeli Personel	203.682.000	352.214.000	72,92	532.275.000	736.624.000
3	İşçiler	215.656.000	213.916.000	-0,81	232.668.000	250.454.000
4	Geçici Personel	304.060.000	355.441.000	16,90	386.598.000	416.150.000
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	8.106.505.000	8.693.097.000	7,24	9.423.881.820	10.147.272.830
2	Tüketime Yönelik Mal ve Mal. Alım.	1.688.323.887	1.782.007.000	5,55	1.814.219.000	1.839.254.830
3	Yolluklar	80.237.400	82.068.000	2,28	86.600.000	89.358.000
4	Görev Giderleri	1.116.500	1.441.000	29,06	1.512.000	1.564.000
5	Hizmet Alımları	6.251.115.113	6.739.966.000	7,82	7.430.459.820	8.124.327.000
6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	655.000	642.000	-1,98	676.000	697.000
7	Menkul Mal Alım, Bakım ve On.Gid.	14.682.000	14.290.000	-2,67	15.074.000	15.559.000
8	Gayrimenkul Mal Bakım ve On.Gid.	68.871.100	70.947.000	3,01	73.466.000	74.511.000
9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	1.504.000	1.736.000	15,43	1.875.000	2.002.000
05	Cari Transferler	2.202.960.000	2.784.739.000	26,41	3.075.661.000	3.400.476.000
3	Kar Amacı Güt. Kur.Yapılan Trans.	40.750.000	266.900.000	554,97	284.249.000	300.736.000
4	Hane Halkına Yapılan Transferler	2.063.009.000	2.403.312.000	16,50	2.671.241.000	2.976.290.000
6	Yurtdışına Yapılan Transferler	99.201.000	114.527.000	15,45	120.171.000	123.450.000
06	Sermaye Giderleri	7.237.121.000	7.737.121.000	6,91	8.940.011.000	10.229.897.000
1	Mamul Mal Alımları	1.144.730.000	1.182.400.000	3,29	1.326.632.988	1.411.951.988
2	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	804.000.000	830.500.000	3,30	832.796.195	900.026.195
3	Gayri Maddi Hak Alımları	4.180.000	9.000.000	115,31	6.211.836	6.211.836
4	Gayrimenkul Alım. ve Kamulaştırması	300.000.000	300.000.000	0,00	346.641.000	396.655.000
5	Gayrimenkul Ser. Üretim Giderleri	4.342.121.000	4.818.121.000	10,96	5.904.887.233	6.975.179.583
7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	642.090.000	597.100.000	-7,01	522.841.748	539.872.398
07	Sermaye Transferleri	23.030.000	24.504.000	6,40	24.761.000	25.015.000
2	Yurtdışı Sermaye Transferleri	23.030.000	24.504.000	6,40	24.761.000	25.015.000
Toplam		85.048.584.000	92.528.652.000	8,80	102.432.298.920	112.268.980.130

Tablo 39. 2018 Yılı MEB Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel ve Ekonomik Sınıflandırma)

Fonk. Kodu	Açıklama	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam
01	Genel Kamu Hizmetleri	3.881.245.000	758.454.000	90.209.000	12.250.000	178.500.000		4.920.658.000
03	Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	-	-	5.350.000	-	-		5.350.000
08	Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	-	-	222.177.000	-	-		222.177.000
09	Eğitim Hizmetleri	59.621.998.000	9.027.494.000	8.375.361.000	2.772.489.000	7.558.621.000	24.504.000	87.380.467.000
Toplam		63.503.243.000	9.785.948.000	8.693.097.000	2.784.739.000	7.737.121.000	24.504.000	92.528.652.000

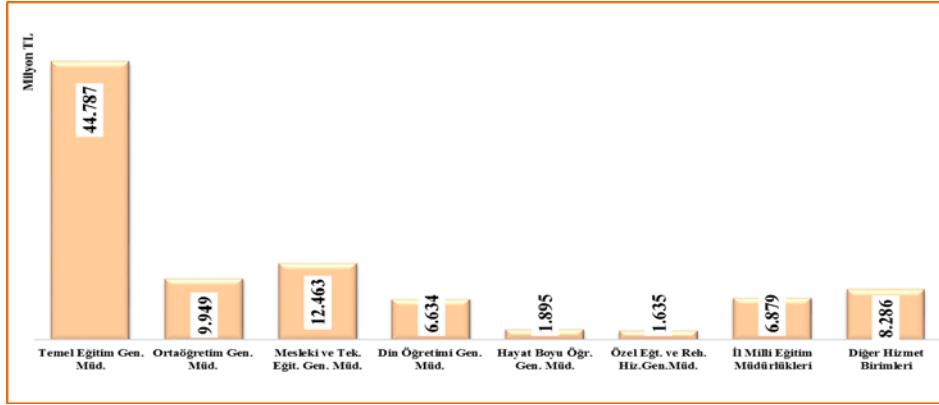
**Tablo 40. 2018 Yılı Bütçe Tasarısı (Fonksiyonel Sınıflandırma)
(Birimlere Dağılımı)**

Birim Ad	01 Genel Kamu Hizmetleri	03 Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	08 Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	09 Eğitim Hizmetleri	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü				15.837.000	15.837.000
Tefiş Kurulu Başkanlığı				10.512.000	10.512.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı				9.349.000	9.349.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	235.589.000	5.000.000	222.177.000	682.055.000	1.144.821.000
İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü	42.605.000			50.000	42.655.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	10.171.000			21.003.000	31.174.000
İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı	9.813.000			909.015.000	918.828.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	19.200.000				19.200.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	8.968.000				8.968.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1.855.000				1.855.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	4.592.091.000			2.286.462.000	6.878.553.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü				225.034.000	225.034.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları				44.561.899.000	44.561.899.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü				389.228.000	389.228.000
Genel Ortaöğretim Okulları				9.559.918.000	9.559.918.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü				44.101.000	44.101.000
Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları				12.419.331.000	12.419.331.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü				32.896.000	32.896.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü				63.478.000	63.478.000
Din Öğretimi Okulları				6.570.744.000	6.570.744.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü				21.985.000	21.985.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri				1.873.314.000	1.873.314.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü				50.052.000	50.052.000
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri	366.000			28.968.000	29.334.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü				4.112.497.000	4.112.497.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü				9.295.000	9.295.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları				1.626.174.000	1.626.174.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü				1.035.084.000	1.035.084.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü				60.775.000	60.775.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü				754.262.000	754.262.000
Yurt Dışı Okullar		350.000		7.149.000	7.499.000
Toplam	4.920.658.000	5.350.000	222.177.000	87.380.467.000	92.528.652.000

**Tablo 41. 2018 Yılı Bütçe Tasarısı (Ekonomik Sınıflandırma)
(Birimlere Dağılımı)**

Birim Adı	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü	13.031.000	2.021.000	785.000				15.837.000
Teftiş Kurulu Başkanlığı	6.610.000	1.107.000	2.795.000				10.512.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı	7.324.000	1.650.000	375.000				9.349.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	22.016.000	4.703.000	272.802.000	1.800.000	843.500.000		1.144.821.000
İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü	34.230.000	6.500.000	1.925.000				42.655.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	4.332.000	848.000	4.994.000		21.000.000		31.174.000
İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı	7.951.000	1.450.000	427.000		909.000.000		918.828.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	6.317.000	1.050.000	1.833.000		10.000.000		19.200.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	6.572.000	1.150.000	1.246.000				8.968.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1.119.000	215.000	521.000				1.855.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	3.798.708.000	742.538.000	2.319.857.000	10.450.000	7.000.000		6.878.553.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	7.520.000	1.300.000	367.000	215.847.000			225.034.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları	36.111.559.000	5.356.796.000	914.895.000	200.649.000	1.978.000.000		44.561.899.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	6.299.000	1.150.000	717.000	381.062.000			389.228.000
Genel Ortaöğretim Okulları	6.843.140.000	1.095.463.000	300.759.000	515.435.000	805.121.000		9.559.918.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	7.175.000	1.350.000	444.000	35.132.000			44.101.000
Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları	9.095.724.000	1.440.508.000	376.224.000	351.875.000	1.155.000.000		12.419.331.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	10.092.000	1.900.000	8.904.000		12.000.000		32.896.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	4.415.000	750.000	2.068.000	56.245.000			63.478.000
Din Öğretimi Okulları	4.765.231.000	671.628.000	191.528.000	252.357.000	690.000.000		6.570.744.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	17.888.000	3.200.000	897.000				21.985.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri	1.497.053.000	263.695.000	57.066.000	0	55.500.000		1.873.314.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	6.145.000	1.120.000	2.358.000	33.429.000	7.000.000		50.052.000
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri	21.563.000	3.626.000	4.145.000				29.334.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	6.096.000	926.000	4.105.376.000	99.000			4.112.497.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	4.052.000	760.000	3.553.000	930.000			9.295.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	1.172.772.000	175.542.000	94.504.000	6.356.000	177.000.000		1.626.174.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	5.686.000	901.000	11.387.000	110.000	1.017.000.000		1.035.084.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	7.754.000	1.313.000	1.708.000	0	50.000.000		60.775.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü	4.869.000	788.000	1.138.000	722.963.000		24.504.000	754.262.000
Yurt Dışı Okullar			7.499.000				7.499.000
Toplam	63.503.243.000	9.785.948.000	8.693.097.000	2.784.739.000	7.737.121.000	24.504.000	92.528.652.000

Grafik 16. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2018)

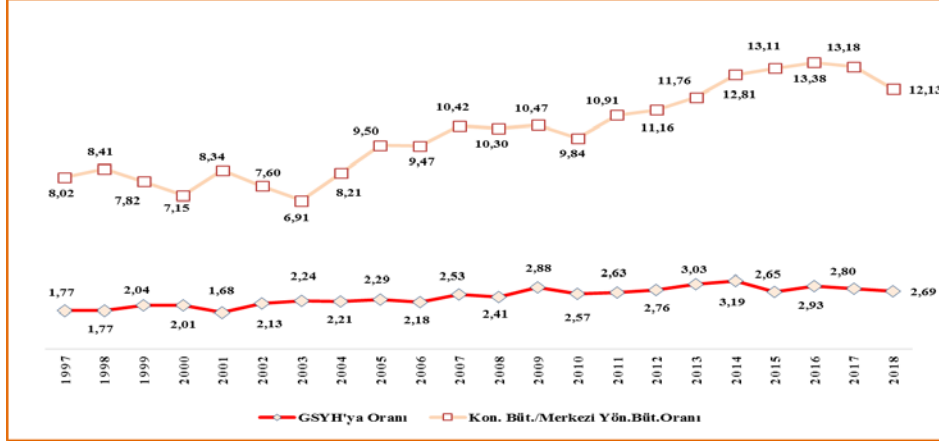

Tablo 42. MEB Bütçe Tasarısının GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2018)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi ***	MEB Bütçesi ***	Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
1997	28.835.883.135	6.361.685.500	510.063.600	1,77	8,02
1998	70.203.147.160	14.789.475.000	1.243.108.000	1,77	8,41
1999	104.595.915.540	27.266.600.000	2.131.808.500	2,04	7,82
2000	166.658.021.460	46.827.436.000	3.350.330.000	2,01	7,15
2001	240.224.083.050	48.519.490.000	4.046.305.625	1,68	8,34
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	7.460.991.000	2,13	7,60
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	10.179.997.000	2,24	6,91
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	12.366.236.276	2,21	8,21
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	14.835.422.184	2,29	9,50
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	16.568.145.500	2,18	9,47
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	21.355.634.000	2,53	10,42
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	22.915.565.000	2,41	10,30
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	27.446.778.095	2,88	10,47
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	28.237.412.000	2,57	9,84
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	34.112.163.000	2,63	10,91
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	39.169.379.190	2,76	11,16
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	47.496.378.650	3,03	11,76
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	55.704.817.610	3,19	12,81
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	62.000.248.000	2,65	13,11
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	76.354.306.000	2,93	13,38
2017	3.035.450.000.000 *	645.124.000.000	85.048.584.000	2,80	13,18
2018	3.445.782.000.000 *	762.753.000.000	92.528.652.000	2,69	12,13

*Gerçekleşmesi tahminidir. 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Tasarısı'ndan alınmıştır.

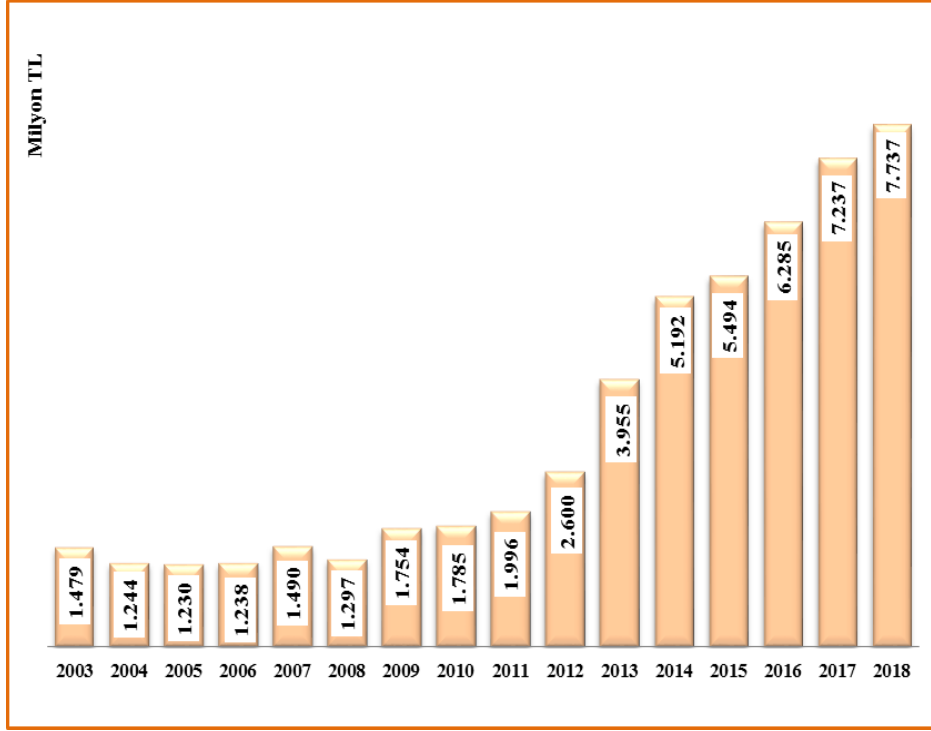
Grafik 17. MEB Bütçe Tasarısının GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2018)

Tablo 43. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2003-2018)

Yıllar	Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneği	MEB Yatırım Ödeneği	Kon./Merkezi Yön. Bütçe Yatırım Öden. MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay
2003	8.998.500.000	1.479.050.000	16,44
2004	7.368.361.000	1.244.150.000	16,89
2005	10.143.886.000	1.230.306.000	12,13
2006	9.639.582.000	1.238.498.000	12,85
2007	9.341.637.000	1.490.000.000	15,95
2008	8.743.466.000	1.296.704.000	14,83
2009	12.609.700.000	1.754.417.000	13,91
2010	19.046.000.000	1.785.327.000	9,37
2011	21.426.591.000	1.995.625.000	9,31
2012	27.913.538.000	2.600.000.000	9,31
2013	33.488.724.000	3.955.000.000	11,81
2014	36.400.961.000	5.192.300.000	14,26
2015	40.454.052.000	5.494.000.000	13,58
2016	51.310.852.000	6.284.628.000	12,25
2017	66.243.000.000	7.237.121.000	10,93
2018 *	68.794.000.000	7.737.121.000	11,25

Grafik 18. MEB Yatırım Ödenekleri (2003-2018)

Tablo 44. Yatırım Ödenekleri (2018)

İlgili Birimler	Eğit Proje	Makine-Teğizat	Gayri Maddi Hak Atımları	Büyük Onarım	Yapı Tesisi	Kamulaştırma	3308 sayılı Kanun Gelirleri	Genel Toplam
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	-	-	-	40.000.000	60.000.000	-	-	100.000.000
Konut Sektörü	-	-	-	40.000.000	60.000.000	-	-	100.000.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	17.000.000	-	-	-	1.961.000.000	-	-	1.978.000.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	-	170.000.000	-	-	-	-	-	170.000.000
İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığı	-	-	-	-	-	300.000.000	-	300.000.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	18.000.000	-	-	-	720.000.000	-	-	738.000.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	-	-	-	-	690.000.000	-	-	690.000.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	62.000.000	-	-	-	115.000.000	-	-	177.000.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	512.000.000	500.000.000	5.000.000	-	-	-	-	1.017.000.000
İlk ve Genel Ortaöğretim Sektörü	609.000.000	670.000.000	5.000.000	-	3.486.000.000	300.000.000	-	5.070.000.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	25.000.000	503.900.000	-	4.600.000	40.000.000	-	65.900.000	573.500.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	12.000.000	5.000.000	4.000.000	-	-	-	-	21.000.000
Milli Eğitim İl Müdürlükleri	-	3.500.000	-	3.500.000	-	-	-	7.000.000
İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığı	60.000.000	-	-	549.000.000	-	-	-	609.000.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	10.000.000	-	-	-	-	-	-	10.000.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	35.000.000	-	-	-	1.120.000.000	-	-	1.155.000.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	12.000.000	-	-	-	-	-	-	12.000.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	10.500.000	-	-	-	45.000.000	-	-	55.500.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	7.000.000	-	-	-	-	-	-	7.000.000
Ölçme, Değerlendirme ve Snav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	50.000.000	-	-	-	-	-	-	50.000.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Sektörü	221.500.000	512.400.000	4.000.000	557.100.000	1.205.000.000	-	65.900.000	2.500.000.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	-	-	-	-	67.121.000	-	-	67.121.000
Beden Eğitimi ve Spor Sektörü	-	-	-	-	67.121.000	-	-	67.121.000
Genel Toplam	830.500.000	1.182.400.000	9.000.000	597.100.000	4.818.121.000	300.000.000	65.900.000	7.737.121.000

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ

2017 yılı itibarıyla 112 devlet, 67 vakıf yükseköğretim kurumu, 5 vakıf meslek yüksekokulu ile Millî Savunma, Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitelerimizle birlikte toplam 186 yükseköğretim kurumumuz eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

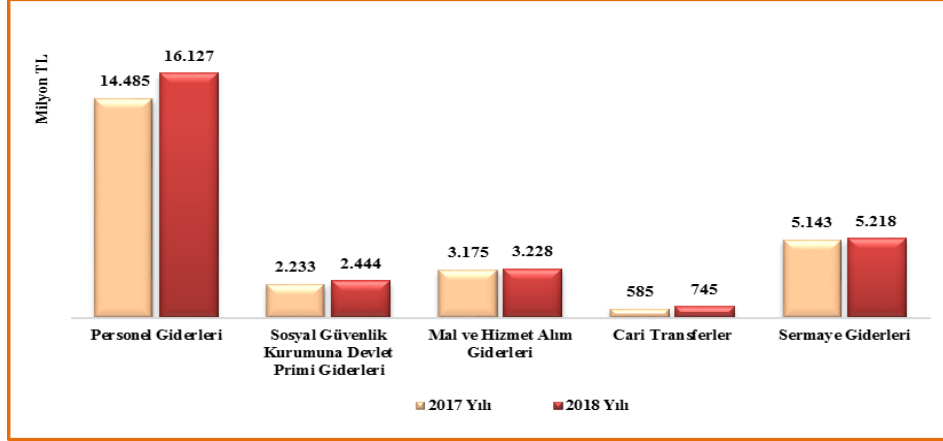
Üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında 22.535 profesör, 14.203 doçent, 34.652 yardımcı doçent olmak üzere toplam 71.390 öğretim üyesi görev yapmaktadır.

Bunlara 45.321 araştırma görevlisi, 21.423 öğretim görevlisi, 9.799 okutman, 3.830 uzman, çevirici, eğitim ve öğretim planlamacısı ve öğretim görevlisi doktora da eklendiğinde, üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında görev yapan toplam personel sayısı 151.763'e ulaşmıştır.

Tablo 45. 2018 Yılı YÖK ve Üniversiteler Bütçe Tasarısının 2017 Yılı ile Karşılaştırılması

Eko. Kod	Ödenek Türü	2017 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği	2018 Yılı Bütçe Tasarısı Ödeneği	Değişim Oranları (%)	2018 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	14.484.562.000	16.126.506.000	11,34	58,09
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	2.233.047.000	2.444.056.000	9,45	8,80
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.174.955.000	3.227.989.000	1,67	11,63
05	Cari Transferler	585.143.000	745.070.000	27,33	2,68
06	Sermaye Giderleri	5.142.743.000	5.217.742.000	1,46	18,79
Toplam		25.620.450.000	27.761.363.000	8,36	100,00

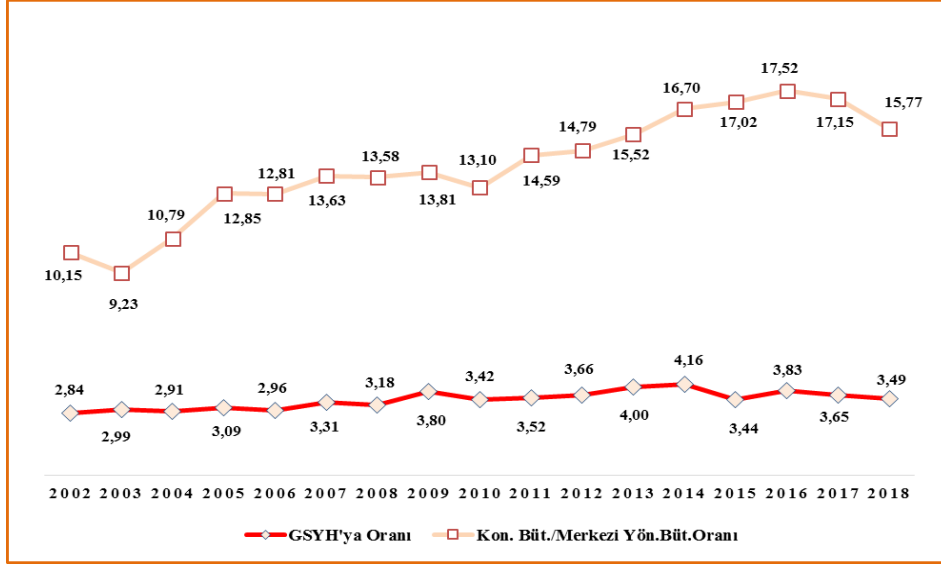
Grafik 19. 2018 Yılı YÖK ve Üniversiteler Bütçe Tasarısının 2017 Yılı ile Karşılaştırılması

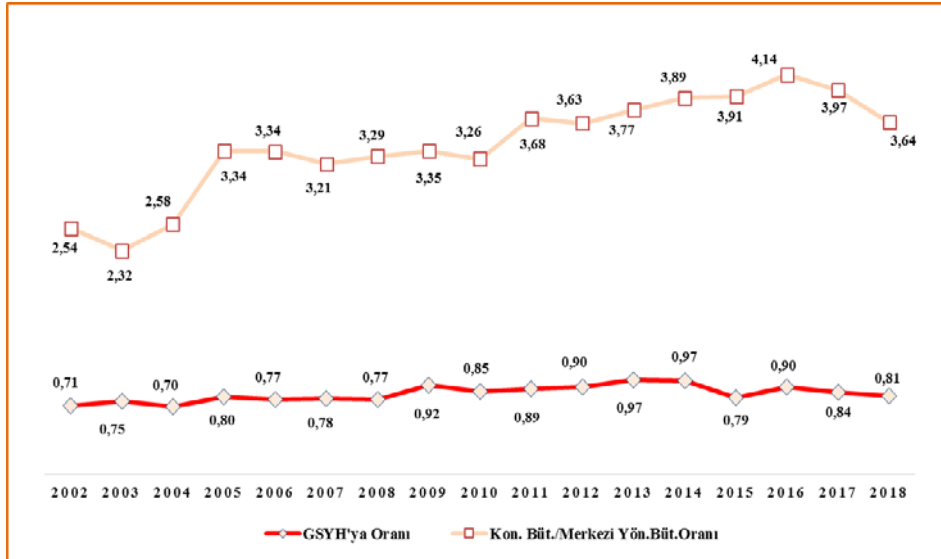
Tablo 46. MEB, YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2018)

Yıl	Bütçe Ödenekleri			MEB, YÖK ve Üniversite Bütçelerinin	
	MEB	YÖK ve Üniversiteler	Toplam (TL)	GS YH Payı (%)	Merkezi Yönetim Bütçe Payı (%)
2002	7.460.991.000	2.495.967.700	9.956.958.700	2,84	10,15
2003	10.179.997.000	3.408.608.000	13.588.605.000	2,99	9,23
2004	12.366.236.276	3.894.070.670	16.260.306.946	2,91	10,79
2005	14.835.422.184	5.218.467.000	20.053.889.184	3,09	12,85
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	22.414.968.261	2,96	12,81
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	27.942.326.000	3,31	13,63
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	30.233.849.650	3,18	13,58
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	36.219.497.320	3,80	13,81
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	37.592.869.600	3,42	13,10
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	45.616.090.500	3,52	14,59
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	51.912.982.190	3,66	14,79
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	62.724.139.150	4,00	15,52
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	72.643.827.610	4,16	16,70
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	80.493.500.000	3,44	17,02
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	99.945.002.000	3,83	17,52
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	110.669.034.000	3,65	17,15
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	120.290.015.000	3,49	15,77

Grafik 20. MEB, YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2018)

Grafik 21. YÖK ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2018)

Tablo 47. YÖK ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2018)

Yıllar	GSYH *	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi**	YÖK ve Üniversite Bütçeleri	YÖK ve Üniversite Bütçeleri	
				GSYH'ya Oranı (%)	Konsolide Bütçeye Oranı (%)
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	2.495.967.700	0,71	2,54
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	3.408.608.000	0,75	2,32
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	3.894.070.670	0,70	2,58
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	5.218.467.000	0,80	3,34
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	5.846.822.761	0,77	3,34
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	6.586.692.000	0,78	3,21
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	7.318.284.650	0,77	3,29
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	8.772.719.225	0,92	3,35
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	9.355.457.600	0,85	3,26
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	11.503.927.500	0,89	3,68
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	12.743.603.000	0,90	3,63
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	15.227.760.500	0,97	3,77
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	16.939.010.000	0,97	3,89
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	18.493.252.000	0,79	3,91
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	23.590.696.000	0,90	4,14
2017**	3.035.450.000.000	645.124.000.000	25.620.450.000	0,84	3,97
2018**	3.445.782.000.000	762.753.000.000	27.761.363.000	0,81	3,64

(*) Gerçekleşmesi tahminidir. 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'ndan alınmıştır.

**Tablo 48. 2018 Yılı YÖK ve Üniversite Bütçe Ödenek Tasarısı
(Ekonomik Sınıflandırma)**

Sıra No	Yükseköğretim Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam
1	Yükseköğretim Kurulu	36.851.000	5.283.000	3.729.000	48.875.000	3.415.000	98.153.000
2	Ankara Üniversitesi	559.304.000	93.233.000	76.202.000	26.050.000	179.027.000	933.816.000
3	Orta Doğu Teknik Ün.	291.365.000	45.025.000	85.119.000	11.186.000	57.322.000	490.017.000
4	Hacettepe Üniversitesi	539.045.000	90.582.000	94.276.000	26.966.000	181.220.000	932.089.000
5	Gazi Üniversitesi	512.491.000	79.649.000	86.790.000	23.933.000	164.010.000	866.873.000
6	İstanbul Üniversitesi	743.923.000	130.981.000	164.956.000	40.905.000	191.520.000	1.272.285.000
7	İstanbul Teknik Ün.	293.128.000	43.930.000	75.695.000	9.677.000	72.390.000	494.820.000
8	Boğaziçi Üniversitesi	141.437.000	22.200.000	44.957.000	5.314.000	59.654.000	273.562.000
9	Marmara Üniversitesi	367.879.000	55.399.000	65.183.000	12.568.000	91.050.000	592.079.000
10	Yıldız Teknik Ün.	194.015.000	28.740.000	41.600.000	7.937.000	28.502.000	300.794.000
11	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ün.	77.502.000	12.751.000	13.775.000	3.755.000	40.500.000	148.283.000
12	Ege Üniversitesi	451.264.000	77.058.000	75.907.000	22.299.000	137.576.000	764.104.000
13	Dokuz Eylül Üniversitesi	424.784.000	69.848.000	51.628.000	19.884.000	101.310.000	667.454.000
14	Trakya Üniversitesi	189.568.000	30.673.000	35.132.000	10.266.000	51.192.000	316.831.000
15	Uludağ Üniversitesi	302.276.000	49.140.000	72.094.000	15.625.000	78.372.000	517.507.000
16	Anadolu Üniversitesi	320.957.000	52.294.000	84.784.000	10.707.000	96.622.000	565.364.000
17	Selçuk Üniversitesi	316.455.000	47.053.000	78.289.000	12.984.000	71.002.000	525.783.000
18	Akdeniz Üniversitesi	294.468.000	46.692.000	44.332.000	14.869.000	87.050.000	487.411.000
19	Erciyes Üniversitesi	283.880.000	43.009.000	51.204.000	14.042.000	73.432.000	465.567.000
20	Cumhuriyet Üniversitesi	226.592.000	32.606.000	39.336.000	10.677.000	90.397.000	399.608.000
21	Çukurova Üniversitesi	329.417.000	53.737.000	51.476.000	15.703.000	82.540.000	532.873.000
22	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	286.373.000	46.347.000	42.199.000	14.560.000	46.782.000	436.261.000
23	Karadeniz Teknik Üniversitesi	290.936.000	46.372.000	48.041.000	13.627.000	60.620.000	459.596.000
24	Atatürk Üniversitesi	357.116.000	50.015.000	80.156.000	15.613.000	59.588.000	562.488.000
25	İnönü Üniversitesi	240.529.000	36.143.000	42.206.000	11.391.000	65.210.000	395.479.000
26	Fırat Üniversitesi	240.481.000	34.522.000	40.905.000	10.211.000	49.950.000	376.069.000
27	Dicle Üniversitesi	237.327.000	36.085.000	42.245.000	11.098.000	42.260.000	369.015.000
28	Yüzüncüyıl Üniversitesi	226.744.000	32.285.000	39.779.000	9.157.000	39.080.000	347.045.000
29	Gaziantep Üniversitesi	189.015.000	28.996.000	40.213.000	10.202.000	63.030.000	331.456.000
30	İzmir Yüksek Tek. Ens.	63.023.000	9.425.000	11.696.000	2.140.000	20.010.000	106.294.000
31	Gebze Teknik Üniversitesi	62.916.000	8.937.000	11.453.000	2.008.000	30.400.000	115.714.000
32	Harran Üniversitesi	141.727.000	21.210.000	25.655.000	6.057.000	30.010.000	224.659.000
33	Süleyman Demirel Üni.	270.797.000	41.215.000	46.859.000	12.572.000	45.290.000	416.733.000
34	Adnan Menderes Üniversitesi	200.113.000	31.456.000	28.068.000	9.753.000	62.290.000	331.680.000
35	Bülent Ecevit Üniversitesi	144.355.000	22.046.000	31.235.000	7.219.000	32.972.000	237.827.000
36	Mersin Üniversitesi	200.458.000	31.274.000	31.140.000	10.033.000	67.480.000	340.385.000
37	Pamukkale Üniversitesi	222.726.000	35.694.000	32.505.000	10.886.000	49.410.000	351.221.000
38	Bahçesir Üniversitesi	116.046.000	17.290.000	26.273.000	5.132.000	34.400.000	199.141.000
39	Kocaeli Üniversitesi	232.344.000	36.895.000	52.749.000	12.348.000	55.671.000	390.007.000
40	Sakarya Üniversitesi	224.540.000	30.990.000	52.107.000	6.953.000	23.822.000	338.412.000

2018 Yılı
Bütçe Sunuş Konuşması

Sıra No	Yükseköğretim Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam
41	Manisa Celal Bayar Üni.	190.614.000	29.152.000	35.485.000	9.190.000	52.490.000	316.931.000
42	Abant İzzet Baysal Ün.	140.624.000	21.296.000	25.999.000	5.185.000	28.360.000	221.464.000
43	Mustafa Kemal Ün.	116.157.000	17.618.000	24.599.000	6.719.000	43.300.000	208.393.000
44	Afyon Kocatepe Ün.	150.578.000	22.305.000	31.282.000	6.972.000	50.890.000	262.027.000
45	Kafkas Üniversitesi	97.704.000	13.118.000	27.511.000	3.594.000	36.000.000	177.927.000
46	Çanakkale Onsekiz Mart Ün.	170.369.000	26.510.000	33.833.000	7.582.000	56.129.000	294.423.000
47	Ömer Halisdemir Üniversitesi	92.508.000	14.071.000	18.796.000	3.284.000	33.000.000	161.659.000
48	Dumlupınar Üniversitesi	136.638.000	19.938.000	33.928.000	4.691.000	35.580.000	230.775.000
49	Gaziosmanpaşa Ün.	145.883.000	21.982.000	25.742.000	6.671.000	49.655.000	249.933.000
50	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	168.915.000	26.056.000	31.707.000	5.925.000	28.174.000	260.777.000
51	K.Maraş Sütçü İmam Üniversitesi	151.686.000	22.367.000	25.728.000	6.140.000	43.100.000	249.021.000
52	Kırıkkale Üniversitesi	141.848.000	21.473.000	24.027.000	7.205.000	35.570.000	230.123.000
53	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	205.920.000	33.094.000	35.846.000	10.511.000	67.610.000	352.981.000
54	Galatasaray Üniversitesi	42.640.000	6.136.000	16.036.000	2.499.000	24.500.000	91.811.000
55	Ahi Evran Üniversitesi	76.816.000	10.792.000	17.706.000	2.551.000	51.405.000	159.270.000
56	Kastamonu Üniversitesi	83.549.000	11.039.000	17.418.000	2.796.000	31.110.000	145.912.000
57	Düzce Üniversitesi	115.191.000	16.717.000	19.819.000	5.397.000	50.780.000	207.904.000
58	Mehmet Akif Ersoy Ün.	84.633.000	11.278.000	23.325.000	2.620.000	23.500.000	145.356.000
59	Uşak Üniversitesi	74.168.000	10.006.000	17.835.000	2.045.000	28.080.000	132.134.000
60	Recep Tayyip Erdoğan Üni.	96.038.000	13.126.000	20.731.000	3.210.000	39.502.000	172.607.000
61	Namık Kemal Ün.	108.268.000	15.838.000	23.501.000	4.992.000	32.202.000	184.801.000
62	Erzincan Üniversitesi	92.740.000	11.642.000	17.282.000	2.760.000	26.000.000	150.424.000
63	Aksaray Üniversitesi	78.063.000	10.318.000	14.683.000	2.411.000	24.002.000	129.477.000
64	Giresun Üniversitesi	90.621.000	12.553.000	22.155.000	2.915.000	31.500.000	159.744.000
65	Hitit Üniversitesi	68.735.000	9.499.000	14.259.000	2.224.000	37.000.000	131.717.000
66	Bozok Üniversitesi	75.810.000	10.444.000	17.640.000	3.258.000	49.002.000	156.154.000
67	Adıyaman Üniversitesi	93.486.000	12.523.000	17.626.000	2.964.000	24.502.000	151.101.000
68	Ordu Üniversitesi	73.865.000	10.278.000	15.986.000	2.506.000	30.022.000	132.657.000
69	Amasya Üniversitesi	54.457.000	7.605.000	13.234.000	1.839.000	23.002.000	100.137.000
70	Karamanoğlu Mehmet Bey Üni.	44.618.000	5.600.000	12.330.000	1.402.000	30.000.000	93.950.000
71	Ağrı İbrahim Çeçen Ün.	46.057.000	5.089.000	14.887.000	1.209.000	20.002.000	87.244.000
72	Sinop Üniversitesi	47.469.000	6.662.000	10.672.000	1.561.000	33.000.000	99.364.000
73	Siirt Üniversitesi	53.795.000	6.351.000	12.846.000	1.515.000	22.502.000	97.009.000
74	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ün.	61.488.000	8.104.000	11.215.000	1.919.000	18.500.000	101.226.000
75	Karabük Üniversitesi	116.532.000	14.252.000	24.056.000	3.172.000	38.000.000	196.012.000
76	Kilis 7 Aralık Ün.	34.451.000	4.297.000	11.897.000	1.064.000	25.010.000	76.719.000
77	Çankırı Karatekin Ün.	59.907.000	8.188.000	17.971.000	1.952.000	28.500.000	116.518.000
78	Artvin Çoruh Üniversitesi	47.277.000	5.876.000	11.484.000	1.420.000	24.500.000	90.557.000
79	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	52.887.000	7.040.000	14.308.000	1.671.000	32.479.000	108.385.000
80	Bitlis Eren Üniversitesi	43.460.000	5.051.000	13.885.000	1.332.000	26.000.000	89.728.000

2018 Yılı
Bütçe Sunuş Konuşması

Sıra No	Yükseköğretim Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam
81	Kırklareli Üniversitesi	62.904.000	8.042.000	16.437.000	1.919.000	27.000.000	116.302.000
82	Osmaniye Korkut Ata Ün.	43.025.000	5.910.000	11.668.000	1.470.000	23.502.000	85.575.000
83	Bingöl Üniversitesi	62.686.000	7.381.000	11.659.000	1.645.000	26.500.000	109.871.000
84	Muş Alparslan Üniversitesi	53.132.000	6.118.000	13.392.000	1.393.000	30.010.000	104.045.000
85	Mardin Artuklu Üniversitesi	53.415.000	6.999.000	12.470.000	1.399.000	29.002.000	103.285.000
86	Batman Üniversitesi	52.198.000	5.921.000	13.543.000	1.390.000	24.500.000	97.552.000
87	Ardahan Üniversitesi	31.807.000	3.733.000	10.528.000	954.000	30.500.000	77.522.000
88	Bartın Üniversitesi	53.444.000	6.657.000	10.367.000	1.563.000	27.000.000	99.031.000
89	Bayburt Üniversitesi	38.485.000	4.316.000	10.945.000	1.123.000	29.000.000	83.869.000
90	Gümüşhane Üniversitesi	61.202.000	7.269.000	17.388.000	1.709.000	15.250.000	102.818.000
91	Hakkari Üniversitesi	25.178.000	3.035.000	9.743.000	909.000	11.210.000	50.075.000
92	Iğdır Üniversitesi	33.193.000	3.994.000	11.313.000	1.046.000	22.500.000	72.046.000
93	Şırnak Üniversitesi	26.833.000	3.146.000	8.796.000	937.000	25.012.000	64.724.000
94	Munzur Üniversitesi	44.153.000	5.053.000	9.003.000	1.250.000	27.510.000	86.969.000
95	Yalova Üniversitesi	47.166.000	5.952.000	8.318.000	1.504.000	28.500.000	91.440.000
96	Türk Alman Üniversitesi	15.528.000	2.301.000	6.646.000	589.000	39.002.000	64.066.000
97	Ankara Yıldırım Beyazıt Ün.	99.331.000	14.200.000	11.877.000	3.110.000	40.010.000	168.528.000
98	Bursa Teknik Üniversitesi	26.090.000	3.534.000	8.346.000	820.000	24.500.000	63.290.000
99	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	50.455.000	7.159.000	9.825.000	1.725.000	39.060.000	108.224.000
100	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	77.970.000	11.173.000	12.038.000	2.798.000	41.100.000	145.079.000
101	Necmettin Erbakan Üniversitesi	184.007.000	28.227.000	18.113.000	9.934.000	115.400.000	355.681.000
102	Abdullah Gül Üniversitesi	18.984.000	2.875.000	7.374.000	722.000	30.022.000	59.977.000
103	Erzurum Teknik Üniversitesi	19.536.000	2.293.000	7.936.000	682.000	34.150.000	64.597.000
104	Adana Bilim ve Teknoloji Ün.	26.622.000	3.725.000	7.775.000	873.000	33.520.000	72.515.000
105	Ankara Sosyal Bilimler Ün.	16.879.000	2.454.000	11.979.000	574.000	50.002.000	81.888.000
106	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	145.551.000	18.553.000	15.692.000	5.184.000	70.642.000	255.622.000
107	Bandırma Onyediy Eylül Ün.	20.206.000	2.608.000	11.678.000	992.000	29.500.000	64.984.000
108	İskenderun Teknik Üniversitesi	31.366.000	4.436.000	14.915.000	1.561.000	36.500.000	88.778.000
109	Alanya Alaaddin Keykubat Ün.	19.654.000	2.725.000	12.507.000	646.000	26.500.000	62.032.000
110	İzmir Bakırçay Üniversitesi	6.460.000	831.000	7.250.000	263.000	15.000.000	29.804.000
111	İzmir Demokrasi Üniversitesi	8.414.000	1.072.000	7.250.000	331.000	15.000.000	32.067.000
Toplam		16.126.506.000	2.444.056.000	3.227.989.000	745.070.000	5.217.742.000	27.761.363.000